ПРОГРАМА
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
на община Ситово
2021-2028 г.

ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – СИТОВО №.....

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ....4

1.1. Основание и подход за разработване на програмата.... 5

1.2. Принципи и действащо законодателство 7

1.3.Процедури за преценка необходимостта от ЕО и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на ЗЗ в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР 10

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА.... 11

2.1. Географска характеристика и местоположение…….... 11

2.1.1. Релеф.... **13**

2.1.2. Климат.... **13**

2.1.3. Водни ресурси.... **16**

2.1.4. Почви и полезни изкопаеми **16**

2.2. Административно – териториална характеристика 17

2.3. Социално-демографска характеристика 19

2.4. Икономическо развитие 23

2.4.1.Развитие на икономиката – тенденции, процеси, проблеми.... **23**

2.4.2. Промишленост.... **24**

2.4.3. Селско стопанство **25**

2.4.4. Горско стопанство.... **28**

2.4.5. Туризъм.... **29**

2.5. Екологична характеристика 30

III.АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ.... 58

3.1. Анализ на отпадъците 58

3.1.1. Генерирани битови отпадъци.... **58**

3.1.2. Строителни отпадъци.... **72**

3.1.3. Производствени и опасни отпадъци.... **75**

3.1.4. Специфични потоци и масово разпространени отпадъци(МРО).... **76**

3.2. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци 81

3.2.1. Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци.... **81**

3.2.2. Претоварни станции и инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци.... **83**

3.2.3. Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците.... **85**

3.2.4. Обезвреждане на отпадъци.... **85**

3.2.5. Предотвратяване на риска от стари замърсявания.... **88**

3.3. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините ……..89

3.4. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво ……..……..102

3.5. Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците….106

3.6. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” ……...110

3.7. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците,

с акцент върху контролните функции 117

3.8. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване 120

3.9. Анализ на организационните схеми и финансови потоци за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите 122

3.10. Анализ за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците 126

3.11. Анализ на информационното обезпечаване на дейностите с отпадъците……..128

IV. ПРОГНОЗИ.....130

V. SWOT АНАЛИЗ.....131

VI. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА.....133

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ..135

7.1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци 136

7.2. Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци ……146

7.3. Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци, в т.ч. отпадъци от опаковки и биоотпадъци……..151

7.4. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради 161

7.5. Подпрограма с мерки за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци /МРО/..... 166

7.6. Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци…..... 171

7.7. Подпрограма за подобряване на административния капацитет за управление на отпадъците..... 175

VIII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ..... 178

IX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 180

X. ПРИЛОЖЕНИЯ..... 182

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 Списък на използваните съкращения 182

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 Списък на използваните таблици и фигури 183

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Устойчивото управление на непрекъснато нарастващото количество отпадъци е едно от най-значителните предизвикателства пред съвременното общество. Образуваните отпадъци от жизнената дейност на човека, от производството и търговията изискват незабавни действия за намаляване на общото им количество, повторната им употреба, увеличаване на рециклирането и тяхното оползотворяване. Основната цел е да се предотврати или ограничи неблагоприятното влияние на отпадъците върху човешкото здраве и природната среда. С напредване развитието на технологичните процеси за третиране на отпадъците, все повече се усъвършенстват възможностите за тяхното използване като алтернативен енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Програмата за управление на отпадъците (ПУО) на община Ситово за периода 2021-2028 г. е продължение на многогодишната целенасочена и последователна местна политика за развитие на системите за управление на различните потоци отпадъци, генерирани на територията й. Изпълнението на Програмата ще окаже съществен принос за ефективното използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците. Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент на Община Ситово за планиране и аргументиране на необходимите ресурси, мерки и действия за предоставяне на необходимите качествени услуги по управление на отпадъците за населението и бизнеса, в съответствие с нормативните изисквания и най-добри практики.

С Решение №459/17.06.2021г. наМинистерския съвет е приет Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г., в който са отразени изискванията на новото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“. Националният план е съобразен с Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото.

Настоящата Програма за управление на отпадъците на територията на община Ситовое разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. и при необходимост ще бъде актуализирана при промяна във фактическите или нормативни условия. Срокът на програмата съвпада с програмния период на европейските структурни и инвестиционни фондове 2021-2027 г.

Приоритет „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда”за периода 2021-2027 г. е насочен към специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ и ще се финансират мерки, чрез които отпадъците ще се подготвят за повторна употреба и поправка, ще се рециклират или генерирането им ще бъде предотвратено, както и дейности, свързани с осведомеността на населението и промяна в нагласите му.

Програмата за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъците на територията на община Ситово, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването й се базира на наличните данни, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. Въз основа на събраните данни са направени експертни предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата, системите и практиките за управление на отпадъцитеза 8 години.

Ключов елемент на програмата е спазването на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Настоящата Програма е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуванитеотпадъци в община Ситово и създава необходимите предпоставки за успешна реализация на планираните мерки и дейности.

Фиг.1: Йерархия на отпадъците

Община Ситово е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Силистра (РСУОРС). То е създадено на 16 юни 2014 г. с Решение № 1 по Протокол №1 на Общото събрание. В регионалното сдружение участватобщините: Силистра, Алфатар, Кайнарджа, Дулово, Ситово и Главиница.

Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците.

Основната цел на настоящата програма е насърчаване на ефективното използване на ресурсите и постигането на устойчив растеж, чрез прилагане на мерки за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците в община Ситово като елемент на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Силистра.

От изпълнението на програмата се очаква да бъдат постигнати следните **резултати**:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

При разработването на Програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Общинска администрация –Ситово за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

1.1. Основание и подход за разработване на програмата

Общинската програма за управление на отпадъците се разработва на основание чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Ситово за периода 2021-2028 г.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и компетенции на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконовите нормативни актове. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методически указания за разработване наобщински/регионални програмиза управление на отпадъците за периода 2021-2028 г., утвърдени със Заповед № РД-883 на Министъра на околната среда и водите от 23.09.2021 г.

В обхвата на настоящата Програма попадат дейностите, свързани с формираните на територията на община Ситовоотпадъци, изведени и приоритизирани на база идентифицираните проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да се постигне екологосъобразното им управление.

В хода на разработване на ПУО са приложени различни подходи и методи – сравнителен, статистически, описателен, графичен и табличен метод. Използвани са официални данни, публикувани от Министерството на околната среда и водите, Националния статистически институт и други институции.

По своята същност програмата е стратегически документ и при изготвянето й е приложена методология на стратегическо планиране, която определя и основните подходи и технологични етапи при разработването й:

- ***Предварителна подготовка*** – създаване на ясна и последователна организация на процеса по разработване, съгласуване и приемане на стратегическия документ; информиране на обществеността;
- ***Анализ на настоящото състояние*** – идентифициране на заинтересованите страни и изготвяне на схема за консултации; събиране, обработка и анализ на данни;
- ***Изговяне на прогнози***
- ***Изготвяне на подпрограми с мерки и дейности за реализация на Програмата***.

Програмата разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното крайно обезвреждане, а именно:

- видът на отпадъците и тяхното образуване;
- количества и характеристика на отпадъците;
- начин на събирането и използвани съдове;
- транспортиране и използвана техника;
- рециклиране и оползотворяване;
- обезвреждане на отпадъците.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Ситово е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2028 г. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки в близка и в средносрочна перспектива, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на планираните дейности. Направен е преглед на управлението на отпадъците, препоръки за бъдещата организация, информационното обезпечаване и провеждането на осведомителни кампании. Програмата е оформена и структурирана съгласно методическите указания на МОСВ за разработването ѝ.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран при:

- промяна на нормативната уредба;
- промяна на фактическата обстановка;
- по препоръка на компетентните органи;
- при конкретизация на инвестиционните проекти.

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в Община Ситово, като е взето предвид и мнението на заинтересованите страни. Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост.

1.2. Принципи и действащо законодателство

При определянето и приоритизирането на мерките, заложени в Програмата, се спазват основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава Националния план за управление на отпадъците.

- *„Устойчиво развитие”* - използване на природите ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.
- *„Предотвратяване*” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- *„Превантивност”* – проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването.
- „*Йерархия на управлението на отпадъците*”- описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъците в йерархичен ред - предотвратяване; рециклиране, повторна употреба и екологосъобразно обезвреждане.
- „*Разширена отговорност на производителя*” *и* „*Замърсителят плаща*” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- „*Интегрирано управление на отпадъците*” - комплекс от законодателна, институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното редуциране чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им.
- „*Близост” и* „*Самодостатъчност*” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- „*Участие на обществеността*” – заинтересованите страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им.

Мерките в настоящата програма ще се изпълняват в съответствие с Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 – 2028 г.

Мерките в настоящата програма са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и изпълнението им следва да се съобрази със следните нормативни актове:

- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.изм. и доп. ДВ. бр.82 от 1 Октомври 2021 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- Наредба № 4 от5.04.2013 г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017г.
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковкиОбн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г.
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017г.;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г.;
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г.;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г.
- Наредба № 1 за опазване на чистотата и обществения ред в община Ситово, приета от Общински съвет – Ситово с Решение №16, Протокол №2 , в сила от 26.02.2013 г., с посл. изм. и доп. приети с Решение № 99 от Протокол №13 / 26.11.2018 г.;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на община Ситово, приета с Решение №9/30.01.2020 г. на Общински съвет - Ситово;
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Ситово, приета от Общински съвет – Ситово Решение №32 от Протокол №5 от 26.02.2008г., с посл. изм. и доп. приети с Решение №23 от Протокол №3 от 31.03.2017 г.;
- Наредба за принудително изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на община Ситово, приета от Общинския Съвет с Решение №47/26.05.2008 г. с посл. изм. и доп. приети Решение № 29 от Протокол № 5/21.04.2015 г.;
- Наредба за обема на животновъдната дейност, реда, условията и местата за отглеждане на селскостопански животни и калифойрнийски червеи на територията на община Ситово, приета от Общинския съвет с Решение № 65 от Протокол № 8/31.08.2020 г.;
- Наредба за за управление на горските територии, собственост на Община Ситово, приета с Решение №29 по Протокол № 2/29.02.2016 г., с посл. изм. и доп. приети с Решение №26/ 28.03.2019 г.

Законодателството на ЕС за управление на отпадъците включва три категории законодателни актове:

1. **Рамково законодателство**: Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

Рамкова директива за отпадъците (РДО) с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851)

Отпадъците, според определението в член 3, параграф 1 от Директива 2008/98/ЕО са „всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“. Те представляват огромна загуба на ресурси под формата както на материали, така и на енергия. Освен това управлението и обезвреждането на отпадъците може да окаже сериозно въздействие върху околната среда. Депата за отпадъци например заемат земни площи и могат да предизвикат замърсяване на въздуха, водата и почвата, докато изгарянето може да доведе до емисии на опасни замърсители на въздуха.Поради това целта на политиките на ЕС в областта на управлението на отпадъците е да се намали въздействието на отпадъците върху околната среда и здравето и да се повиши ефективността при използването на ресурсите в ЕС. Дългосрочната цел на тези политики е да се намали количеството отпадъци, а когато образуването им не може да бъде избегнато, да се насърчава тяхното използване като ресурси и да се постигнат по-високи равнища на рециклиране и безопасно обезвреждане на отпадъците.

РДО, освен посочената йерархията на отпадъците, въвежда и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

- да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци
- да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради
- да се разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци
- да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло
- въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци;
- разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване;
- определя ясно разликата между „оползотворяване” и „обезвреждане” на отпадъци
- въвежда „разширена отговорност на производителя” като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се отчита и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл.

Директива (ЕС) 2019/904 на Европейския парламент и на Съвета **от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда.** Една от основните цели на директивата е да се намали количеството на пластмасовите отпадъци. Съгласно новите правила до 2021 г. ще бъдат забранени пластмасовите чаши, чинии, прибори, сламки и др. До 2029 г. целта е за 90% разделно събиране на пластмасови бутилки, както и целта за рециклирано съдържание на пластмасовите бутилки от най-малко 25% до 2025 г. и 30% до 2030 г.

2. Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци.

3. Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви: Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО; Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване; Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива (ЕС) 2019/904 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда;Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства; Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили; Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието и Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

1.3. Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) регламентират изискванията и последователността на провеждане на процедурите и определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконов актове - Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г. и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Компетентен орган за процедурите е РИОСВ - Русе.

Процес на обществени консултации при разработване на програмата:

При разработването на настоящата програма са използвани следните методи за консултации с обществеността:

- Информиране на обществеността, чрез публикуване на сайта на Общината на проект на Програма за управление на отпадъците на Община Ситово 2021-2028 г.;
- Проведено обществено обсъждане, чрез публикуване на интернет страницата на община Ситово на съобщение и проекта на Програмата за управление на отпадъците за споделяне на мнения и предложения;
- Разглеждане в комисии и приемане на програмата на заседание на Общински съвет.

Органи за разработване и одобрение

Програмата е разработена от „Динамик Салюшънс” ЕООД гр. Шумен, съгласно сключен Договор №207/22.11.2021 г.

Орган за одобрение на Програмата за управление на отпадъците на община Ситово за периода 2021-2028 г. е Общински съвет – Ситово.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

2.1. Географска характеристика и местоположение

Община Ситово е разположена в североизточната част на Дунавската хълмиста равнина и на север граничи с река Дунав. Територията и заема централните северни части на област Силистра (териториална единица от ниво NUTS 3 според класификацията на системата NUTS1) и Северен централен район (СЦР) от ниво NUTS 2.

Фиг. 2: Географско положение на община Ситово

Географското положение на община Ситово е сравнително благоприятно и въпреки относителната отдалеченост от крупни административни центрове общинската територия има голямо предимство – граничи на север с река Дунав, а в близост преминава път I-7 Силистра – Шумен. Пътят формира международен транспортен коридор, успоредно на Трансевропейския коридор ТЕКК № 9 /Русе-Кърджали/и представлява основна връзка с Автомагистрала „Хемус“, която преминава на 94 км. южно от село Ситово.

Община Ситово граничи на изток с община Силистра, на юг с община Дулово, на запад с община Главиница, а на север с река Дунав. Всички съседни общини се намират на територията на област Силистра.

Община Ситово е разположена на разстояние от 27 км. до областния център – град Силистра, което улеснява икономическите връзки с него. Разстоянието между общинския център село Ситово и град Русе, който е най-голям икономически и транспортен център на река Дунав е 101 км. Разстоянието от село Ситово до град Варна е 193 км. Село Ситово отстои на 232 км. от гр.Бургас, на 393 км. от гр.Пловдив и на 410 км. от столицата на Република България – град София.

Община Ситово е една от 7-те в област Силистра. Тя е на шесто място по територия и на шесто място по население в областта. В Ситово към края на 2020 г. живеят 4886 души или 4,57% от населението на област Силистра (106852 души) и 0,64% от населението на СЦР.

Средната гъстота на населението в община Ситово (18,11 души на кв. км.) е значително по-малка от средните стойности за област Силистра (37,96), както и от средната гъстота за страната (63,47) и за СЦР (52,73 души на кв.км.). По брой населени места (12), община Ситово се нарежда на шесто място в областта.Селищната система в общината е добре изградена. В границите й са включени 12 населени места - общинския център село Ситово и още 11 села.

Общинският център се намира в централната източна част на територията на общината. На север от село Ситово в близост до река Дунав разположени селата Поляна, Гарван и Попина. На запад е разположено село Нова Попина, а на юг и югозапад, са разположени селата Искра, Слатина, Ястребна, Босна, Добротица, Ирник и Любен.

[1] NUTS (на френски: Nomenclature des unités territoriales statistiques;) „Обща класификация на териториалните единици за статистически цели" е йерархична систематика за еднозначна класификация на териториални единици в официалните статистики в страните членки на Европейския съюз.

Фиг. 3: Карта на община Ситово

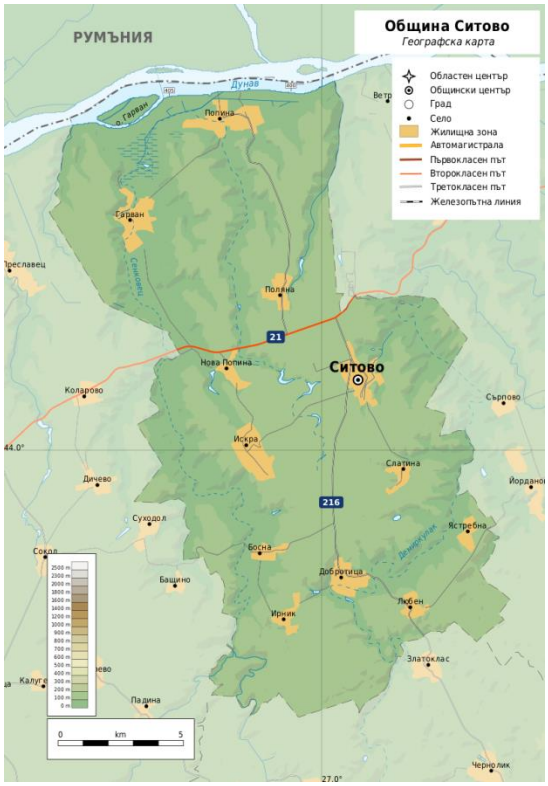

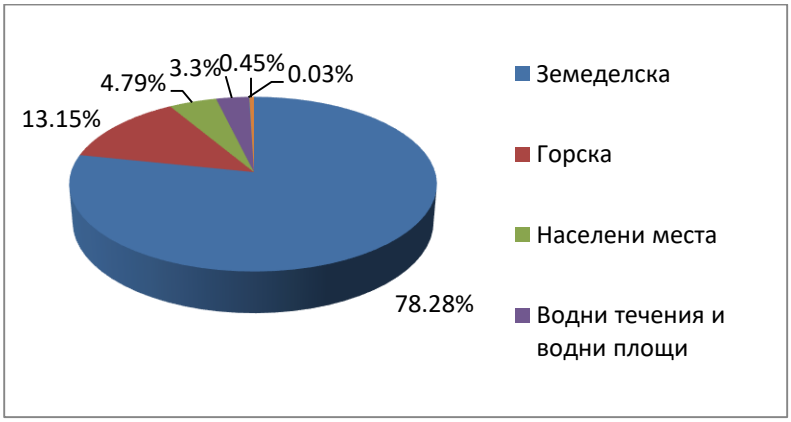
Таблица 1: Баланс на територията на община Ситово (дка)

Общо	Земеделска	Горска	Населени места	Водни течения и водни площи	За добив на полезни изкопаеми	За транспорт и инфраструктура
271018	212156	35641	12979	8913	105	1224

Източник: Национален статистически институт

Около 91,43% от територията на община Ситово се състои от земеделски и горски площи. Най-голям относителен дял в територията на общината заемат земеделските площи – 212156 дка (78,28% при средни за страната 58%). На второ място горските територии – 35641 дка (13,15% при средно за страната 35%). Населените места и другите урбанизирани територии са 4,79% или 12979 дка. Водните площи заемат 3,3% от територията на общината, а площите за транспорт и инфраструктура 0,45%. Териториите за добив на полезни изкопаеми заемат 0,03%.

Графика 1: Разпределение на площта на община Ситово по видове територии

Източник: Национален статистически институт

2.1.1. Релеф

Релефът на община Ситово е разнообразен, като в по-голямата част е равнинен и ниско хълмист. Според физико-географското райониране на България, община Ситово се намира в североизточната част на Дунавската хълмиста равнина. Характерните за района Лудогорско и Добруджанско плато, са дълбоко просечени от речната мрежа. Приблизително по линията Тутракан - Добрич реките губят оттока си и продължават подземно да текат към р. Дунав. Техните суходолия са най-характерната местна релефна особеност. Поради всичане във варовиковите пластове реките образуват живописни каньони, дълбоки до 100-120 м. На места по Дунавския бряг са развити свлачищни зони, но на територията на общината няма изявени такива.

Съществува характерен наклон в северна посока, като надморската височина варира от 150 м. на юг до 50 м. на север, типични са дълбоките (на места над 60 – 70 м.) спрямо околния терен суходолия. Крайните южни райони попадат в обсега на северната, ниска част на Лудогорското плато.

Максималната надморска височина се намира в най-южната част на общинската територия, южно от село Ирник – 164,2 м.н.в., а най-ниската – 11 м.н.в., на брега на река Дунав, североизточно от село Попина.

В северната част на общината, между селата Гарван и Попина, под формата на буква „Г“ се простира Попино-Гарванската низина (10 кв.км.) с надморска височина от 12 до 40 м. В Бръшлянската низина се намира най-голямата в България защитена местност „Калимок-Бръшлен“, а в Попино-Гарванската - защитената местност „Гарвански блата“. Широкото разпространение на варовиците е предпоставка за развитие на карстов релеф. По поречието на река Дунав са се образували острови, обрасли с богата растителност.

Характерът на релефа е благоприятен за развитието на механизирано земеделие. Хълмистите части с наклонени терени и високите части на Дунавския бряг са подходящи за лозови и овощни насаждения.

2.1.2. Климат

Климатът е умерено-континентален с четири сезона, но има някой особености, продиктувани от релефа и надморската височина. Характеризира се с горещо лято и студена зима. Пролетта в Ситово настъпва сравнително рано, което е типично за този район на Дунавската равнина. Периода от март до юни включва значителни валежи. Средните годишни амплитуди и средните годишни минимални и максимални температури в най-ниските и най-високите части от района на общината не се различават съществено. Средната януарска температура е -2,0°C / 4,0°C, а средната температура през най-топлите летни месеци юли и август е 16°C. Средната годишна температура е 14 °C.

Фиг.4: Средни месечни температури и валежи в община Ситово

Източник:www.meteoblue.com/bg

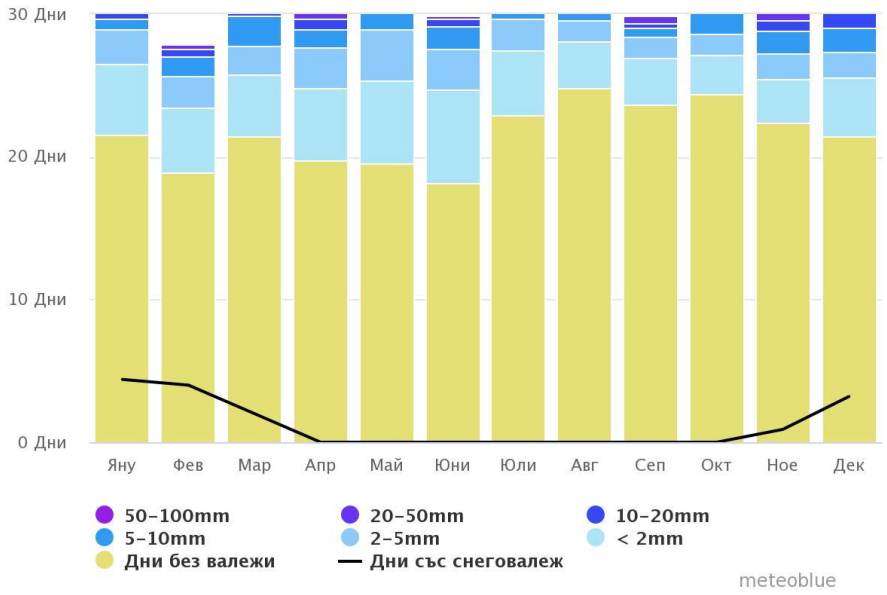
„Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец от годината за община Ситово.

„Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години.

Най-високите летни температури се проявяват през месец юли. Лятото е сухо и горещо – средната юлска температура е 22,8ºС. Есента е продължителна и топла, зимата е сравнително студена. Характерни за Дунавската равнина са честите и продължителни мъгли, не само покрай река Дунав, но и във вътрешните части на общината. Ранните есенни и късните пролетни мразове не позволяват развитието на ранно и късно зеленчукопроизводство. По крайбрежието на р. Дунав средната годишна температура е с 0,6ºС по-висока от останалата територия на общината. Средногодишната температура (по поречието на река Дунав), на въздуха е около 11.2°C, максимална през юли (24.7°C), и минимална през януари (-1.6°C). Средната зимна температура е под нулата (-1.5°C), средната лятна температура е 21.6°C.

Средната относителна влажност по крайбрежието е 75-80%, а за останалата територия на общината – 71-73%.

Фиг.5: Средногодишно количество на валежите в община Ситово

Максимумът на валежите е през пролетта и началото на лятото, а минимумът е в края на лятото и през есента. В пряка връзка с валежите са и засушаванията. Най- голям брой засушавания с продължителност над 10 дни има в края на летния сезон. Снежната покривка не е устойчива, достига 20-30 см и се задържа 50-60 дни. През последните две години валежите са недостатъчни и разпределението им е неравномерно.

През 2020 г. има пролетни и летни засушавания, които са най-сериозните за последните 10 години. Снежната покривка има неустойчив характер и е със сравнително малка средна дебелина. Първата снежна покривка се образува сравнително късно (10-12 декември), а последната изчезва сравнително по-рано (20-28 февруари).

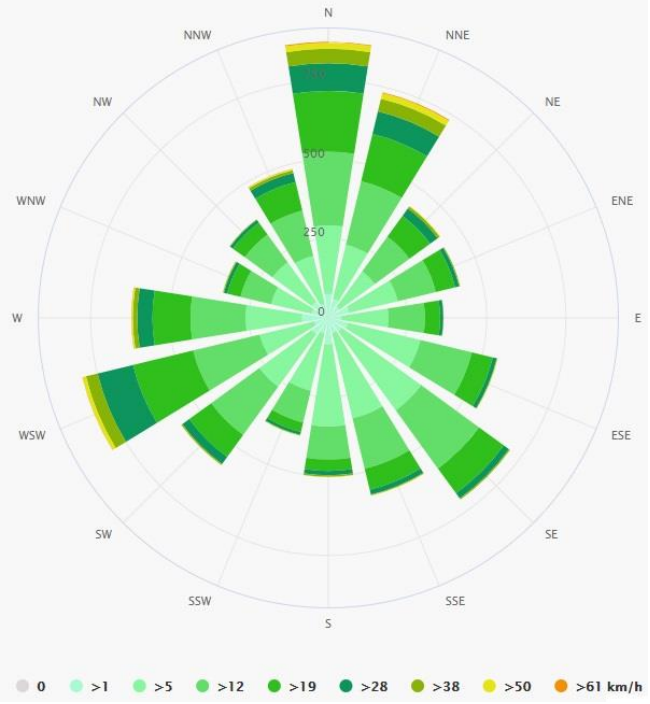
Студените северни и западни ветрове създават условия за образуването на поледици по откритите и равни части, които причиняват повреди на насажденията и културите.

Розата на вятъра показва колко дни в годината вятърът духа от определена посока.

В района преобладаващи са североизточните и западни ветрове. Те духат главно през зимния период и пренасят студени въздушни маси.

През пролетта и лятото преобладаващи са източните ветрове, а през есента посоката на ветровете най-често е от юг.

Фиг.6: Роза на ветровете на територията на община Ситово

Източник:www.meteoblue.com/bg

В северната част на общината преобладават западните и североизточните ветрове, които в крайдунавските низини се ориентират по направление на реката. През зимата силните ветрове понякога продължават по няколко денонощия и причиняват снегонавявания по пътищата, обледеняване на ел.проводниците, почти пълно отвяване на снежната покривка и измръзване на есенниците. Полезащитните пояси са недостатъчни.

За южната част на общината са характерни много силните северозападни ветрове, които духат през преходните сезони. През летния период се разразяват гръмотевични бури, придружени с поройни валежи, често и с градушки. Равнинният релеф и откритостта му във всички посоки способства за добра проветряемост, но същевременно създава условия за ветрова ерозия.

От гледна точка на разгледаните климатични елементи за климата на района, най-общо може да се каже следното:

1. Климатът в района е умерено-континентален, характеризиращ се с горещо лято и студена зима. Лятото е сухо и горещо, като в неговият край се оформя трайно засушаване. Пролетта и есента са сравнително топли сезони.
2. В района се наблюдава общ недостиг на валежи и последващи летни засушавания.
3. Районът се характеризира със средна относителна и абсолютна въздушна влажност, като по баланс на овлажняване е отнесен към засушлива зона с дефицит от 150-250 мм.

Очакваните промени в климата на общината са свързани с отчетената за България обща тенденция към затопляне, както и увеличаване честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като засушавания, проливни валежи, гръмотевични бури и градушки.

Предвижданията са за намаляване на годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха, като минималната температура се повишава по-бързо от максималната и намалява дебелината на снежната покривка. Това води до изместване на горната граница на широколистните гори към по-голяма надморска височина, увеличаване на недостига на вода в почвата, промяна в ареалите на редица видове и загуба на биоразнообразие.

2.1.3. Водни ресурси

Речната мрежа в пределите на община Ситово се отнася към Дунавския водосборен басейн. Общината граничи с р. Дунав по крайбрежието на селата Гарван и Попина. По северната граница на община Ситово, на протежение от 12 км. (от км. 398 до км. 410, километрите се броят нагоре от устието на реката) преминава участък от долното течение на река Дунав.

С изключение на река Дунав на територията на общината липсват повърхностно течащи води. При силни дъждове и при топенето на снеговете по суходолията протичат водни течения, които по-късно и през лятото пресъхват. При поройни дъждове водите прииждат с голяма сила и унищожават всичко в коритата си. През територията преминават две големи суходолия, дълбоко всечени сред околния терен. Първото от тях (западното) е на река Сенковец (Сазлъка, Сенкувча, Кулак, десен „приток“ на Дунав). То навлиза в пределите на общината югозападно от село Ирник на 108 м.н.в. Преминава западно от селата Ирник, Босна, Искра и Нова Попина, източно от с.Гарван и се „влива“ в блатото Лещава (Гарванско блато) на 12 м.н.в., което се оттича в река Дунав. В източната част на общината, от юг на север преминава второто голямо суходолие на територията ѝ – Демиркулак (Дуванкулак, Дерменкулак, което се „влива“ в езерото Сребърна). То навлиза в общината южно от село Любен на 88 м.н.в, минава северозападно от него и западно от село Ястребна и североизточно от село Слатина навлиза в община Силистра на 42 м.н.в.

На територията на община Ситово има изградени 10 микроязовири, водите на които основно се използват за напояване на обширните обработваеми земи в региона, както и за рибовъдство. Съгласно Закона за общинската собственост след проведени търгове, язовирите са отдадени под наем. По-големи от тях са: „Искра“, „Нова Попина-1“, „Ситово-1“, „Поляна“, „Добротица” и др.

Територията на Общината е бедна на водни ресурси. Порьозността на льосовата покривка, и окарстената варовикова основа, заедно с оскъдните валежи и слабия наклон на релефа са комплекс от обстоятелства, определящи липсата на повърхностно течащи води. Водния режим се определя от дъждовните води и снеготопенето.

Подземните води са разположени в два хоризонта, които се използват за водоснабдяване на селищата през летните месеци. Територията е с неголяма гъстота на хидрогеографската мрежа. Граничещата с общината р. Дунав в участъка ѝ от десет километра е единствената дренираща артерия на повърхностните и подземни води.

Североизточната част на Дунавската равнина се характеризира с липсата на повърхностно течащи води. Приблизително по линията Тутракан - Добрич реките губят оттока си и продължават подземно да се оттичат в р. Дунав. Максимумът на оттока е през пролетта, обусловен от максимума на валежите и снеготопенето.

Липсата на повърхностно течащи води на територията на община Ситово донякъде може да се компенсира с водите на р. Дунав. На територията на общината няма открити водоизточници с минерална вода или термални извори.

2.1.4. Почви и полезни изкопаеми

Община Ситово спада към Севернобългарската лесостепна почвена зона, в границите е на Долнодунавската почвена подобласт /която е част от Карпатско-Дунавската област/. Територията заема части от Дунавско-Добруджанската област и Лудогорска почвена област. Плодородните почви в съчетание с хидроклиматичните особености са в основата на земеделската специализация на общината.

Почвената покривка е тясно свързана с естеството на геоложката основа, с особеностите на релефа, с характера на климатичните условия, спецификата на растителността и стопанската дейност на човека. Преобладаваща почвообразуваща скала е льосът – типичен и глинест.

Почвите се характеризират с голямо разнообразие, като преобладаващите почвени типове в община Ситово са: излужените чернозем, глинестите и песъчливо-глинестите почви.

Излужените черноземи са 27,7%, слабо излужени черноземи 46,8%, силно излужени черноземи 16,4%, тъмносиви горски 5,8% и други 3,3%. Количеството на хумуса в горния слой е 2,2-3,0%. Свързаните с тяхното разпространение обработваеми земи се отличават на места със значителен наклон, които е дал възможността да се прояви деградивния ефект на плоскостната, линейна и ветрова ерозия. Почвената реакция в хумусния хоризонт е неутрална. Водния режим на почвите е добър, като позволява производително изразходване на и без това недостатъчните валежи. Естественото плодородие на излужените черноземи е добро.

Ерозията се проявява главно в плоскостно отнасяне на почвения слой и в ровинна ерозия. Най-силно засегнат от ровинна ерозия е Дунавският бряг. Тя застрашава функционирането на изградени водовземни съоръжения в терасата на р. Дунав. Особенно остър е проблема в с. Попина, което захранва територии на общината с вода. Проявления има и ветровата ерозия, поради равниния и открит релеф и периодично силните ветрове.

Територията на област Силистра и в частност на община Ситово не е богата на минерални суровинни източници. По долинните склонове на суходолията се разкриват скални участъци за строителни материали - варовици. Находища за кариерно добиване на кредни меки декоративни варовици за облицовка има в районите на с. Ирник – община Ситово, с. Подлес – община Главиница, с. Златоклас – община Дулово. При с. Колобър са проучени залежи на каолин с мощност на пласта около 18 м (перспективно за експлоатация). По крайбрежието на река Дунав има находища на инертни материали (чакъл, пясък).

На територията на Община Ситово не са открити находища на рудни изкопаеми. Терена е изграден изключително от седиментни скали – варовици, мергели и техните разновидности. Природно богатство за общината е намиращата се в землището на с. Ястребна кариера за добив на варовик, която е публична държавна собственост. Общата й площ е 40.158 дка с доказани геоложки запаси от 2 835 600 куб.м. варовик. Варовиците са предимно седиемнтни от долна креда- горен барем, порцелановидни бели, плътни, покрити с плеистоценски чакъли, които преминават в кватерни пясъци и льосовидни глини.

Съгласно БДС варовиците отговарят на изискванията за производство на бетон 1,2, и 3 група до марка 30 MPa и трошен камък за пътни основи и асфалтови покрития. На територията на общината се намира и кариера Слатина с площ 56,832 дка, разположена в землището на с. Слатина, представляваща публична общинска собственост. Друг източник за добив на известно количество инертни материали – баластра и пясък за местни нужди е р. Дунав, чието дъно е песъчливо с дълбочина 6-7 метра.

2.2. Административно-териториална характеристика

Селищната система на община Ситово е добре изградена. В границите на общината са включени 12 населени места - общинския център село Ситово и още 11 села.

Общинският център се намира в централната източна част на територията на общината. На север от село Ситово в близост до река Дунав разположени селата Поляна, Гарван и Попина. На запад е разположено село Нова Попина, а на юг и югозапад, са разположени селата Искра, Слатина, Ястребна, Босна, Добротица, Ирник и Любен.

Таблица 2: Разстояния в км. от с.Ситово до всички населени места в общината

Населено място	Разстояние Км.
с. Босна	9,3
с. Гарван	15,2
с. Добротица	8,5
с. Ирник	11,5
с. Искра	7
с. Любен	11,9

с. Нова Попина	8,9
с. Поляна	7
с. Попина	15,6
с. Слатина	4,3
с. Ястребна	16,8

Източник: https://www.bgmaps.com/

Забелязва се, че част от населените места са сравнително отдалечени от общинския център, като 5 от тях са на разстояние над 10 км., а 6 села са на разстояние от 4,3 до 9,3 км. Положителен е факта, че няма прекалено отдалечени селища и най-далечното е на 16,8 км.

Съгласно Единния класификатор на административно-териториалните и териториалните единици (ЕКАТТЕ) на НСИ - към 21.07.2020 г., населените места са в общината са категоризирани както следва:

Таблица 3: Категоризация на община Ситово и съставните ѝ населените места

№	**ЕККАТЕ**	**Аадминистративно -териториалната единица**	**Категория**
1	SLS32	община Ситово, област Силистра	5
№	**ЕККАТЕ**	**Наименование на населеното място**	**Категория**
1	66665	с.Ситово	5
2	05757	с. Босна	6
3	14547	с. Гарван	7
4	21693	с. Добротица	6
5	32799	с. Ирник	8
6	32839	с. Искра	5
7	44495	с. Любен	7
8	51901	с. Нова Попина	8
9	57385	с. Поляна	7
10	57577	с. Попина	6
11	67249	с. Слатина	7
12	87694	с. Ястребна	8

Източник: Национален статистически институт

Съгласно йерархичната система на Националната концепция за пространствено развитие на България за периода 2013-2025 г., с.Ситово е определено на 5-то ниво - 140 много малки градове и села, центрове със значение за територията на съответните общини в селските райони.[2]

Съгласно §1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №7/22.12.2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, урбанистичната класификация на община Ситово включва следните категории: 1 средно село с население от 1000 до 2000 д. – Искра. Към малките села с население от 250 до 1000 жители се отнасят 6 села, включително общинския център (Ситово, Босна, Гарван, Добротица, Любен и Попина). Останалите 5 са много малки села с население до 250 жители (Ирник, Нова Попина, Поляна, Слатина и Ястребна). Селищната система на общината е неустойчива. Има едно застрашено от обезлюдяване село – Ястребна, което е с население 4 души към 2020 г.

Териториално населението е сравнително равномерно разпределено. Около 32% живее в северната половина на общината, в село Ситово и селата Нова Попина, Поляна, Гарван и Попина, а 68% в южната половина и останалите седем села, от които най-голямо е село Искра (1877 жители към 2019 г. или 38% от населението на общината).

[2] Йерархията на центровете е осъществена чрез оценка на тяхното значение и роля по редица критериии показатели за динамика на населението и степента на развитие на техните обслужващи административни,икономически, транспортни функции и др.

Фиг.7: Селищна мрежа на община Ситово

Като физическа структура, селищната мрежа е добре развита и равномерно балансирана в южната, централната и северната част на общината. Дисбалансът (поляритетът) се проявява при демографските, икономическите и функционалните характеристики на отделните населени места. По тази причина и поради относително големия брой населени места, общината има нужда от целево създаване на поне един вторичен опорен център, различен от село Ситово, който да балансира развитието на северната част на района и южната част, в която са разположени повечето населени места. В пространственото развитие на функционалните системи в териториалната структура на общината най-голяма е концентрацията на обществено-обслужващи обекти в общинския център село Ситово. На територията на останалите села също има обществено-обслужващи обекти в зависимост от специфичните им функции и потребности.

В регионален мащаб повечето селища от община Ситово са поставени в позицията на периферни и полу-периферни. Транспортната достъпност на населените места от общината се осигурява чрез система от републиканска и общинска пътна мрежа. За да се подобри достъпа до населените места е необходимо подобряване състоянието на пътищата в цялата община.

Периферните територии са най-уязвимите пространства от социално-икономическа гледна точка. Всички те са селски райони, като една част имат стравнително стабилни демографски характеристики, но четири от селата са с население под 100 жители. Основен е проблема с техническа инфраструктура, с липса на заетост и затруднен достъп до социални услуги.

Развитието на селищната мрежа е довело до съсредоточаване на основните административни, промишлени, обслужващи и културни дейности в село Ситово, село Искра и село Добротица.

2.3. Социално-демографска характеристика

Демографските ресурси с техните образователни и квалификационни характеристики са един от решаващите фактори за местното развитие и растеж. В община Ситово през последните шест години населението намалява с около 6% или с 287 души през 2020 г. спрямо 2015 г. Към 31.12.2020 г. в общината живеят 4886 души, 50,4% от които мъже и 49,6% жени.В село Ситово живеят около 13%, а в останалите 11 населени места 87% от жителите на общината.

Таблица 4: Население в община Ситово 2015 – 2020 г.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Всичко	**5173**	**5110**	**5047**	**4991**	**4909**	**4886**
Мъже	2638	2590	2554	2534	2470	2465
Жени	2535	2520	2493	2457	2439	2421

Източник: Национален статистически институт

Графика 2: Динамика на населението в община Ситово 2015-2020 г.

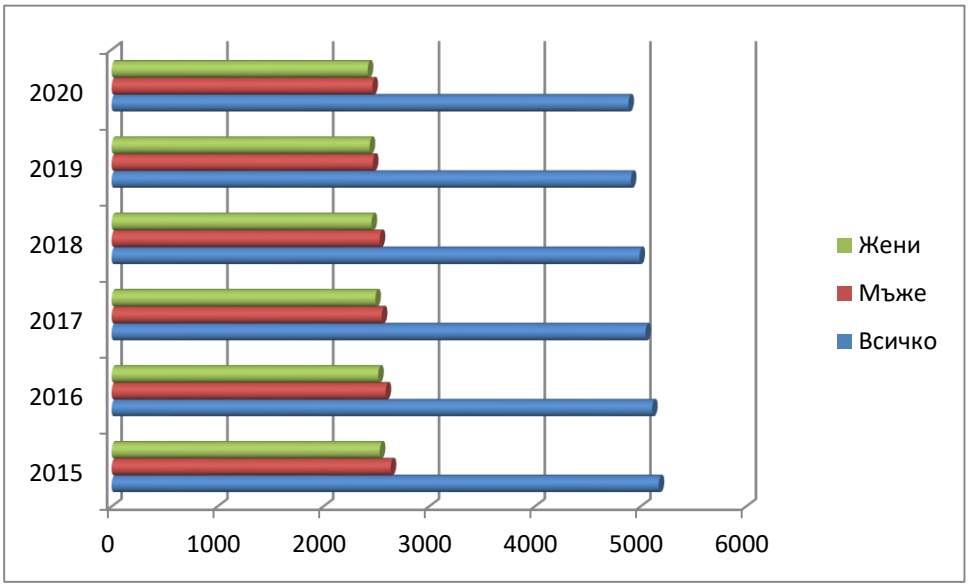

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2017 - 2020 г.

	2017			2018			2019			2020		
	Всичко	**Мъже**	**Жени**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**	**Всичко**	**Мъже**	**Жени**
Общо	**5047**	**2554**	**2493**	**4991**	**2534**	**2457**	**4909**	**2470**	**2439**	**4886**	**2465**	**2421**
Под трудоспособна[3]	677	362	315	683	361	322	677	358	319	661	356	305
В трудоспособна[4]	2789	1566	1223	2755	1554	1201	2714	1502	1212	2723	1511	1212
Над трудоспособна[5]	1581	626	955	1553	619	934	1518	610	908	1502	598	904

Източник: Национален статистически институт

През 2020 г. под трудоспособна възраст е 13,5% от населението на община Ситово. За сравнение относителният дял на населението до 15 години в област Силистра е 14,7%. Възрастните над трудоспособна възраст в община Ситово са 1502 души или 31% от населението. Около 55,5% е делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Таблица 6: Население по възрастови групи в община Ситово 2016-2019 г.

Възраст	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Общо	**5110**	**5047**	**4991**	**4909**
0 - 4	200	200	205	202
5 - 9	200	202	219	217
10 - 14	240	217	213	209
15 - 19	242	252	232	238
20 - 24	244	210	191	184
25 - 29	243	253	258	249

[3] Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.
[4] В трудоспособна възраст - жени от 16 до 61 години и 2 месеца и мъже от 16 до 64 години и 1 месец за 2018 г.
[5] Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 61 години и 2 месеца за жените и 64 години и 1 месеца за мъжете.

30 - 34	261	252	237	229
35 - 39	295	302	299	286
40 - 44	328	312	298	295
45 - 49	401	407	401	368
50 - 54	353	350	372	390
55 - 59	340	348	349	353
60 - 64	371	347	329	325
65 - 69	446	434	433	394
70 - 74	380	380	380	387
75 - 79	313	312	305	301
80+	253	269	270	282

Източник: Национален статистически институт

Населението на община Ситово продължава да застарява. Към 2019 г. децата до 14 г. са едва 12,79% от жителите на общината, а възрастните над 60 годишна възраст – 34,41%.

По данни на НСИ населението в община Ситово на възраст между 0-19 г. намалява с 16 жители за последните 4 години. Населението между 20-59 г. намалява с 111 жители или с 4,5%. Населението между 60-80+ г. намалява с 74 души.

Таблица 7: Естествен прираст на населението на община Ситово 2015-2020 г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2015	43	17	26	114	61	53	-71	-44	-27
2016	44	19	25	93	59	34	-49	-40	-9
2017	33	17	16	93	51	42	-60	-34	-26
2018	40	22	18	103	48	55	-63	-26	-37
2019	35	20	15	93	54	39	-58	-34	-24
2020	40	21	19	104	60	44	-64	-39	-25

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението е отрицателен, средно по минус 60 души на година, като през 2020 г. е минус 64 души. Средногодишният брой на живородените деца в община Ситово за периода 2015-2020 г. е 40. Средната смъртност за изследваните години е 100 човека годишно.

Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст в община Ситово 2015-2020 г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2015	209	106	103	82	30	52	127	76	51
2016	98	39	59	112	47	65	-14	-8	-6
2017	131	49	82	134	51	83	-3	-2	-1
2018	166	67	99	159	61	98	7	6	1
2019	129	44	85	153	74	79	-24	-30	6
2020	173	79	94	132	45	87	41	34	7

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението се променя динамично и през някой години е отрицателен, а през други положителен, като през 2015 г. достига + 127 души, а през 2020 г. е +41 души. Средногодишно населението на община Ситово за периода 2015-2020 г. се увеличава от миграция с около 134 човека, което оказва положително влияние върху демографските процеси.

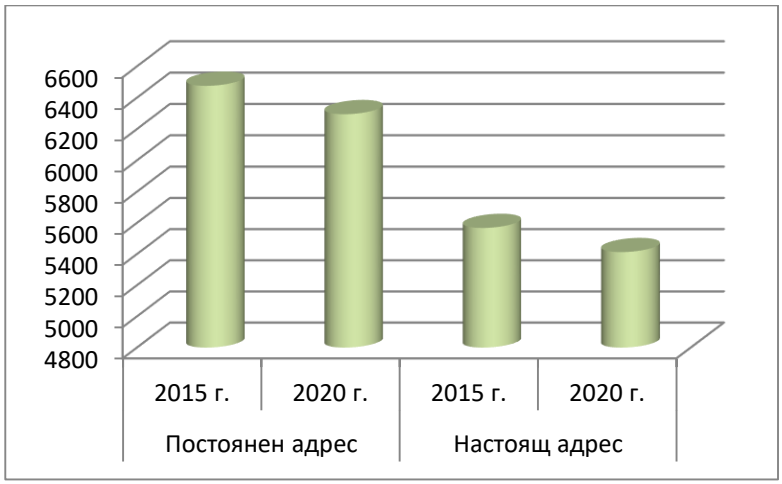
По данни на ГД ГРАО (http://www.grao.bg) населението на община Ситово по постоянен адрес намалява с около 3% през 2020 спрямо 2015 г. и към 31.12.2020 г. е 6295 души. Населението по настоящ адрес за анализирания период също намалява с 3% и към 31.12.2020 г. е 5413 души.

Таблица 9: Население по постоянен и настоящ адрес в община Ситово 2015-2020 г.

Постоянен адрес		Настоящ адрес	
2015 г.	**2020 г.**	**2015 г.**	**2020 г.**
6476	6295	5568	5413

Източник: Национална база данни „Население" - http://www.grao.bg

Графика 3: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2015-2020 г.

В общината всички населени места са села и населението е разпределено по следния начин – с. Искра – 38,23%, с. Ситово - 13,42%, с. Любен и с. Попина – 22,02%. Прави впечатление факта, че общинския център не е най-голямо по население селище в общината. Застрашени от обезлюдяване са селата с население под 100 жители – Ястребна, Нова Попина, Ирник и Слатина.

Таблица 10: Население по населени места в община Ситово 2016-2019 г.

Община/населено място	2016	2017	2018	2019	2020
Община Ситово	**5110**	**5047**	**4991**	**4909**	**4886**
с. Босна	360	356	353	345	344
с. Гарван	314	303	282	261	259
с. Добротица	367	362	367	356	349
с. Ирник	73	71	71	68	64
с. Искра	1828	1853	1877	1877	1873
с. Любен	640	637	629	629	623
с. Нова Попина	62	60	63	64	57
с. Поляна	154	151	131	119	125
с. Попина	512	481	464	452	465
с. Ситово	710	688	673	659	652
с. Слатина	85	80	76	75	71
с. Ястребна	5	5	5	4	4

Източник: Национален статистически институт

По данни от последното преброяване на населението към 01.02.2011 г., в населените места на община Ситово живеят 2038 домакинства Домакинствата са основните генератори на битови отпадъци в общината.

Актуални данни за броя на домакинствата ще има до края на 2022 година, след като бъдат обработени данните от новото преброяване на населението и жилищния фонд от НСИ направено през 2021 г.

2.4. Икономическо развитие

2.4.1. Развитие на икономиката – тенденции, процеси, проблеми

Икономическото развитие на община Ситово през последните години се характеризира с различна динамика. Основният отрасъл в местната икономика еселското стопанство-главно растениевъдство и животновъдство, като съществуват още хранително-вкусовата промишленост, търговията,дърводобива идървообработката.

Броят на предприятията в Ситово се запазва относително постоянен брой през изследваните пет години. Общия им брой в началото и края на периода е 113. Нови предприятия периодично възникват в сектор селско, горско и рибно стопанство и в сектор търговия. През 2020 г. най-голям относителен дял имат предприятията, работещи в областта на селското и горско стопанство – 53 броя или 47% от фирмите на територията на общината.

Таблица 11: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2016-2020 г.

Отраслови сектори	2016	2017	2018	2019	2020
Общо	**113**	**112**	**107**	**111**	**113**
Селско, горско и рибно стопанство	52	56	55	52	53
Преработваща промишленост	10	13	9	9	11
Строителство	-	-	-	-	-
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	32	34	29	30	33
Транспорт, складиране и пощи	-	-	-	-	-
Хотелиерство и ресторантьорство	5	5	4	5	5
Операции с недвижими имоти	6	4	4	3	3
Хуманно здравеопазване и социална работа	-	-	-	-	-
Други дейности	-	-	-	-	-

Източник: Национален статистически институт

В сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети ” работят съответно 29%, в сектор „Преработваща промишленост” около 10%.Броят на фирмите занимаващи се с хотелиерство и ресторантьорство е 5 и съставлява 4% от фирмите в община Ситово.

Таблица 12: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия 2016-2020 г.

Години	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица
2016	52326	71508	55119	62937	8031	383	748	649
2017	67704	83145	67741	70976	11023	71	808	707
2018	65190	83676	66103	74434	8588	191	804	697
2019	69249	109093	84308	94865	13101	131	773	685
2020	77068	103502	89396	94976	8240	443	729	641

Източник: Национален статистически институт

Икономическата нестабилност, COVID кризата и неблагоприятната бизнес среда не се отразяват значително на развитието на предприятията в община Ситово. Произведената продукция в тях през 2020 спрямо 2016 г. се увеличава с 24 742 хил. лева. Приходите от дейността бележат ръст от 31 994хил. лева, а нетните приходи от продажби нарастват със34 277 хил. лева. Разходите за дейността нарастват от 2016 до 2020 г. с 32 039 хил.лева.

Печалбите на местните фирми през 2019 г. нарастват спрямо 2016 г. с 5070 хил. лева и достигат 13 101, но след това намаляват през 2020 г. до 8240 хил. лева.

В община Ситово най-голям е относителният дял на микро предприятията с персонал до 9 заети лица. Технит брой към 2020 г. е 99 или 88% от предприятията в общината. Останалите 12% са малки предриятия, които имат персонал от 10 до 49 служители.

Таблица 13: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата в лева

Години	Лева
2016	6947
2017	7457
2018	7869
2019	8651
2020	9807

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата в община Ситово за 2020 г. е 9807 лева, което е с 41% повече спрямо 2016 г. Възнагражденията в общината остават значително по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната за 2020 г. – 16687 лева, средна заплата за област Силистра – 11 727 лева и за Северен централен район 13 330 лева.

В община Ситово са относително добре развити растениевъдството и животновъдството и функционират предприятия на хранително-вкусовата промишленост. Важен фактор за развитие на местната икономика е близостта до административния и индустриален център в областта – град Силистра, което осигурява пазар за реализация на местната продукция. Достъпа до важното търговско пристанище в град Русе създава добри условия за износ на международните пазари. От голямо значение е граничното местоположение на община Ситово, създаващо много добри предпоставки за износ на местни земеделски продукти в Република Румъния.

Икономическите дейности в общината са концентрирани предимно в село Ситово, село Искра, село Добротица, село Попина, които се явяват и зони на локална икономическа гравитация.

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните й общини, наличните й сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем.

Средната брутна годишна работна заплата и доходите на населението в общината са важен показател за определяне размера на такса „Битови отпадъци”.

2.4.2. Промишленост

Икономиката на община Ситово се развива на база наличните местни ресурси и традиционни производства. Промишлеността е сред основните структуроопределящи отрасли, но няма водещо икономическо значение. Преобладават предприятията в леката промишленост и дърводобива.

Основните предприятия развиващи дейност на територията на община Ситово са следните:

- „Виланд” ЕАД - фуражен завод, използващ в голяма степен земеделска продукция от община Ситово;
- „Първи май” АД - гр. Силистра - цех за почистване и белене на слънчоглед в с. Ситово. „Първи май” АД е водеща компания в преработката на маслодайни семена в България и утвърден лидер в търговията със зърнени и маслодайни култури.;
- Месопреработвателно предприятие „Месони” – свинекомплекс в с. Попина. Брандът „Месони” е холдинг от собствени фирми тясно специализирани в сферата на земеделие, фуражопроизводство, свиневъдство, клане и месопреработка. Това я прави една от малкото фирми в България с изцяло затворен цикъл на производство.;
- Цех за люцерново брашно - с. Ситово;

- Цех за зеленчукови туршии – с. Искра;
- Хлебопроизводство хляб и хлебни изделия с. Искра;
- Винарна с Добротица, Фирмата произвежда вино и брашно – мелница;
- Мандри в с. Ситово и с. Искра;
- Цех за производство на дървени палети - с. Ситово.

Колебливите тенденции в развитието на преработващата промишленост говорят за задълбочаващи се проблеми, свързани с ниската конкурентоспособност и липсата на предприемачество. Социалното изражение на тези проблеми е свързано с липсата на работни места и увеличаване на безработицата. От пространствена гледна точка, намалява търсенето на терени за развитие на промишлени производства.

За ефективното функциониране на предприятията е необходимо да се осигури подходяща инфраструктура, която да създава условия за екологично и качествено производство, в т.ч. ефективно управление на различните потоци производствени отпадъци.

В община Ситово има традиции в промишлеността и най-вече в някои подотрасли, които могат и трябва да се използват с цел развитие на местната икономика, повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението.

Третичният сектор е доминиращ в секторната структура,но поради ниският брой на населенито той е недостатъчно развит. Трябва да се очаква, че той ще се развие в периода до 2027 г. и поради очакваното повишаване доходите на населението.

Вторичният сектор и предимно преработващата промишленост е тясно свързана с развитието на селското стопанство. Логично е те да бъдат технологично обвързани. Това предимно се отнася за лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството, които трябва да се реализират не само в прясно състояние, но и в различни форми на извънсезонна консумация /консерви,замразени форми и други/.

Първичният сектор трябва да се насочи главно към производство на нови сортове и видове трайни насаждения и зеленчуци, включително биологични, които ще бъдат приоритетни за финансиране по различни програми на Европейския съюз. Това се отнася и за сектор животновъдство.

2.4.3. Селско стопанство

Селското стопанство е важен отрасъл за икономиката на община Ситово. Поради равнинния характер на голяма част от терена, значителен дял от земеделските земи се обработват. Основните отглеждани култури са зърнено фуражните – пшеница, ечемик, царевица;техническите – слънчоглед, рапица, тютюн и зеленчуци - тикви, краставици, домати и други. От трайните насаждения най-голям е дела на кайсии, сливи и орехи.

Таблица 14: Баланс на териториите в община Ситово по видове собственост към2021 г.

No	Вид собственост	Имоти (брой)	Имоти %	Площ дка	Площ %
1.	държавна частна	895	3,85	42251,001	15,60
2.	частна	17273	74,21	151630,165	55,97
3.	на религиозни организации	12	0,05	590,533	0,22
4.	общинска частна	618	2,66	5669,135	2,09
5.	на чуждестранни лица	10	0,04	117,622	0,04
6.	смесена	77	0,33	1140,281	0,42
7.	на обществени организации	2163	9,29	22188,046	8,19
8.	стопанисвана от общината	212	0,91	2196,627	0,81
9.	държавна публична	113	0,49	9588,025	3,54
10.	общинска публична	1871	8,04	26004,423	15,60
11.	неустановена	29	0,12	9526,897	3,52
12.	кооперативна	2	0,01	2,219	0,00
	ВСИЧКО				

Източник: Общинска службапо земеделие –Ситово

Най-голям относителен дял в община Ситово заемат територите частна собственост – 56%, следвани от земите държавна частна собственост – 16%, общинска публична собственост – 16% и земи собственост на обществени организации– 8%. Останалите територии се разпределят между държавна публична, общинска частна, стопанисвани от общината, смесена собственост, на религиозни организации и на чуждестранни лица.

Таблица 15: Баланс по видове територии по предназначение в община Ситово към2021 г.

No	Вид собственост	Имоти (брой)	Имоти %	Площ дка	Площ %
1.	Урбанизирана територия	1638	7,04	13254,606	4,89
2.	Територия за транспорт	48	0,21	1279,007	0,47
3.	Земеделска територия	21306	91,54	211763,005	78,17
4.	Горска територия	212	0,91	35640,880	13,16
5.	Води и водни обекти	68	0,29	8862,223	3,27
6.	Нарушена територия	3	0,01	105,253	0,04
	ВСИЧКО				

Източник: Общинска службапо земеделие –Ситово

Балансът на територите в община Ситово по предназначение показва, че най-голям относителен дял заема земеделската земя – 78%, следвана от горските площи – 13%. Нарушените територии в общината са едва 0,04% или 105 253 дка.

Таблица 16: Брой регистрирани земеделски стопани и кооперации в община Ситово 2017-2019 г.

Година	Брой земеделски стопани	Брой земеделски кооперации
2017	333	2
2018	335	2
2019	330	2
2020	324	2
2021	310	2

Източник: Общинска службапо земеделие –Ситово

Броят на земеделските стопани в община Ситово намалява през последните години и за 2021 г. е 310, докато през 2017 г. е 333, а през 2018 г. достига 335. Най-много земеделски производители са регистрирани в селата: Искра (173), Ситово (39) и Босна (27).

Обработваемата земеделска земяв общината се увеличава през последните години и към 2021 г. е 178 561 дка. Комасирани са 70% от площите, а напояването е едва 1%.

Към 2020 г. земеделските гори, гори и земи в горски фондове на територията на община Ситово са 233 456 дка. От тях мери, пасища и ливади са с обща площ 14 062 дка. или 6,02%. Трайните насаждения, основно овощни градини в общината са 10 899 дка.

Таблица 17: Основни видове отглеждани култури и среден добив 2019-2021 г.

Вид култура	Засети площи/дка 2020 г.	Среден добив кг/дка	Засети площи/дка 2021 г.	Среден добив кг/дка
Пшеница	60000	450	49880	700
Ечемик	1320	420	660	520
Маслодайна рапица	650	220	5000	380
Царевица за зърно	45000	500	43710	700
Маслодаен слънчоглед	35380	250	40790	340
Тютюн-бърлей	405	150	370	250
Картофи	95	500	80	500

Зеле	0	0	25	70030
Дини	30	800	170	3000
Пъпеши	30	600	30	600
Домати на открито	50	100	24	800
Краставици на открито	0	0	45	200
Ябълки	37	700	700	700
Круши	27	700	700	700
Праскови	10	800	800	700
Сливи	2059	700	700	800
Вишни	275	200	200	600
Череши	610	500	500	400
Орехи	1036	150	150	150
Кайсии	4655	300	300	1000
Лозя с винени сортове грозде	1300	800	800	700
Лозя с десертни сортове грозде	72	100	100	700
Лавандула	80	360	360	360

Източник: Общинска службапо земеделие –Ситово

Най-много площи през 2021 г. са засяти с пшеница – 49880 дка., царевица – 43710 дка. и слънчоглед – 40790дка. Средните добиви от декар на основните отглеждани култури като цяло се увеличават, но са в пряка зависимост от агро-метеорологичните условия.

Вторият подотрасъл на селското стопанство е животновъдството. Към 2021г. водещи подотрасли на местното животновъдство са овцевъдството и отглеждане на едър рогат добитък. В сектор „животновъдство“ са регистрирани общо45земеделски стопани. Броят на отглежданите свине рязко намалява през анализирания период от 17489 през 2020 на 622 през 2021 г. Успешно се развиват говедовъдството, овцевъдството и пчеларството.

Таблица 18: Основни видове отглеждани животни в община Ситово 2019-2021 г. (брой)

Видове животни	2019	2020	2021
Овце (брой)	1871	794	1478
в т.ч. овце - млечни	1081	383	910
в т.ч. овце - месодайни	235	302	466
Кози (брой)	990	524	1107
в т.ч. кози - майки	916	427	936
Свине (брой)	17494	17489	622
в т.ч. свине - майки	1272	1259	1222
Говеда и биволи – общо (брой)	2448	1198	2803
в т.ч. крави - млечни	1125	406	1251
в т.ч. крави - месодайни	111	134	108
Пчелни семейства (брой)	7542	6376	6761
Калифорнийски червеи (кв.м.)	750	750	750

Източник: Общинска службапо земеделие –Ситово

Като цяло животновъдството се развива с добри темпове през последните години.

Необходимостта от запазване и развитие на сектора емного важен приоритет и постигането му може да доведе до подобряване на икономическата ситуация в Ситово, създаване на нови работни места и сигурни източници на доходи за местното население.При изграждане на нови животновъдни обекти е необходимо същите да отговарят на съвременните санитарно-хигиенни норми и законови изисквания, включително за управление на генерираните от фермите отпадъци. Това е съществен проблем за развитието на сектора.

2.4.4. Горско стопанство

Въпреки наличието на гори със стопанско значение, съставляващи 35641 дка (13,15%) от територията на общината, техният потенциал за развитие на мащабни дърводобивна и дървопреработвателна дейност не може да се оцени като значителен.

Горите в община Ситово попадат предимно в обхвата на Териториално поделение „Държавно горско стопанство“ (ТП ДГС) – Силистра и много малка част от тях в обхвата на Държавно ловно стопанство „Каракуз“ Териториално поделение-Дулово, към РДГ – Русе и Северноцентрално държавно предприятие – Габрово.

Фиг. 8: Карта на РДГ – Русе

Общата горска площ на територията на община Ситово към 2020 г. е 4432 ха, от които: 80% държавна горска територия, 11% общинска горска територия и 9% частна горска територия. Общата лесистост на общината е 10,6%.На територията на общината са регистрирани 2 броя площадки за продажба на дърва за огрев.

Таблица 19: Разпределение на общата горска площ в община Ситово по видове собственост 2020 г.

Видове собственост	Ха	%
Държавна горска територия	3546	80
Общинска горска територия	486	11
Частна горска територия	400	9
ОБЩО	**4432**	**100**

Източник: РДГ - Русе

От общата площ – 4432 ха към 31.13.2020 г. горските територии са 3560 ха, в т.ч.: държавни – 3420 ха и частни 140 ха; горите върху земеделски земи са 872 ха, в т.ч.: държавни 126 ха, общински 486 ха и частни 260 ха.

Таблица 20: Ползване на дървесина от територията на общината 2017-2019 г. (куб. м.)

2017		2018		2019		2020	
Предвидено	**Осъществено**	**Предвидено**	**Осъществено**	**Предвидено**	**Осъществено**	**Предвидено**	**Осъществено**
18836	12819	26731	18613	28371	22187	21605	9691

Източник: РДГ - Русе

Количеството на ползваната дървесина от общия горски фонд на територията на община Ситово нараства почти двукратно, като през 2017 г. е 12 819 куб. м., а през 2019 г. е 22187 куб. м. След това през 2020 г. намалява значително до 9691 куб.м. Общо за периода са добити общо 63 310 куб.м. или по 15 828 куб. м. средно на година.

През периода 2019-2020 г.в землището на община Ситово е извършено залесяване с топола на 142 дка. На територията на общината са регистрирани 2 броя площадки за продажба на дърва за огрев.

Горите са източник освен на дървесина и на много ценни ресурси - билки, горски плодове, гъби и др., които могат да бъдат използвани за организиране на дребни производства, осигуряващи заетост на ниско квалифицирани работници.

В горите на територията на общината, освен добив на дървесина, ежегодно се извършват лесоустройствени дейности като почистване, почвоподготовка, залесяване и отглеждане на култури. С цел опазване на горите е извършено разделяне на горските територии на горскостопански райони и охранителни участъци.

Стопанското значение на горите не се ограничава само с дърводобива. Ежегодно се предоставят площи на местното население, осигуряващи паша на голяма част от селскостопанските животни. При благоприятни условия се събират билки, гъби и горски плодове, но тази дейност няма стопанско значение, а е предимно за лични нужди на местното население. От голямо значение за населението в района са и защитно-водоохранните и противоерозионни функции на гората.

Горските територии изпълняват функции по отношение на: поддържане на биологичното разнообразие на горските екосистеми; производство на дървесни и недървесни горски продукти; защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха; осигуряване на социални, образователни, научни, ландшафтни и рекреационни ползи; защита на природното и културното наследство; регулиране на климата.

Необходимо е разработването на програми за залесяване на горските територии, пострадали от бедствия и пожари. Нужно е балансирано използване на горите по начин, който няма да бъде за сметка на устойчивото развитие на туризма. Важно е да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия. Предвид факта, че развитието на общинската икономика до голяма степен зависи от използването на горите, то от важно значение е запазването на ресурсите от горския фонд, за да се запазят неговите екологични и социално-икономически функции.

2.4.5. Туризъм

Туризмът в община Ситово няма много голям потенциал, не е разработен и не носи приходи и доходи на местното население. В общината има възможности за развитие на интегриран екологичен, орнитоложки, културно-исторически, поклоннически, селски, винен и риболовен туризъм. Възможно е привличане на туристи за кратки – уикенд посещения, рекреация и отдих, предимно в пролетно-летния сезон и ранната есен.

Въпреки, че не може да се очаква развитие на туризма в мащаби, които да определят Ситово като дестинация на регионалния, националния и международния туристически пазар, възможностите не са малко и туризмът може да заеме достойно място в общинската икономика. За това благоприятства наличието на запазена природна среда със защитени територии и представители на флората и фауната, големите компактни горски масиви, незасегнати от негативно въздействие от индустриализация и урбанизация, запазеното богато културно-историческо наследство, близостта на река Дунав,на резервата „Сребърна“ и др.

Към 2020 г. община Ситово разполага със следните места за настаняване и подслон:

- Хотел „Дунавска перла” – с. Попина – 10 стаи, 20 легла и ресторант с капацитет 80 места. Хотелът предлага фитнес, сауна и открит басейн, голяма градина с барбекю;
- Къща за гости „Хорхе” – с. Ситово – 6 стаи, 8 легла;
- Къща за гости „Добротица” – с. Добротица – 9 стаи, 12 легла и ресторант „Добротица” с капацитет 20 места. Къщата разполага с девет стилно обзаведени стаи, външна тераса с барбекю, фитнес зала и кът за отдих;
- Къща за гости „Дунав“ - с.Поляна – 12 легла.

На територията на общината са категоризирани и функционират общо 4 места за настаняване и подслон с капацитет 52 легла. От тях: един хотел и три къщи за гости. Всички обекти са категоризирани с 2 звезди. Като цяло селата Попина, Гарван и Добротица се открояват като туристическите дестинации на общината.

2.5. Екологична характеристика

Опазването на околната среда е основен приоритет в политиките за местно развитие, с цел постигане на по-високо качество на живот за жителите и създаването на благоприятни условия за развитие на туризъм, екологично земеделие, отдих и други.

Община Ситово е със съхранена природа и добри параметри за състоянието на околната среда. Няма сериозни замърсители на основните компоненти на средата - въздух, води, почви. Съществуващите екологични проблеми са свързани преди всичко с липсата на функциониращи пречиствателни станции за отпадни води и липсата на ефективна система за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Голяма част от нерегламентираните сметища в общината все още не са рекултивирани. Новообразуваните локални замърсявания се почистват своевремнно.

Факторите, влияещи върху екологичните качества на околната среда са: автотранспорт, обществено-битови отоплителни източници и промишлени дейности, които на този етап са незначителни. Елементи на въздействие върху човешкото здраве са газовете, съдържащи серни и азотни окиси, оловни и серно-кисели аерозоли, прах, малки метални частици; отпадъчните промишлени води, съдържащи масла, разтворители, нефтопродукти, ароматични вещества; твърдите битови отпадъци; транспортните шумови нива.

Данните за състоянието на околната среда в общината по компоненти са предоставени от РИОСВ – Русе.

Атмосферен въздух

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух. Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух" е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Община Ситово е с нисък потенциал за замърсяване на атмосферния въздух, няма значими източници на емисии и не спада към зоните, в които са превишени нормите за КАВ или горните оценъчни прагове. Като цяло качеството на атмосферния въздух на територията на общината е добро и не създава риск за здравето хората, тъй като нивата на замърсителите на въздуха /ФПЧ, серен диоксид и азотен диоксид/ не превишават оценъчните прагове.

Община Ситово е под контрола на РИОСВ - Русе като Регламентиран район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ).

На територията на община Ситово няма разположен пункт за наблюдение на качеството на атмосферния въздух (КАВ). Измервания на КАВ в община Ситово с Мобилна автоматична станция (МАС) на Регионална лаборатория - Русе през последните 5 години не са извършвани.

Община Ситово няма разработена „Програма за управление качеството на атмосферния въздух". Предвид разпоредбата на чл. 27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, която гласи, че „В случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общините разработват и

общинските съвети приемат програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми по чл.6 в установените за целта срокове, които са задължителни за изпълнение“, тъй като на територията на общината няма превишаване на нормите не е необходимо да се разработва програма.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух.

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – „Въздух”.

По класификация (съгласно Приложение №1 към чл.10, ал.3 и 4 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) пунктовете за мониторинг биват:

1. Транспортно – ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.
2. Промишлено – ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.
3. Градски фонови пунктове за мониторинг (ГФ) са тези които са разположени в застроената част на град, които не отговарят на критериите по т.2.
4. Извънградски фонови пунктове за мониторинг (ИФ) са разположените на 3-10 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.
5. Регионални пунктове за мониторинг (Р) са разположените на 10-50 км от град, които не отговарят на критериите по т. 2 и 3.
6. Отдалечени пунктове за мониторинг (О) са разположените на повече от 50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) Община Ситово попада в „райони, в които нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове”.

Природните фактори, географските и метеорологични условия са основна предпоставка, която гарантира чистотата и доброто качество на въздуха в общината.

Природните фактори, географските и метеорологични условия са основна предпоставка, която гарантира чистотата и доброто качество на въздуха в общината.

- *Площни източници*

Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници се разглеждат комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията.

- *Линейни източници*

Транспортният поток от леки и товарни автомобили допринасят до известна степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, оловни оксиди) са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в населените места на територията.

- *Неорганизирани източници*

Създаването на нерегламентирани сметища за отпадъци са едни от източниците на емисии на парниковия газ метан (CH4).

Община Ситово е с ниска степен на промишлено развитие. Застъпени са най-вече селското стопанство и преработката на хранителни продукти. В общината са представени и отрасли като дървообработване и млекопреработваща промишленост. На този етап промишлените източници на замърсяване на въздуха са незначителни. Данните от собствените измервания на предприятията показват, че изчислените концентрации на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух са по-ниски от ПДК или много близки до наложените от нормативната уредба.

Основните промишлени източници на емисии отпадни газове на територията на

община Ситово, в които се извършва периодичен мониторинг на емисиите са:

- „Сити Милк 2000“ - с.Ситово - Средна горивна инсталация, работеща с гориво биогаз - **не са констатирани** нарушения на нормите за допустими емисии НДЕ;
- „Интер ЕС 2000“ ЕООД - с. Ситово - МПП, Водогреен котел - **не са констатирани нарушения на НДЕ;**
- „Първи Май” АД - „Производствена база за преработка и складиране на медицински, ароматни култури и слънчоглед“ - с. Ситово - **не са констатирани нарушения на НДЕ;**
- „Виланд“ ЕАД - с. Ситово - Производство на пълноценни комбинирани фуражи и биоконцентрати - **не са констатирани нарушения на НДЕ.**

Постъпването на емисии от вредни вещества в атмосферата на община Ситово се формира от: битово и административно отопление, производствени фирми, транспорта, селскостопански дейности и дейности върху открити площи с насипни материали (депа, кариери, сметища, строителни площадки и др.), като най-голям дял се пада на битовите отоплителни източници. Прахообразните и газообразните завърсители на атмосферния въздух в населените места са с по-високи стойности през есенно - зимния (отоплителния сезон), когато се използват предимно твърди горива в битовия сектор.

Основните замърсяващи вещества са: прах, серен диоксид, азотен диоксид, сероводород и оловни аерозоли. При изгарянето на горивата в битовия сектор се отделят емисии от въглероден оксид, серен диоксид, полиароматни въглеводороди, диоксини, фурани и прах. Наднормени стойности от тези вещества не са регистрирани.

Замърсяването на атмосферния въздух от автотранспорта както обществения, така и личния е незначително. Транспортният трафик на Община Ситово е слабо натоварен. На територията на населените места липсва градски транспорт, броят на автомобилите е сравнително малък, но като цяло автомобилния парк се състои от стари автомобили.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства, качеството на използваните горива, организацията на движението, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличението на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално – техническа база за поддържането им.

Замърсяването на атмосферата в общината от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на въздуха.

Комунално-битовите дейности са едни от основните замърсители на въздуха, главно през отоплителния сезон. Замърсяването е причинено от използването на лошокачествени твърди и течни горива – мазут, нафта, въглища, брикети. Отоплението на територията на общината е с индивидуални отоплителни уреди, в повечето случаи, на твърди горива. Това увеличава източниците на вредни емисии в приземния атмосферен слой и влошава качеството на атмосферния въздух. На отделянето на вредни емисии от горивните процеси в битовия сектор най-съществено влияние оказва качеството на горивата и климатичните условия. Горивните процеси за отопление са предимно в сезона на облачни дни и мъгли с висока въздушна влажност, ниски температури и в дните за температурни инверсии. Като гориво за битови нужди се използва сравнително евтини горива – дърва и брикети.

На територията на общината няма инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци, които да замърсяват атмосферния въздух.

На територията на община Ситово няма:

- Обекти с големи горивни инсталации;
- Обекти с издадени разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове;
- Няма констатирани нарушения на Наредба 16 за ограничаване на емисиите на ЛОС.

В общината не са констатирани превишения на нормите за КАВ, поради което не се предвиждат чести планови контролни измервания с мобилна станция. Общината се характеризира с висока чистота и добро качество на атмосферния въздух. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на

атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. В общината няма съществени промишлени източници на емисии във въздуха.

Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите с високо съдържание на сяра.

В миналото е изследвано качеството на въздуха в околността на с. Ирник, където се намира горски масив „Зли дол", който попада в рамките на екологичната мрежа Натура 2000. Установено е, че въздуха е чист и благоприятства лечението на астматични заболявания. Целта на проучването е била изготвяне на проект за оздравително училище за деца или санаториум за хора с такъв вид заболявания.

Атмосферният въздух в района на община Ситово е натоварен предимно с въглероден двуокис, особено през зимния период. Източник на замърсяването е изгарянето на отоплителни материали в бита. Качеството на атмосферния въздух е сравнително добро, което се дължи на слабо развитата промишленост в общината – съществуват няколко цеха, главно на леката и преработвателната промишленост и отдалечеността от големи промишлени замърсители като Русе, като и от химическите заводите в румънските градове Кълараш и Гюргево.

Промишлеността в най-близкия областен град Силистра не представлява голяма заплаха за чистотата на въздуха в Община Ситово.

Автомобилният трафик е с ниска интензивност, той има значение само за населените места през които преминава единствения второкласен път от републиканската пътна мрежа II-21 Силистра – Русе. Незначително е замърсяването, което се дължи на стария автомобилен парк и амортизацията на автомобилите. В общинският център няма такъв обществен транспорт, който допълнително би замърсявал въздуха.

Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.

За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.

На територията на община Ситово няма източници на емисии отпадни газове, включени за контрол чрез инвентаризационни карти. Емисионен контрол на източниците на емисии, разположени на територията на община Ситово през последните пет години не е извършван. Няма наложени от РИОСВ – Русе санкции по компонент атмосферен въздух.

Наблюдава се замърсяване на атмосферния въздух с миризми с източници говедовъдната ферма на „Сити милк 2000" ЕООД с. Ситово и свиневъден комплекс на "Екопродукт" ЕООД с. Попина.

Води

Съгласно Закона за водите, чл.155, ал.1, т.4, буква „б", директорът на съответната басейнова дирекция планира и участва в провеждането на мониторинга на водите, обобщава и анализира данните от проведения мониторинг, в това число за химичното и екологичното състояние на повърхностните води. Контролът върху състоянието на подземните и повърхностни води на територията на община Ситовосе осъществява от Басейнова дирекция „Дунавски район" – гр. Плевен /БДДР/.Състоянието на питейните води и водоизточниците на общината се контролират системно от РЗИ – Силистра, а източниците на производствени отпадъчни води от РИОСВ – Русе.

Повърхностните и подземни води на територията на община Ситово са в добро общо екологично състояние.

- *Повърхностни води*

Територията на Община Ситово като цяло е бедна на повърхностни водни ресурси. Речната мрежа в пределите на община Ситово се отнася към Дунавския водосборен басейн. Общината граничи с р. Дунав код BG1DU000R001 по крайбрежието на селата Гарван и Попина. Участъка от реката, минаващ по северната граница на общината не се замърсява, тъй като там в нея не се заустват никакви битови и промишлени канализационни води. Граничещата с общината р. Дунав в участъка й от десет километра е единствената дрениращa артерия на повърхностните и подземни води. С изключение на река Дунав на територията на общината липсват повърхностно течащи води. Реки с постоянен повърхностен отток не преминават през територията на общината.

При силни дъждове и при топенето на снеговете по суходолията протичат водни течения, които по-късно и през лятото пресъхват. При поройни дъждове водите приижат с голяма сила и унищожават всичко в коритата си. През територията преминават две големи суходолия, дълбоко всечени сред околния терен. Първото от тях (западното) е на река Сенковец с код BG1DJ109R001 (р. Сенкьовица, Сазлъка, Сенкувча, Кулак, десен „приток“ на Дунав). То навлиза в пределите на общината югозападно от село Ирник на 108 м.н.в. Преминава западно от селата Ирник, Босна, Искра и Нова Попина, източно от с. Гарван и се „влива“ в блатото Лещава (Гарванско блато) на 12 м.н.в., което се оттича в река Дунав. Сенковец е с основно дъждовно-снежно подхранване, но се подхранва и от множество карстови извори, които са частично каптирани.

В източната част на община Ситово, от юг на север преминава второто голямо суходолие на територията ѝ – Демиркулак (Дуванкулак, Дерменкулак, което се „влива“ в езерото Сребърна). То навлиза в общината южно от село Любен на 88 м.н.в, минава северозападно от него и западно от село Ястребна и североизточно от село Слатина навлиза в община Силистра на 42 м.н.в.

- **Добруджанските реки** в по-голямата си част водят началото си от обширната слабо хълмиста област Лудогорието. Днес просторните и гъсти гори, характерни за тази област са значително намалени, а една част от тях напълно унищожени поради безразборно и непланово изсичане. Горите са предимно нискостеблени. Сравнително по-добре са залесени поречията и суходолията на реките, вливащи се в Дунав, чиито гори се простират с известни прекъсвания почти до заустването на техните суходолия. Средно за тези добруджански реки залесените, площи са към 1000 км^2, или 25 % залесеност.
- **Река Дунав** - Колебанието на температурата на дунавските води в района е от 0 до 28° С. Многогодишната средна температура при гр. Силистра е 12.5° С. Най-високи температури на водата се наблюдават през месеците юни, юли и август. Отсъства температурна стратификация в сечението на реката, като отклонения се наблюдават само при много висока и много ниска температура на въздуха. Продължителността на ледовите явления е от 0 до 91 дни, а продължителността на замръзване е 89 дни. Най-ранната дата на появяване на лед е 09 декември, а най-късна – 01 март. Общият пад на реката от Ново Село до Силистра е 21.2 м, а средният наклон на водната повърхност е 4.6 см/км. Средната скорост при ниски води е от 0.5 до 0.79 м/сек, от 0.92 до 1.16 м/сек при средно ниво на водите, и от 1.25 до 1.5 м/сек при високи води. Минимални водни стоежи са регистрирани през 2003 г. (09 септември: минус 26 см), а максимални през 2006 г. (24 април: плюс 853 см). Като цяло, периодът на маловодие е от август до октомври, а периодът на пълноводие е от март до май. Замърсяването на водата на р. Дунав е отразено във финалния доклад от JSD2 (ICPDR), където са представени данни за качеството, както и наличието на вещества в седиментите на реката. Изследванията са извършени през август - септември 2007 година
- **Река Сенкьовец/Сенковец** (или Сазлъка, Сенкувча) е река в Североизточна България,

която протича през Област Шумен — община Хитрино, Област Разград — общини Самуил и Исперих и Област Силистра — общини Главиница и Ситово, десен приток на Дунав (влива се в него като суходолие), на 405-ти км. Дължината ѝ е 101,6[1] км, която ѝ отрежда 34-то място сред реките на България. Река Сенковец води началото си под името Сазлъка от извор-чешма "Коса чешме" (на 448 м н.в.), разположена в източната част на село Висока поляна, Община Хитрино, в Самуиловските височини. Тече в северна посока, като почти по цялото си протежение долината ѝ е каньоновидна, всечена дълбоко в аптските варовици и льосовата покривка на Лудогорието. След село Китанчево, община Исперих пресъхва, а след село Босна,община Ситово долината ѝ става много широка, на места над 1 км, но отново със стръмни (над 50 м) брегове. Влива се като суходолие отдясно в река Дунав (на 405-ти км), на 11 м н.в., срещу българският остров Гарван. Площта на водосборният басейн на река Сенковец е 553 км2, което представлява0,07% от водосборния басейн на Дунав. Основен приток е река Ясенковец, вливаща се в нея отдясно като суходолие. Сенковец е с основно дъждовно-снежно подхранване, но се подхранва и от множество карстови извори, които са частично каптирани. Средният годишен отток при град Исперих е 0,166 m3/s. По течението на реката са разположени 11 села.

***Гарванско блато*:** Площ – 2282,4 дка. Воден режим – силно повлиян от човешката намеса (блатото се отводнява). Естествените размери на водните площи на блатото се установяват само при много влажни години, при временно нефункциониране на отводнителната система, както и при много високи нива на р. Дунав. Антропогенно влияние – блатото е отделено от р. Дунав посредством защитна дига (от км 409 до км 400).

Особено негативно влияние върху водния режим на влажната зона оказва отводнителната система, отвеждаща повърхностните и подпочвените води в р. Дунав. Системата работи на два режима, в зависимост от нивото на р. Дунав. При ниски нива на реката водите се отвеждат гравитачно чрез система от канали и савачен преливник. При високи нива на реката отводняването се осъществява чрез същата система от канали, но преодоляването на разликата в нивата се осъществява чрез помпена станция, като водоприемникът и в двата случая е р. Дунав. Южната част на блатото е отделена посредством земен насип в по-малък самостоятелен водоем (блато “Тоната”), като по този начин отводнителните мероприятия засягат в по-малка степен този водоем и това е причина в него да има вода през по-дълъг период. Водите от блатото “Тоната” се заустват в отводнителния канал посредством тръбен водосток.

Останалите водоеми, съставящи групата на Гарванските блата (Люцева и Момчила) са силно засегнати от отводнителните мероприятия и през по-голямата част на годината са напълно сухи. Замърсяване на водите – през 2008 са извършени изследвания на полеви физични показатели (разтворен кислород, Ph, електропроводимост) в блатото “Тоната” (единственото от комплекса, в което по това време е имало вода) като всички показатели са били в нормите по Наредба 7/08.08.1986 г.

Таблица 21: Повърхностни водни тела в община Ситово

Код на ВТ	Име на Воден обект	Географски обхват	Естествено /СМВТ/ ИВТ	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние
BG1DJ109R001	СЕНКЬОВИЦА	р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина	Естествено	добро	добро
BG1DJ109R1017	без име	пониращи реки от село Климент до Ветрен	Естествено	добро	добро

BG1DU000R001	ДУНАВ	р. Дунав от границата при Ново село до границата при Силистра	СМВТ	умерен	не достигащо добро

Източник: Басейнова дирекция „Дунавски район" – гр. Плевен

За оценка качеството на водите на река Дунав в българския участък са разположени 5 мониторингови пункта, които се наблюдават и по националните програми за контролен и оперативен мониторинг и по транснационалната мониторингова мрежа за р.Дунав /програмата TNMN/, съгласно Международен комитет по опазване на река Дунав /МКОРД/. Водно тяло BG1DU000R001 в ПУРБ 2016-2021г. е определено като силномодифицирано водно тяло /СМВТ/ и е оценено с умерен екологичен потенциал. Най-западният /първият/ пункт за контрол качествата на водата в реката на територията на Р България е при с. Ново село. Пунктът е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно. Водовземането на пробите се извършва в три точки - на левия бряг в близост до румънския бряг, в средата /талвега/ и на десния бряг, т.е. българския. Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води, за тип R7, „големи дунавски притоци". Това се налага поради обстоятелството, че за тип R6 „Среден и долен Дунав", към който принадлежи българският участък на р. Дунав, към момента няма нормативно определени референтни стойности за отлично, добро и умерено състояние. Резултатите от анализа за периода от 2019г. по всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изисикванията за отлично/добро състояние. Анализираните специфични замърсители, като сравнение на средно годишната стойност /СГС/ със стандартите за качество на околната среда /СКОС/ не показват отклонения от изискванията за добро състояние, съгл. Наредба Н-4. Няма измерени високи концентрации над СКОС на приоритетни вещества /ПВ/ в периода. Няма стойности на концентрации на ПВ над максималната допустима концентрация /МДК/. Към момента, на основание анализа на резултатите може да се направи заключение, че река Дунав в участъка на с. Ново село може да бъде оценена в добро химично състояние. Следващият пункт на р. Дунав от запад на изток е при с. Байкал. Той също е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Както е посочено по-горе, изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно.

Таблица 22: Мониторингови пунктове за наблюдени на повърхностните водни тела, разположени в териториалния обхват на община Ситово, Дунавския район за басейново управление

№	Код на мониторингов пункт	Име на мониторингов пункт	Поречие	Код на повърхностно водно тяло	Географско описание на водното тяло
1	BG1DJ00096MS1040	р. Сенкьовица при с. Голяма река	Дунавски Добруджански реки	BG1DJ109R001	р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина
2	BG1DU00999MS100L	р.Дунав Пристанище гр. Силистра-ляв бряг	Дунав	BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при гр. Силистра
3	BG1DU00999MS100M	р. Дунав Пристанище гр. Силистра-среда	Дунав	BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при гр. Силистра
4	BG1DU00999MS100R	р. Дунав Пристанище гр. Силистра-десен бряг	Дунав	BG1DU000R001	р. Дунав от границата при Ново село до границата при гр. Силистра

Източник: Регионален доклад за състоянието на околната среда за 2019 г. на РИОСВ - Русе

Резултатите от анализа за периода 2019 – 2020г. по всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изискванията за отлично/добро състояние.Стойностите от анализа на специфичните замърсители не показват отклонения от СКОС на изискванията за добро състояние, съгласно Наредба Н-4. Трябва да се отбележи, че еднократно е измерена висока концентрация на алуминий, над изискванията за добро състояние. Резултат - 20 µg/l, при норма 15 µg/l, но СГС е под СКОС, съгл. нормативния документ. Оценката е добра. Няма измерени високи концентрации над СКОС на приоритетни вещества/ПВ/ в периода 2019-2020г. Към момента на основание анализа на резултатите може да се заяви, че река Дунав в участъка на с. Байкал може да бъде оценена в добро химично състояние по приоритетните вещества, които се анализират по изискванията на програмата за TNMN. След с. Байкал, качеството на р. Дунав се наблюдава в пункта на гр. Свищов. Той също е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води, за тип R7, т.е. големи дунавски притоци. Резултатите от анализа за периода 2019-2020 година показват запазване на качеството на реката в този наблюдаван участък. По всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изисикванията за отлично/добро състояние. Стойностите от анализа на специфичните замърсители показват отклонения от СКОС на изискванията за добро състояние, съгласно Наредба Н-4 по показател алуминий. Трябва да се отбележи, че са измерени високи концентрации на алуминий, над изискванията за добро състояние. Резултатите са в границата - 19,7 – 65,3 µg/l, при норма 15 µg/l. СГС е под СКОС, съгласно нормативния документ. Оценката е добра. Няма измерени високи концентрации над СКОС на приоритетни вещества /ПВ/ впериода 2019 -2020г. над максималната допустима концентрация /МДК/. Към момента на основание анализа на резултатите може да се заключи, че река Дунав в участъка на гр. Свищов може да бъде оценена в добро химично състояние. На река Дунав /долен Дунав/ на територията на област Русе се мониторират два 2 пункта - единият преди гр. Русе, а другият на пристанището на гр. Силистра с три паралелни пробовземания от ляв, десен бряг и талвег. Пунктовете освен, че са част от националната програма за оперативен мониторинг (на десния бряг) са и част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав /TNMN/. Относно честотата напробовземане и анализ, през 2019-2020 година качеството на водата в реката е наблюдавано по горепосочените 2 пункта с честота 12 пъти, т.е. няма промяна на честотата на мониторинга. Анализираните физикохимични, специфични и приоритетни вещества са по утвърдената програма за мониторинг наречена “Дунавска програма“ от Международната комисия за опазване на река Дунав /МКОРД/. Освен тези показатели на пунктовете на българския бряг се провежда анализ на допълнително включени приоритетни вещества, съгл. изискванията на Наредбата за СКОС. Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на по-горе разписаните изисквания. От анализа предоставените данни от изпълнения мониторинг през 2019 година, става ясно, че в този участък на река Дунав няма превишени стойности за добро състояние по физикохимични показатели. Пунктът на р. Дунав при гр. Русе – по физикохимични показатели и специфични замърсители отговаря на изискванията за добро състояние съгласно Наредба Н-4 приложение 6 и 7. При анализа на приоритетни вещества се отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател олово. Приложен е подход - „Модел на биотичните лиганди“. В този случай изчислената СГС отговаря на изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2019г. БДДР е извършила проучвателен мониторинг по река Дунав с цел да се провери състоянието и да се установят източниците на натиск на повърхностни водни тела на територията на БДДР, за които в ПУРБ 2016 – 2021 оценката на екологичното и химическо състояние е различна от добра и би следвало да се предвидят мерки за подобряване на тяхното състояние. С извършването на този мониторинг се подпомага изпълнението на планираните мерки в Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 в Дунавски район. Част от този мониторинг на пробовземане и анализ на водите е от Река Дунав в участъка от гр. Русе

до гр. Силистра. В този участък са извършени две пробонабирания в избрани 9 пункта за мониторинг. При анализа на вещества от групата специфичните замърсители и при двете пробонабирания се установяват превишение на стойностите над СКОС по показател алуминий. От анализираните приоритетни вещества се установява еднократно превишени концентрации над СКОС по показател трихлорометан в два от пуктовете, избрани в участъкът при гр. Русе. р.Дунав при гр. Русе Пункт на р. Дунав при гр.Силистра при анализа на резултатите от проведения през 2019 година мониторинг е установено, че по физикохимични показатели отговаря на изискванията за добро състояние съгласно приложения 6 и 7 от Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води. При анализа на вещества от групата специфичните замърсители, няма измервания които да показват превишение на стойностите над СКОС. От анализираните приоритетни вещества няма превишени концентрации над СКОС. В поречие Дунав попадат и две водни тела категория езеро - езерото Сребърна и язовир Антимово. Езерото Сребърна се наблюдава като самостоятелно водно тяло. Езерото Сребърна е референтен пункт за тип L5- Крайречни езера и блата. При анализа на резултатите от проведения в периода 2018-2019 година мониторинг е установено, че по физикохимични показатели и специфични замърсители отговаря на изискванията за добро състояние съгласно приложения 6 и 7 от Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води. При извършения анализ на резултатите от мониторинга не се установяват превишени концентрации на приоритетни вещества спрямо Наредбата за СКОС. Язовир Антимово- повърхностно водно тяло, категория езеро, силно модифицирано водно тяло, с мониторингов пункт на стената на язовира (BG1DU000L1002). За периода 2019-2020 година водите на язовира не са планирани за анализ по физикохимични елементи за качество, специфични замърсители и приоритетни вещества.

В Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016-2021 г., повърхностно водно тяло BG1DJ109R001 - р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина е оценено в добро общо екологично състояние и добро химично състояние. Водното тяло BG1DU000R001 – р. Дунав е оценено в умерено екологично и неизвестно химично състояние.

По информация от Регионалния доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ – Русе за 2019 г., на река Дунав (долен Дунав) се мониторират два 2 пункта - единият преди гр. Русе и другият на пристанището на гр.Силистра с три паралелни пробовземания от ляв, десен бряг и талвег. Пунктовете, освен в националната програма за оперативен мониторинг (на десния бряг), са част и от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав (TNMN). Относно честотата на пробовземане и анализ, през 2018-2019 г. качеството на водата в реката е наблюдавано по горепосочените 2 пункта с честота 12 пъти, т.е. няма промяна на честотата на мониторинга. Анализираните физикохимични, специфични и приоритетни вещества са по утвърдена програма за мониторинг наречена „Дунавска програма“ от Международен комитет по опазване на река Дунав (МКОРД). Освен тези показатели на пунктовете на българския бряг се провежда анализ на допълнително включени приоритетни вещества, съгласно изискванията на Наредбата за стандартите за качество на околната среда (СКОС).

Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води, за тип R7- Големи дунавски притоци. Това се налага поради факта, че за тип R6- Среден и долен Дунав, към който принадлежи поречието на реката няма разписани в нормативния документ референтни стойности за отлично, добро и умерено състояние.

Пунктът на р. Дунав при гр. Силистра - при анализа на резултатите от проведения в периода 2018-2019 г. мониторинг е установено, че по физикохимични показатели отговаря на изискванията за добро състояние съгласно приложения 6 и 7 от Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води. При анализа на вещества от групата специфичните замърсители, няма измервания които да показват превишение на стойностите над СКОС. От анализираните приоритетни вещества няма превишени концентрации над СКОС.

Съществува възможност за трансгранично замърсяване на река Дунав и хидроложки свързаните с нея повърхностни и подземни водни тела от източници, изпускащи замърсяване нагоре по течението и корабоплаването по реката. Според данни на РИОСВ Русе, често наблюдавано замърсяване от този тип и от разливи на нефтопродукти, транспортирани по течението на реката.

В програмите за хидробиологичен мониторинг на територията на Дунавски район през 2018 и 2019 г. не са планирани за наблюдение пунктове разположени на река Дунав.

Водните тела от поречие Дунавски Добруджански реки, разположени на територията на РИОСВ-Русе са във водосбора на реките р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина, реките Царацар и Чайрлък. Водните тела са от тип R9-Добруджански пониращи реки.

р. Сенкьовица от извор до вливане в р. Дунав при Попина BG1DJ109R001:

Водното тяло не е планирано за анализ през периода по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Тялото е оценено в предходен период както следва: Анализът на физикохимичните елементи за качество показва, че водното тяло тговаря на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията на Наредба Н-4. При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества може да се заключи, че водното тяло е в добро химично състояние. За водно тяло BG1DJ109R001 в периода 2018-2019 г. не е планиран хидробиологичен мониторинг.

Таблица 23: Микроязовири на територията на община Ситово

№	микроязовир	Залята площ (дка)	Полезен обем (х. куб. м.)
1.	Ситово 1	88,028	450
2.	Ситово 2	10,310	53
3.	Слатина	21,508	40
4.	Поляна	63,857	150
5.	Добротица 1	25,293	148
6.	Добротица 2	6,929	35
7.	Босна	13,944	40
8.	Искра	62,412	190
9.	Нова Попина 1	155,466	880
10.	Нова Попина 2	49,821	170
11.	Нова Попина 3	31,788	108
12	Добротица 3	-	3,176

На територията на община Ситово има изградени 12 микроязовири, водите на които основно се използват за напояване на обширните обработваеми земи в региона, както и за рибовъдство. Съгласно Закона за общинската собственост след проведени търгове, язовирите са отдадени под наем. По-големи от тях са: „Искра“, „Нова Попина-1“, „Ситово-1“, „Поляна“ „Добротица” и др.

Минерални води на територията на общината няма.

Повърхностните води на реките и язовирите на територията на община Ситово се оценяват като приемливо чисти. Няма данни за наблюдения на хидрологията и хидрохимията на деретата, поради което не може да се даде преценка за вида и количеството на замърсителите в тях.

Няма действащи разрешителни, издадени от БДДР по реда на Закона за водите за ползване на воден обект с цел аквакултури и свързаните с тях дейности на територията на община Ситово.

- *Подземни води*

Качеството на подземните води се определя от антропогенното въздействие, което се изразява в различен тип замърсявания от точкови и дифузионни източници.

Като точкови източници се разглеждат нерегламентирани (селски) сметища, общински сметища, складове за пестициди, течове от замърсени площадки, депа на производствени и опасни отпадъци, местоположения на стари замърсители, стари сметища, затворени индустриални терени, Б-Б кубове за събиране, депониране, дезактивиране и безопасно съхраняване на наличните в страната количества забранени, залежали и негодни за употреба пестициди. Дифузни източници на замърсяване са земеползването (орна земя и трайни насаждения), селища без изградена канализационна система, урбанизирани територии.

Значимите проблеми от този вид въздействие върху подземните води са увеличаване съдържанието на нитрати, фосфати, сулфати, хром, желязо и манган. Съдържанието на нитрати е водещ параметър за дифузионните внасяния при подземните води.

Водните ресурси в територията на община Ситово се формират предимно от подземни водоизточници–карстови и порови подземни води. Подхранването на карстовите води е от инфилтрация на валежни води директно от повърхността или от вода от реките. Подхранването на поровите води е от валежи, от реките при високи водни нива и от пукнатини и карстови води.

Таблица 24: Подземни водни тела в териториалния обхват на община Ситово

Код на ВТ	Име на ВТ	Химично състояние	Количествено състояние
BG1G0000QAL011	Порови води в Кватернера - Попинско-Гарванска низина	лошо	добро
BG1G00000N1035	Порови води в Неогена - район Русе - Силистра	добро	добро
BG1G0000K1B041	Карстови води в Русенската формация	лошо	добро
BG1G0000J3K051	Карстови води в Малм-Валанжския басейн	добро	добро

Източник: Басейнова дирекция „Дунавски район" – гр. Плевен

На територията на община Ситово е разположен един мониторингов пункт за наблюдение на подземни водни тела /ПВТ/:

Таблица 25: Мониторингови пунктове за наблюдени на подземни водни тела, разположени в териториалния обхват на община Ситово, Дунавския район за басейново управление

код на ПВТ	Наименование на ПВТ	Европейски код на пункт	Име на пункт по басейнова дирекция	Населено място	община	област
BG1G0000QAL011	Порови води в Кватернера - Попинско-Гарванска низина	BG1G0000QALMP057	Попина, ШК-Р ВС „Попина"	Попина	Ситово	Силистра

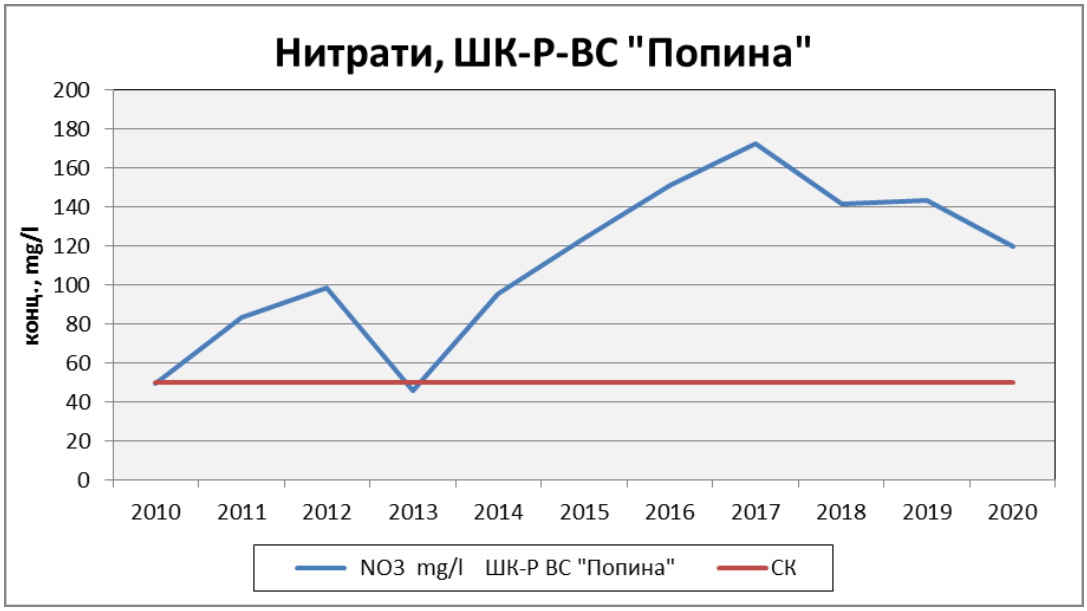
Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL011

„Порови води в Кватернера - Попинско-Гарванска низина" – представено с един мониторингов пункт (МР 057).

МР 057 при Попина ШК-Р ВС „Попина", община Ситово, област Силистра– констатираните в предходните години наднормени концентрации на показател „нитрати" във водата от пункта, се наблюдават и в получените за 2019 г. резултати от анализ. Динамиката в концентацията на нитратни йони по години е показана на диаграмата по – долу:

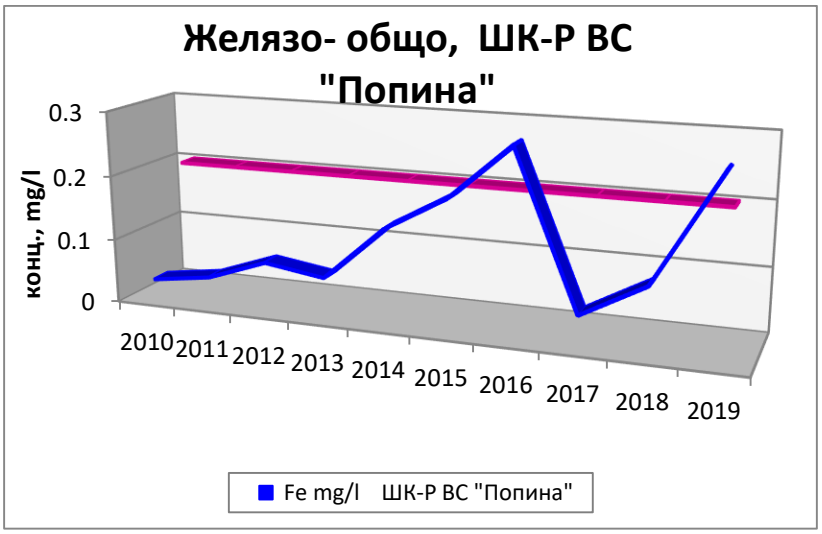
В резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг се наблюдава превишение на СК на показател „желязо – общо“. В три от четирите проби, анализирани през годината са отчетени концентрации над СК от 0,200 mg/l. На диаграмата по – долу, са представени средногодишните концентрации на показателя за периода 2010 – 2019 г.

Фиг. 9: Динамиката в концентацията на нитратни йони по години

В резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг се наблюдава превишение на СК на показател „желязо – общо“. В три от четирите проби, анализирани през годината са отчетени концентрации над СК от 0,200 mg/l. На диаграмата са представени средногодишните концентрации на показателя за периода 2010 – 2020 г. Констатираните в предходните години наднормени концентрации на показател „нитрати“ във водата от пункта, се наблюдават и в получените за 2020 г. резултати от анализ.

Фиг. 10: Средногодишни концентрации на показателя „желязо”

От диаграмата се вижда, че концентрацията на железни йони във водата в пункта е с непостоянни стойности. В заключение на казаното по-горе, евентуални причини за наднормените концентрации на железни йони са неизправност на водовземното съоръжение и/или неспазване на стандартите за вземане на водни извадки от подземни води.

В териториалния обхват на община Ситово попада и подземно водно тяло – Порови води в Неогена – район Русе-Силистра с код BG1G00000N1035.

Подземно водно тяло с код BG1G00000N1035 и име „Порови води в Неогена - район Русе – Силистра" е представен с три мониторингови пункта (МР 192, МР 340, МР 408).

- МР 192 при Сребърна ДР-МП 44, община Силистра, област Силистра:
- МР 340 при с. Малко Враново, дренаж „Миджеран - ВиК Русе-ВС", община Сливо поле, област Русе;
- МР 408 при с. Николово, Др Демирев бряст - ПС Лесопарка-ВиК-Русе, община Русе, област Русе.

Анализът на получените резултати от проведения през 2019 г. от мониторинг и в трите пункта, наблюдаващи ПВТ BG1G00000N1035 показва, че водата отговаря на критериите за „добро" химично състояние на подземните води.

Към настоящия момент, на територията на община Ситово няма определени санитарно-охранителни зони (СОЗ), съгласно изискванията на Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

● *Питейни води*

Община Ситово попада в територията на област Силистра с оператор на ВиК системите „ВиК" ООД - гр.Силистра и контрол на водите от Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район – гр. Плевен. Състоянието на питейните води и водоизточниците на общината се контролират системно от РЗИ – Силистра и Изпитвателната лаборатория на ВиК дружеството. Извършва се наблюдение на всички водоизточници поотделно, като разширения химически анализ се прави по различни показатели.

Всички населени места в община Ситово са с изградени водопроводни мрежи и водоеми и са осигурени с необходимите за настоящото им функциониране водни количества. Качествата на ползваната питейна вода отговарят на нормативните изисквания.

ОбщинаСитово се водоснабдява изцяло от подпочвени води. Основните водоизточници са: Кладенци Раней, Сондажни кладенци, Дренажи и Каптажи. В миналото населените места са се водоснабдявали от каптажи и дренажи със сравнително малък дебит, колебаещ се в зависимост от сезоните. Тези водоизточници са потенциално застрашени от влошаване качеството на водата при обилни валежи и наторяване. По късно са изградени сондажни кладенци и кладенци тип Раней, които са със значително по-големи дебити.

Таблица 26: Водоизточници в община Ситово към 31.12.2020 г.

№	Водоизточник – тип на водовземното съоръжение	Средно денонощен дебит л/сек	Дълбочина на водовземно съоръжение, (м)	Статус
1	ТК 1/87-Ирник	3,53	606	В експлоатация
2	СК1-Поляна	12,6	450	В експлоатация
3	ЕС1/79 Искра	4,8	650	В експлоатация
4	Раней-1	31	16	В експлоатация
5	Д-Попина	-	-	Не се експлоатира
6	Д-Поляна	-	-	В експлоатация
7	ТК-Ситово	5,9	602	В експлоатация
8	СК-Добротица	-	-	Не се експлоатира
9	СК- Гарван	11	395	В експлоатация
10	СК-Слатина	-	-	Не се експлоатира
11	Д-Слатина	-	-	В експлоатация

Източник: ВиК ООД - Силистра

В по-голямата си част водопроводната мрежа е изградена от етернитови и стоманени тръби, които са амортизирани и в недобро техническо състояние. През последните години водопроводната мрежа е частично ремонтирана и поетапно подменяна в отделни участъци.

Наличните водоизточници в община Ситово, които са в експлоатация разполагат с резерви за развитие на региона и увеличаване на консумацията на вода.Резервните водоизточници са в готовност и могат да доставят допълнителни водни маси при необходимост.Водоизточниците с колебаещ се дебит (дренажите) са малко на брой и населените места които захранват могат да ползват вода от други водоизточници: Слатина-резервно захранване от СК „Ситово"; Поляна - резервно захранване от СК „Поляна".

Най-честите причини за нарушено водоподаване в населените места на общината са свързани с планирани и аварийни прекъсвания, ниско налягане за цялото населено място, за обособен район или адрес, наводнения от водопроводната мрежа и влошено качество на питейната вода. Към момента все още не са учредени санитарно-охранителни зони на водоизточниците, които поддържа и експлоатира ВиК ООД град Силистра. Дружеството е входирало в Басейнова дирекция „Дунавски район" гр.Плевен заявления за откриване на процедура за определяне на СОЗ за водоизточниците.

Състояние на водите за питейно-битови нужди на територията на община Ситово

Водоизточниците в област Силистра и в частност в община Ситово са предимно дълбоки сондажи (до 700 м.) и кладенци тип „Раней по терасата на река Дунав, които се характеризират с естествени филтриращи слоеве на земната геоложка структура, което благоприятства предпазването им от пряко биологично замърсяване в резултат на човешката дейност.

Мониторингът на питейните води за община Ситово извършван от РЗИ – Силистра е планиран като контролен мониторинг на мониторинга, извършван от ВиК ООД – Силистра. Контролният мониторинг се извършва по показатели, съгласно Приложение №1 и Приложение №2 на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Таблица 27: Мониторинг за качествата на водата за питейно-битови цели в община Ситово 2015-2019 г.

Година	Показатели	Проби		Анализи		Описание на нестандартните проби				
		общ брой	нест.	общ брой	нест.	ВЗ	КП	Показател	Стойност	Норма
2015 г.	група А	20	1	140	1	Искра	Нова Попина	нитрати	58 mg/l	50 mg/l
	група Б	14	3	336	3	Поляна	Поляна	нитрати	72 mg/l	50 mg/l
						Попина	Гарван	нитрати	58 mg/l	50 mg/l
						Искра	Искра	нитрати	64 mg/l	50 mg/l
2016 г.	група А	14	0	98	0					
	група Б	4	2	96	2	Поляна	Поляна	нитрати	56 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	78 mg/l	50 mg/l
2017 г.	група А	23	5	182	5	Искра	Искра	нитрати	55 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	124 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	110 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	102 mg/l	50 mg/l
						Искра	Искра	нитрати	55 mg/l	50 mg/l
	група Б	6	0	144	0					
2018 г.	група А	18	4	117	4	Попина	Попина	нитрати	57 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	56 mg/l	50 mg/l
						Поляна	Поляна	нитрати	67 mg/l	50 mg/l
						Искра	Искра	нитрати	50,3 mg/l	50 mg/l
	група Б	8	4	228	7	Поляна	Поляна	нитрати	54 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати мътност	57 mg/l; 2	50 mg/l;
						Попина	Гарван	нитрати коли форми микр. число	61 mg/l 78/100 cfu/X ml 26	50 mg/l; 0/100 cfu/X ml
2019 г.	група А	18	3	108	3	Попина	Попина	нитрати	71 mg/l	50 mg/l
						Попина	Попина	нитрати	67 mg/l	50 mg/l
						Поляна	Поляна	нитрати	65 mg/l	50 mg/l
	група Б	8	3	228	3	Попина	Попина	нитрати	69 mg/l	50 mg/l
						Попина	Гарван	нитрати	70 mg/l	50 mg/l
						Поляна	Поляна	нитрати	76 mg/l	50 mg/l

Източник: РЗИ - Силистра

На територията на община Ситово като цяло няма зони с трайни несъответствия по микробиологични показатели в доставяната от ВиК оператора вода за питейно-битови цели на

населението. Данните от проведения контролен мониторинг от РЗИ – Силистра за периода 2015-2019 г. са посочени в следващата таблица.

Данните от контролния мониторинг показват чести превишения по показателя „нитрати" за селата – Попина, Искра, Поляна и Гарван.

На този етап най-съществен проблем се оказва не добрата регулация за ползване на пестициди в район като област Силистра и в частност община Ситово, с големи площи земеделски земи. Подземните водни тела на част от тези водоизточници съставляват водосбор, който се формира от подземни и природни води в район с интензивно земеделие. По тази причина съществува риск от епизодично наличие на по-високи стойности на нитрати в питейните води, в зависимост от сезона и количествата на валежите.

Трайни несъответствия са установени по показател „нитрати" в три от зоните на водоснабдяване: ВЗ „Попина", „Искра и „Поляна".

„Водоснабдяване и канализация" ООД - гр. Силистра извършва постоянен и периодичен мониторинг на добитите питейни води, съгласно чл.7 от Наредба №9/16.03.2001г. за качествата на водата, предназначена за питейно-битови цели, чрез пробонабиране и изследване от пунктове в населените места в община Ситово. Ежемесечно, най - късно до 20-то число на следващия месец, „Водоснабдяване и канализация" ООД - гр. Силистра представя на РЗИ гр. Силистра резултати от проведения мониторинг по зони водоснабдяване, съгласно изготвения от Министерството на здравеопазването програмен продукт MATRA, в съответствие с изискванията за докладване в Европейската комисия.

В изпълнение на чл.48, ал.1, т.2 и т.3, чл.174, ал1 и ал.5 от Закон за водите и чл.80 от Наредба№1/10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води „Водоснабдяване и канализация" ООД - гр. Силистра представя годишни доклади с приложени протоколи за извършен собствен мониторинг на черпените подземни води от водоизточници, експлоатирани от дружеството в Басейнова дирекция Дунавски район с център Плевен за всяка предходна отчетна година.

През 2019 г. са анализирани 205 физико-химични показатели, 373 с индикаторно значение, 80 микробиологични показатели и 5 радиологични показатели от питейни води, черпени от водоизточници в община Ситово. Констатирано е наднормено съдържание по показател „нитрати" на питейни води, добити от шахтов кладенец, тип „Раней Г' с. Попина. От водоизточника се водоснабдяват населените места: с.Попина, с.Малък Преславец, с.Гарван, с.Долно Ряхово и с. Ветрен.

С цел понижаване нивото на „нитрати" във водата на ВЗ „Попина" е предприета мярка за смесване на добиваната вода от ШК „Раней" 1 - с. Попина (с наднормено съдържание на „нитрати") с вода добивана от ТК с. Гарван (отговаряща на изискванията).

За водоснабдителни зони „Поляна" и „Искра" няма възможност за смесване с води от друг водоизточник с показатели отговарящи на изискванията както и за алтернативно водоснабдяване. За двете зони, при които са установени наднормени нива на „нитрати", „ВиК" ООД гр. Силистра като оператор е планирал да извършва допълнителен мониторинг, с цел събиране на актуална информация за нивото на нитратите през различните сезони на годината и предприемане на действия по контрола на обработката на земеделските земи с азотни торове след отреждане на СОЗ от БДДР-Плевен.

Съвместните действия на РЗИ – Силистра и ВиК – Силистра са насочени към спазване на законодателството в областта на управлението и опазването на водите, съгласно Директивата за защита на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници /91/676/ЕИО/, т. нар. „Нитратна директива". Целите на тази Директива са да намали замърсяването на водите с нитрати от селскостопански източници и да предотврати всяко ново замърсяване от този вид. Тя определя показателите за води, засегнати от замърсяване, в които концентрацията на нитрати е близо до 50 мг/л и над тази граница и води застрашени от замърсяване.

За постигане на по-добри резултати при ограничаване на замърсяването с нитрати от земеделски източнии са необходими съвместни действия за спазване правилата за добра

земеделска практика, съгласно Наредба №2–13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници и Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване.

Санитарно-охранителни зони на водоизточници, поддържани и експлоатирани от „Водоснабдяване и канализация“ ООД гр. Силистра в община Ситово все още не са учредени. Дружеството е входирало в Басейнова Дирекция „Дунавски район“ - гр. Плевен заявления за откриване на процедура за определяне на СОЗ за водоизточници.

Мерките за ограничаване и ликвидиране на замърсяването в чувствителните/уязвимите зони следва да бъдат регламентирани с планове за действие, които включват:

- Периодите от време, в които използването на торове е забранено;
- Капацитета на торохранилищата – осигуряване на необходимия обем за депа за съхранение на органичните торове, който да позволява съхраняването на произведения оборски тор за целия период от време, когато използването на торове е забранено;
- Мерки за защита на депата за съхранение на органичните торове срещу свободно изнасяне и разпространение на тор;
- Торене върху стръмни склонове;
- Торене върху водонаситени, наводнени или покрити със сняг земи;
- Торене в близост до водни обекти;
- Ограничаване на периода от време, когато е допустимо разпръскването на торовете, в съответствие с правилата за добра земеделска практика;
- Борба с ерозията на почвите и създаване на защитни залесявания.

Повърхностните и подземни води на територията на община Ситово като цяло са с добро химично и умерено екологично състояние и качество.

Проблемите, свързани с качеството и количеството на водите произтичат главно от: липсата на цялостно изградена канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадъчни води. С цел намаляване загубите на питейна вода следва да се предвижда: рехабилитация на външните водопроводи от речните водохващания до населените места; подмяна на съществуващата водопроводна мрежа в малките населении места, с цел драстично намаляване на загубите на вода.

Незадоволителното състояние и нарушаване на речните легла от хидроморфологични изменения пораждат необходимост от корекциия на реките и деретата за превенция от природни бедствия и ограничаване вредното въздействие на водите.

Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречистени отпадъчни води във водоприемниците и други.

Всички производствени обекти на територията на община Ситово извършват собствен мониторинг със заложена честота в разрешителните за заустване (РЗ) на отпадъчни води. Резултатите от анализа са без превишения на индивидуалните емисионни ограничения, определени в РЗ. СПСОВ в с. Ситово не функционира повече от 8 години, поради липса на финансови средства от страна на Общината.

● *Отпадъчни води*

РИОСВ - Русе осъществява контрол над управлението на формираните отпадъчни води, включително емитери на отпадъчни води, заустващи към водни обекти. На основание чл.151. ал.4 от Закон за водите, се извършват периодични, контролни проверки на обекти емитираши отпадъчни води към водни обекти.

В община Ситово има частични изградени канализационни мрежи и системи за отпадни води само в общинския център – село Ситово и в най-голямото населено място - село Искра.

Основен проблем в община Ситово остава заустването на отпадъчните води във водоприемниците без пречистване, както и ниската степен на изграждане на канализационни и пречиствателни системи в населените места.

По информация на РИОСВ – Русе на територията на общината са разположени следните производствени обекти с издадени разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти:

- „Интер ЕС-2000“ ЕООД - с. Ситово - Разрешително за заустване №13740077/20.10.2014 г., актуализирано с Решение № 2747/19.09.2019 г.;
- „Екопродукт“ ЕООД - с. Ситово - Разрешително за заустване № 13740090/27.04.2017 г.;
- „Дестан“ ЕООД - с. Искра - Разрешително за заустване № 13140221/13.05.2013 г., актуализирано с Решение № 2664/18.06.2019 г.

Списък на производствените обекти с локални пречиствателни станции:

- „Интер ЕС - 2000“ ЕООД;
- „Екопродукт“ ЕООД;
- „Дестан“ ЕООД.

На територията на Община Ситово няма производствени обекти без пречиствателни станции (ЛПСОВ). Нова ЛПСОВ - въведена в редовна експлоатация на 24.07.2019 г.

През периода 2019 г. - 2021 г. при извършени контролни проверки с пробовземане и анализ на отпадъчните води, за превишение на индивидуалните емисионни ограничения, определени в Разрешителните за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води са наложени от РИОСВ-Русе:

- текуща месечна санкция на „Интер ЕС - 2000“ ЕООД през 2020 г. за превишение на показатели общ фосфор - резултат 4,2 мг/л при норма 2 мг/л, общ фосфор - резултат 4,15 мг/л при норма 2 мг/л и общ азот - резултат 5,1 мг/л при норма 5 мг/л;
- две писмени предупреждения на „Екопродукт“ ЕООД:

през 2020 г. за превишение на показател БПК - резултат 31,3 мг/л при норма 25 мг/л;
през 2021 г. за превишение на показатели БПК - резултат 52,6 мг/л при норма 25 мг/л, ХПК - резултат 203 мг/л при норма 125 мг/л и общ азот резултат 12,4 мг/л при норма 10 мг/л;

- едно писмено предупреждение на „Дестан“ ЕООД през 2021 г. за превишение на показател неразтворени вещества - резултат 64 мг/л при норма 50 мг/л.

Селищни пречиствателни станции за отпадъчни води - ПСОВ-Ситово:

На територията на РИОСВ - Русе са изградени общо 11 селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ), от които 2 не функционират: СПСОВ – Сребърна не е въведена в експлоатация и до момента не е експлоатирана, а СПСОВ в с. Ситово, област Силистра, не функционира от години, поради липса на финансови средства от страна на общината.Изграждането на ПСОВ-Ситово е финансирано от ПУДООС. ПСОВ-Ситово е въведена в експлоатация през януари 2010 г, за 2 700 е.ж. На Община Ситово за експлоатацията на канализационната система на с. Ситово са издадени две Разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води: 1. Разрешително № 13140079/12.09.2008 г. със срок на действие до 12.08.2011 г. и 2. Разрешително № 13740054/23.01.2012 г. със срок на действие до 23.01.2018 г.

В канализационната система на с. Ситово са включени 65% от населението, както и работещите производствени обекти („Интер ЕС - 2000“ ЕООД - млекопреработвателно предприятие и „Екопродукт“ ЕООД - кланница). Формираните производствени и битово-фекални отпадъчни води по закрит канал се довеждат до ПСОВ, където чрез байпасна връзка се отклоняват (без да преминават през ПСОВ-Ситово) и се заустват в сухо дере „Айвалъка“, което се влива в яз. „Ситово-2“.

До 04.01.2012 г. пречиствателната станция е работила в нормален режим.

През 2011 г, по подаден в РИОСВ-Русе сигнал е извършен анализ на заустваните отпадъчни води в яз. „Ситово-2“. Установено е превишение на индивидуалните емисионни ограничения, заложени в действащото разрешително и е наложила текуща месечна санкция. Със Заповед № 2/04.01.2012 г. кметът на общината е разпоредил да се преустанови

експлоатацията на ПСОВ, поради нарушение на технологичния процес, за което в РИОСВ-Русе е представена подробна информация за причините и предприетите действия (почистване на входящи тръби, шахти и биобасейни, ремонт на аератори и др.). Извършени са възстановителни дейности и с решение на Общински съвет, ПСОВ е предадена за стопанисване на ОП „Общински имоти-2012 г.“ - с. Ситово и е осигурена охрана.

При проверка от страна на РИОСВ-Русе през месец август 2015 г. ПСОВ-Ситово е била въведена в експлоатация за кратък период, след което е спряна и към настоящия момент не функционира.

Учредена е Асоциация по ВиК с обособена територия на „Водоснабдяване и канализациа“ ООД, гр. Силистра (АВиК), в която община Ситово се представлява от кмета или от председателя на общински съвет. Сключен е договор на 01.03.2016 г. между АВиК и „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Силистра за стопанисване, поддържане и експлоатация на канализационните системи и съоръжения.

В доклад на кмета на община Ситово за периода 2012 г.-2018 г. е дадена информация, че селищната ПСОВ не функционира. На площадката са изградени всички съоръжения по проект. Същите са на открито, силно са корозирали и не биха могли да изпълняват предназначението си без ремонт и възстановяване. За пускане в експлоатация и поддържане на ПСОВ са необходими финанси, непосилни за общината. През шестгодишния период от страна на община Ситово са провеждани срещи и разговори с „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Силистра за предаване на ПСОВ, но до момента проблемът не е решен.

Реализиран е проект за „Корекция на дере село Попина” с цел да бъде защитено селото от наводнения, посредством продълбочено дъно на дерето; изграден земен профил и облицоване на 640 м от отводнителното дере в с. Попина.

Проблемен отводнителен канал, който се нуждае от саниране има в с. Добротица. Той минава през територията на селото и пресича третокласен път Ситово-Дулово.

От саниране се нуждае и отводнителният канал, който минава през с. Гарван, събира и отвежда водата към защитената зона „Гарвански блата”. Този канал минава под мост на селото и при високи нива на р. Дунав отводнява територии от населеното място.

Отводнителният канал на с. Ситово реконструиран, продълбочен, облицован, работи добре и е в много добро състояние. В с. Слатина през 2011г. са обработени 183м. от канала, до зоната където се разлива е в добро състояние, но в частта, която минава през селото е необходимо почистване и продълбаване. По цялото протежение на село Босна има защитна дига, която е в задоволително състояние, но е добре да се предвидят превантивни мерки по реконструкция и укрепване.

В село Искра, община Ситово има частично изградена канализационна мрежа. Отпадъчните води от дейността на млекопреработвателно предприятие с оператор „Дестан“ ЕООД, се заустват във водоприемник река Без име чрез селищен канализационен колектор. Покрай село Искра минава дере, което частично навлиза в селото и пресича асфалтиран път. Канализационната мрежа на селото – изпълнена на 40% е заустена в това дере.

На територията на община Ситово е функционирала изкуствено създадена система за напояване. Днес тя е неизползваема, разграбена и в голямата си част унищожена. На територията на общината няма формирани водни сдружения, съгласно Закона за сдружения за напояване.

Формираните битови отпадъчни води от селищата без изградена канализационна мрежа и ПСОВ се заустват в собствени попивни септични ями с почвена филтрацияили изгребни ями. Това заварено положение определя селищата като дифузни източници на замърсяване. Други дифузни източници са малките животновъдни ферми с оформени торища.

Съгласно разпоредбите на чл. 87, ал. 1 от Закона за устройство на териториите /ЗУТ/ (изм. - ДВ, бр. 16 от 2021 г.): „В населени места и селищни образувания или в части от тях без канализация битовите отпадъчни води в имоти, предвидени с подробен устройствен план за ниско застрояване, се заустват във водоплътни изгребни ями или се заустват и пречистват в

съоръжения за пречистване на образуваните в имотите отпадъчни води. Водоплътните изгребни ями и съоръженията за пречистване на образуваните в имотите отпадъчни води следва да отговарят на изискванията на чл. 41 и чл. 47, ал. 2, както и на санитарно-хигиенните и екологичните изисквания, както и на техническите изисквания, определени в наредбата на министъра на регионалното развитие и благоустройството за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.

В тази връзка и съгласно разпоредбите на чл.46, ал.4, т.2 от Закона за водите е необходимо поетапно да се предприемат мерки за ограничаване на вредното въздействие на формираните отпадъчни води, заустваны в попивни септични ями върху почвите, водите и околната среда. За обектите ново строителство Разрешения за строеж ще се издават само ако в инвестиционните проекти са предвидени водоплътни изгребни ями за заустване на отпадъчните води. Община Ситово следва да започне поетапно изграждане на канализационни системи и ПСОВ и в останалите населени места.

Повърхностните и подземни води на територията на община Ситово като цяло са с добро качество. Проблемите са свързани с нормалното водоснабдяване в района поради състоянието на водопроводната мрежа, която е технически амортизирана. За намаляване загубите на вода е необходима цялостна реконструкция и модернизация на водопроводната мрежа. Екологичен риск създава липсата на канализационна мрежа в малките населени места на общината, което води до замърсяване с битово-фекални води.

Почви

Почвата представлява сложна природна система изградена от минерални частици, органични вещества, газове, макро- и микроорганизми. Минералните частици образуват основната маса на почвата, а органичните вещества съставляват 10-20% от химичния и състав. Хумусът заедно със съдържанието на вода и газове определя нейното плодородие. Той е източник на хранителни вещества за растенията, тъй като при разлагането му се освобождава въглероден диоксид, нитрати, фосфати. Тези съединения са лесно усвоими от растенията. Хумусът, образуван в горния почвен слой се отнася от инфилтриращата в почвата вода в по-долните хоризонти. Чрез обработка на почвата, той заедно с разтворените химични вещества се изнася отново на повърхността.

Като компонент на околната среда тя е подложена на вредни въздействия и затова опазването и е от особено значение.

Замърсяване на почвата е постъпване на такива вещества и организми, които въздействат отрицателно върху плодородието, продуктивността и самопречистването на почвата, понижават технологичната, хранителната и хигиенно-санитарната ценост на отглежданите култури и качеството на други природни обекти.

Групата на замърсителите, наречени тежки метали, обхващат 2/3 от таблицата на Менделеев. Тежките метали активно участват в биологичните процеси, главно в състава на много ферменти. Тези елементи се намират в почвата, но от порядъка на природни микроконцентрации, които зависят от геохимичния състав на почвообразуващата скала.

По тежест на опасност тежките метали се разделят на три основни групи:

Първа група - живак, кадмий, олово, арсен, селен, цинк, титан;

Втора група - кобалт, никел, молибден, мед, хром;

Трета група - барий, ванадий, манган, стронций, алуминий.

Източниците на тежки метали могат да бъдат природни и антропогенни. Природни източници са изветрелите продукти от скалите и минералите, ерозионните процеси, вулканичната дейност. Антропогенни източници са добивът и преработката на полезни изкопаеми, изгарянето на полезни изкопаеми, металургията, торенето и други.

Тежките метали присъстват по естествен път в почвата, но повишеното им съдържание се дължи на:

- Индустрията (цветна и черна металургия, енергетика, химическа промишленост);

- Земеделието (напояване със замърсена вода, употреба на минерални торове);
- Изгаряне на отпадъци;
- Изгаряне на горива;
- Автомобилния транспорт.

Замърсяването на земеделските земи с тежки метали води до намаляване на добивите и повишаване количеството на продукция, а оттам до преминаването им в хранителната верига.

Почвеният мониторинг в България, съгласно утвърдената от Министъра на околната среда и водите Програма, е организиран на три нива. Програмата за мониторинг е изцяло съобразена с последните изисквания на ЕК и ЕАОС, с добрите практики в редица европейски страни, както и с националното законодателство, прието по - късно през 2007-2009г. (Закон за почвите и Наредба за мониторинг на почвите). Програмата за мониторинг е организирана на 3 нива, както следва:

Наблюденията по I ниво (широкомащабен мониторинг) се извършва в равномерна мрежа 16х16 км, и предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели - 9 тежки метали и металоиди, общ азот, фосфор, органичен въглерод, активна реакция на почвата (pH) електропроводимост, нитратен азот, общ въглерод и устойчиви органични замърсители -16 PAH, 6 PCB, 15-хлор органични замърсители, обемна плътност. Периодичността на наблюдение - 5 години.

Наблюденията по II ниво са ориентирани към регионални проявления на деградационни процеси – вкисляване и засоляване. Процеси на ерозия - водоплощна и ветрова се наблюдават чрез специално разработени математически модели за оценка и прогноза. Почвеното запечатване се оценява на база статистически данни и картиране на земното покритие.

Наблюденията на III ниво се идентифицират с т.н. локални почвени замърсявания, в рамките на които следва да се извършва инвентаризация на площи със замърсена почва. Инвентаризацията е все още частична и нерегулярна, на база на налични данни.

Община Ситово спада към Севернобългарската лесостепна почвена зона, в границите е на Долнодунавската почвена подобласт /която е част от Карпатско-Дунавската област/. Територията заема части от Дунавско-Добруджанската област и Лудогорска почвена област.

На територията на община Ситово са определени два пункта за почвен мониторинг № 358 в село Ирник и № 359 в село Поляна. При извършените анализи до момента не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК, както засоляване и вкисляване на почвите. Не са констатирани превишения на пределно допустимите концентрации. Няма определени пунктове за дифузно замърсяване. Това се дължи на воденето от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на пестициди и торове и сеитбооборот.

Ерозията в общината се проявява главно в плоскостно отнасяне на почвения слой и в ровинна ерозия. Ерозионните процеси в Дунавската равнина непрекъснато увеличават своя интензитет, като причиняват значителни вреди на инженерни съоръжения и селското стопанство. Общата площ на еродираните терени възлиза на 342,611 дка. Най-силно засегнат от ровинна ерозия е Дунавският бряг. Тя застрашава функционирането на изградени водовземни съоръжения в терасата на р. Дунав. Особенно остър е проблема в с. Попина, което захранва територии на общината с вода. Ровинната ерозия на суходолията при водообилни сезони е оформила стръмни до каньоновидни долинни системи. Проявления има и ветровата ерозия, поради равнината и открит релеф и периодично силните ветрове. Създадени са полезащитни горски пояси с цел предотвратяване на ветровата ерозия и равномерно разпределение на снежната покривка в междуклетъчните пространства. По този начин те изпълняват и влагозадържащи функции, но количестото им не е достатъчно.

Към категорията „замърсени" територии в община Ситово се отнасят 14 депа за отпадъци, от които три са закрити и рекултивирани в с. Ситово. За останалите е предвидена рекултивация. Рискови от гледна точка на замърсяването на почвите са частите от общинските територии в близост до сметища и стари стопански складове с пестициди.

Сериозен проблем на общината е замърсяването на земеделски земи от нерегламентирани сметища, каквито има около почти всички села. Някои от тях са разположени върху зелени площи или на открити равни места със свободен достъп на хора и животни. На територията на Община Ситово има 14 на брой нерегламентирани сметища от смесен тип, които не отговарят на нормативните изисквания, работи се по тяхното привеждане в съответствие с изискванията – за рекултивиране, като три от тях са вече рекултивирани през 2010 година.

Не е установено вкисляване и засоляване на почви на територията на общината. В балтата край р. Дунав - землищата на с. Гарван и с. Попина, поради високи подпочвени води някои части се заблатяват.

Находище за кариерно добиване на кредни меки декоративни варовици за облицовка има в района на с. Ирник.

На територията на Община Ситово са налични излезли от употреба препарати за растителна защита събрани в склад в село Ситово. Същият представлява монолитна бетонова сграда с бетонови под, покрив и стени, с ограничен достъп и поставени табели указващи „Опасни вещества“. Складът е ремонтиран със средства от ПУДООС.

В общинския склад за съхраняване на отпадъци от препарати за растителна защита (ПРЗ) са налични 2871 кг негодни за употреба пестициди, както следва: 2850 кг твърди и 21 литра течни.

Община Ситово притежава решение № 10-ДО-712-00 от 22.01.2016 г.да извършва дейности по третиране (препакетиране и съхранение) на агрохимични отпадъци съдържащи опасни вещества с код 02 01 08*. Местонахождението на склада е с. Ситово, обл. Силистра, поземлен имот с идентификатор 66665.501.1018, по КККР на с. Ситово, с площ 4489 кв. м. с приблизителни координати N 44° 00' 59,8" и E 027° 01' 34,5. Няма констатирани течове и замърсяване на почвата около склада.

Няма данни за вкислени и засолени почви на територията на община Ситово.

РИОСВ – Русе не разполага с информация за наличие на заблатени и ерозирали почви на територията на община Ситово.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени” чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

За основни източници на замърсяване на почвите се считат:

- Газове от изгаряне на въглища и течни горива, които попадат от киселинни дъждове;
- От транспорта–замърсявания, свързани с дизеловите и бензинови двигатели;
- Комунално-битова дейност–изхвърляне на отпадъци, които при неправилно съхранение могат да ги замърсят;
- Ниската лесистост в равнинната част на общината, водеща до бавно изтощаване на почвите, ерозия и засоляване.
- Няма физически нарушени почви от добивни и изкопни работи.

Почвите са важен ресурс за развитието на земеделието и животновъдството. На територията на общината няма химически замърсени почви и районът е подходящ за производство на екологично чиста продукция. Няма замърсени земи с устойчиви органични замърсители - РАН, РСВ и пестициди.

Ерозионните процеси непрекъснато увеличават своя интензитет, като причиняват значителни вреди на инженерни съоръжения и селското стопанство. Проявления има и ветровата ерозия, поради равнинния и открит релеф и периодично силните ветрове.

Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействия на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и здраве. Високитешумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др.Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Основни причини за повишаване нивото на шумав населените места се явява както строителството, така и обусловеното от него увеличаване на потока на товарните автомобили, амортизираната пътна настилка, остарелият транспортен парк на голяма част от населението, увеличеният брой дизелови автомобили.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда, РИОСВ – Русе контролира единствено промишлени източници на шум в околната среда, с цел спазване на нормите за нива на шум в съответните зони и територии, както и в най-близките места за въздействие. Задължение за провеждане на собствен мониторинг на шум в околната среда и представяне в РИОСВ на резултатите от тях, имат единствено предприятията с издадени комплексни разрешителни по смисъла на Закона за опазване на околната среда.

На територията на община Ситово не са извършвани и не се извършват измервания на нивото на шума. Основните съществуващи източници на шум са:

- трафикът по път II-23 Русе-Силистра;
- стопанската дейност на промишлените предприятия;
- дейности от битов характер и селскостопанска дейност в жилищните територии;
- селскостопанска дейност в стопанските дворовев рамките на землищата на общината;
- транзитно преминаващия автомобилен транспорт, автомобилния транспорт, движещ се по общинските пътища, както и по улици на населени места;
- лошо качество на пътна и улична настилка;
- остарял автомобилен парк.

В личните стопанства, жителите на общината използват малогабаритна селскостопанска техника и механизация като мото- култиватори, помпи, мелещи, режещи и пробивни машини. Използват се също и ръчни ударни (чукове, брадви) и режещи (циркуляри, ъглошлайфи) универсални инструменти при индивидуално извършване на ремонти и строителство в домакинства. Характерно за жилищните райони е движението на МПС по локални улици и маневрирането при влизане и излизане от гаражи и др. Шумът, генериран от тези дейности, е с различен характер - тонален, импулсен, а понякога и смесен с широк спектър на честота. Най- често не е постоянен или с кратък период и повтаряемост - проявява се главно през светлата част на деня, при работа на външни източници.

Съвременното селскостопанство широко прилага механизиране на дейностите. Специализирани машини и инструменти в обработката на почвата и отглеждането на растенията се задвижват основно от двигатели с вътрешно горение. Високите мощности на тези машини са причина за значителните нива на шумовите емисии. Излъчваният шум е широколентов, с променливо ниво, разпространяващ се сред голяма територия, дълготраен по действие в рамките на деня, но непостоянен, с малка повтаряемост в годишен мащаб.

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда "шум в околната

среда" - е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

РИОСВ - Русе контролира шума в околната среда от дейността на промишлените инсталации и съоръжения. Приоритетно са проверявани промишлени източници, емитери на шум в околната среда, разположени в жилищни зони или в близост до тях, с цел избягване, предотвратяване или намаляване на шумовото натоварване.

На територията на община Ситово функционират три дружества, които подлежат на контрол за шум в околната среда – „Виланд“ ЕАД – клон Ситово, „Интер Ес“ ЕООД, „Първи май“ АД. При проведени контролни измервания на нивата на шума не са констатирани отклонения от нормите.

Не са получавани жалби и сигнали, свързани с излъчвания от промишлените източници шум в околната среда. На територията на общината няма агломерации, железопътни линии и пътища, определени като такива в Закона за защита от шума в околната среда. Съществуващите шосейни и железопътни артерии не могат да бъдат класифицирани като силно натоварени и не представляват сериозен проблем по отношение на шумовото натоварване на околната среда.

Основните източници на шум са свързани с вътрешно селищния автомобилен транспорт и движението и работата на земеделската техника, предвид земеделския район какъвто е общината, както и различните дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски обекти и др.

Радиация

Слънчевата радиация е природен източник на радиация, към която човек се е приспособил и не е прието да се счита като опасна за неговото здраве.

Сумарната слънчева радиация нараства с височината на слънцето и в часовете около обяд достига максималните си стойности. От значение на прихода и разхода на слънчевата радиация е и прозрачността на атмосферата. Продължителността на слънчевото греене има сериозно отношение към компонентите на околната среда. Броят на часовете слънчево греене зависи от дължината на деня, респективно от географската ширина на мястото, облачността и закритостта на хоризонта.

Познаването на светлинния режим е тясно свързано с хигиената на труда, експлоатацията на различни технически съоръжения и др.

На територията на община Ситово радиационната обстановка се следи от местната структура на „Гражданска защита“. Няма отклонения от действащите норми и характерните за региона стойности на гама-фон. Няма данни за йонизиращи лъчения и влияние върху хората и околната среда.

Биоразнообразие, защитени територии и зони

Богатото флористично и фаунистично разнообразие и биологичен ресурс на общината има и важно стопанско значение. Икономически значими са дървесните видове, от които се добива дървен материал, лечебните растения, животински видове с ловно стопанско значение.

Защитени зони

Мрежата „Натура 2000” е най-амбициозната инициатива, която някога е предприемана за опазване на богатото природно наследство на Европа. Екомрежата е създадена през 1992 г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайъгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001 г. за

„спиране на загубата на биологичното разнообразие до 2010 година". Досега в нея са включени около 20 000 обекта, които обхващат почти 20% от територията на ЕС. Целта на мрежата „Натура 2000" е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000" не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от селския пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Принципът за управление на екомрежата е, че човек и природа работят най-добре в партньорство помежду си. Този принцип има много предимства както за опазване на природата, така и за хората, които живеят и работят в селски райони. „Натура 2000" на практика е техен съюзник, способстващ за запазване на икономическата жизнеспособност и социалната структура на много от селските райони. Тя предоставя нови възможности за икономическа диверсификация и вътрешни инвестиции.

Към 2020 г. националната мрежа от защитени зони включва: 120 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 23.1% от територията на България; 234 защитени зони за опазване на природни местообитания, покриващи 30,3% от територията на България.

В териториалния обхват на Община Ситово,**попадат** следните **защитени зони** от екологичната мрежа „Натура 2000", по смисъла на *Закона за биологичното разнообразие* – ЗБР (ДВ, бр. 77/2002 г., изм. и доп. ДВ, бр. 98/2018 г.):

• *По Директива за опазване на дивите птици 79/409/ЕИО*

- „**Лудогорие"** (НАТУРА 2000 код BG0002062, Области Русе, Разград и Силистра), обявена със Заповед № РД-837/17.11.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 11/2009 г.), променена със Заповед № РД-79/28.01.2013 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 10/2013 г.), с обща площ 914 365,180 дка (по имотни регистри) и 913 890,637 дка (по графика). Заема територии от община Ситово а в землищата на селата Ирник, Босна и Добротица. Защитената зона се създава с цел: опазване и поддържане на местообитанията на Малък воден бик /Ixobrychus minutus/, Ръждива чапла /Ardea purpurea/, Черен щъркел /Ciconia nigra/

- **„Гарванско блато"** (код BG0002064), обявена със Заповед № РД-567/05.09.2008 год. на Министъра на околната среда и водите, (Д.В. бр.84/2008 год.), разположена е в землищата на с. Гарван и с.Попина, община Ситово, област Силистра с обща площ 3242,66 дка. Защитената зона се създава с цел: опазване и поддържане на местообитанията на червеногушия гмурец /Podiceps grisegena/, малкия воден бик /Ixobrychus minutus/, белооката потапница /Aythya nyroca/ и кокилобегача /Himantopus himantopus/

• *По Директива за опазване на местообитанията 92/43/ЕИО*

- **„Лудогорие" (**НАТУРА 2000 код 0000168, области Русе, Разград и Силистра), определена съгласно чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗБР, приета с РМС № 611/16.10.2007 г. (ДВ бр. 85/23.10.2007 г.) и обявена със Заповед № РД-1034/17.12.2020 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 22/2021 г.), с обща площ 594 474,6 дка,в която влизат и землищата на селата Босна, Добротица и Ирник, община Ситово. Обявена е с цел опазването на следните местообитания: Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia (важни местообитания на орхидеи), Балкано-панонски церово-горунови гори, Евро-сибирски степни гори с Quercus spp., Дъбово-габърови гори от типа Galio-Carpinetum и видовете Малък креслив орел, Бухал, Горска чучулига, Белоопашат мишелов, Черночела сврачка, Ястребогушо копривarче и др.

- **„Лудогорие – Сребърна"** (НАТУРА 2000 код 0000169, област Силистра), с обща площ 52 238 дка, обявена със ЗАПОВЕД № РД-286 от 31 март 2021 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 47/2021 г.), в която влизат и землищата на селата Ситово, с. Слатина и с. Ястребна. Предмет на опазване са Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (важни местообитания на орхидеи), Ръждив ангъч, Синявица, Полска бъбрица, Градинска овесарка, Тръстиков блатар и др.

- **„Пожарево – Гарван”** (НАТУРА 2000 код 0000530, област Силистра), приета с РМС № 122/02.03.2007 г. (ДВ бр. 47/09.03.2007 г.) и обявена със Заповед № РД-1045/17.12.2020 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 20/09.03.2021 г.), с обща площ 63 0419,23 дка. Зоната заема част от област Силистра, като в обхвата на община Ситово влизат землищата на селата Гарван и Попина. Защитената зона опазва Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae), Мизийски гори от сребролистна липа, Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention p.p., Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition, Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от Littorelletea uniflorae и/или Isoeto-Nanojuncetea, Белоока потапница, Черночела сврачка, Нощна чапла, Вечерна ветрушка, Малък креслив орел, Бяла лопатарка и др.

Защитени територии

В териториалния обхват на Община Ситово, **попадат** следните **защитени територии** по смисъла на *Закона за защитените територии* – ЗЗТ:

- **Защитена местност „Гарвански блата”**, обявена като природна забележителност със Заповед № 856/06.08.1985 год. на председателя на Комисията по опазване на природната среда към Министерски съвет, публикувана в Д.В. бр.65/20.08.1985 год., прекатегоризирана като защитена местност със Заповед № РД-1205/24.09.2003 год. (ДВ, бр. 91/2003 г.) с площ 2800 дка. Намира се в землищата на селата Гарван и Попина и опазва естествената крайречна влажна зона.

Целта е да се запазят естествените местообитания на редки водоплаващи птици включително четири вида гмурци – голям, малък, черногуш и червеногуш, ням лебед, сива гъска, сива патица, зеленоглава патица, лятно бърне, кафявоглава потапница, зелененожка, лиска, жълтокраса чайка, малък воден бик, нощна чапла, гривеста чапла, бял щъркел, белоока потапница, тръстиков блатар, кокилобегач, белобуза рибарка, синявица, сив кълвач, сирийски пъстър кълвач, червеногърба сврачка, черночела сврачка. В обекта е разпространена разнообразна водна и блатна растителност, сред която се срещат редки видове растения, като водна жълта роза, бяла водна роза, блатно кокиче и водна лилия.

- **Защитена местност „Горната кория”** с. Добротица - находище на див божур, обявена като природна забележителност със Заповед № 1141/15.12.1981 год. на председателя на Комитета за опазване на околната среда при Министерския съвет и прекатегоризирана в защитена местност със Заповед № РД-1203/24.09.2003 год. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.91/2003 г.) Площта е актуализирана на 40,064 дка със Заповед № РД-4/05.01.2009 г. на Министъра на околната среда и водите, Д.В. бр.15/2009 год. и на 70,918 дка със заповед № РД -645/14.08.2012 г. (ДВ, бр. 75/2012 г.). Намира се в землището на с. Добротица в държавен горски фонд и опазва находище от червен див божур (Paeoniaperegrina)

- **Природна забележителност „Острата канара”**, обявена със Заповед № 1141/15.12.1981 г. на Председателя на КОПС при МС. Намира се в землище с. Добротица. Площта й е актуализирана на 26,454 дка със Заповед № РД-711/29.07.2010 г. (ДВ, бр. 78/2010 г.)Опазва се характерно скално образувание.

Съществува красива местност, която не е обявена за природна забележителност. Това е „Бялата канара” в землището на с. Ирник.

На територията на община Ситово са обявени следните вековни дървета:

Летен дъб в землището на с. Ситово, общ. Ситово, обявен със Заповед № 1027/01.12.1982 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда (ДВ, бр. 101/1982 г.);

Летен дъб в землището на с. Добротица, общ. Ситово, обявен със Заповед № 1027/01.12.1982 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда (ДВ, бр. 101/1982 г.);

Летен дъб в землището на с. Добротица, общ. Ситово, обявен със Заповед № 1027/01.12.1982 г. на Председателя на Комитета за опазване на природната среда (ДВ, бр. 101/1982 г.).

Биоразнообразие

Биологичното разнообразие по своята същност представлява многообразието от всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях.

Макар и сравнително малка по площ, България е страна с богато биологично разнообразие, представено от ценни растителни и животински съобщества, и съдържа примери за почти всички основни типове местообитания и биотопи, известни в Европа.

Биоразнообразието включва цялата жива природа на планетата в три основни нива на организация: 1) генетично – обхваща огромното разнообразие от генни комбинации във всички живи организми, 2) видово – включва видовете и разновидностите от всички групи живи организми и 3) екосистемно – обхваща не само разнообразието от живите организми в природата, но и сложните им взаимоотношения и разнообразни връзки помежду им и със заобикалящата ги природа. Съгласно националното законодателство, в България биоразнообразието се опазва главно чрез Закона за биологичното разнообразие, съгласно който биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите. Биологичното разнообразие е част от националното богатство и опазването му е задължение с приоритетна значимост. Същността на приоритетите по опазване на биологичното разнообразие могат да се систематизират главно в следните няколко аспекта: опазване на местообитания по типова характеристика и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни и животински видове, представителни за Република България и Европа, нормативно уредено в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и Закона за лечебните растения (ЗЛР), подзаконовите нормативни документи – Наредби и Заповеди към него на МОСВ уреждат опазването и регулират ползването на редица лечебни, редки и застрашени растения за добиване на билки както изкупуване и търговия с тях.

Опазването на биологичното разнообразие е един от приоритетите на Община Ситово.Територията на общината се отнася към Европейската широколистна горска област и отчасти в Евроазиатската степна и лесостепна област. Областта също така попада в обсега на Илирийската фитогеографска провинция. Според картата на растителността в България територията се отнася отчасти към горите в дъбовия пояс /цер, благун, летен и космат дъб/ и към земеделски площи на мястото на гори в дъбовия и дъбово-габъровия пояс. Запазените широколистни гори са представени от цер, благун, летен и виргилиев дъб, мъждрян, клен, бряст, габър, липа и др. Горскостопанската дейност се улеснява от добре развитата пътна мрежа и благоприятния релеф. Няма гори, неусвоени поради недостъпност на терена, т.е цялата територия е леснодостъпна както за превозване на добития дървен материал, така и с оглед на всички горскостопански мероприятия, включително и охрана на горите.Относителният дял на горите от общата площ на общината е над средния за областта. Горите са с неоценимо значение за екологичния статус на общината във връзка с водорегулиращата и противоерозионната си функция.

Основният тип растителност на територията на общината е широколистна листопадна, по-точно ксеротермна растителност, като на отделни петна се среща и мезофитна и ксеромезофитна. Естествената растителна покривка е почти изцяло унищожена и заменена с културна. Запазена е само на отделни места и е представена от степни тревни видове, като коило, садина, белизма, сграбиче, теснолист божур, пъстър клин, гороцвет, пелин, перуника, дунавски зановец и др.

Богато е представена храстовидната растителност: червен глог, шипка, леска обикновена, дрян, къпина, тръстика, малина, папур, зайчина, бъз черен и копривка южна, царска папрат, снежно кокиче, оливиеров минзухар, блатен аир, лъскаволистна млечка,

конски кестен, битински синчец, бърдуче, рогат живовлек и тъполистна върба.

Съществено значение за зелената система и биологичното разнообразие имат горските територии. На територията на община Ситово има общо 35641 дка гори - частна, общинска и държавна собственост. По своето предназначение те биват: Стопански гори- 36,5%, Защитени гори (Натура 2000 и др.) - 41,7%, Специални гори с рекреационно и полезащитно значение- 21,3% и Горски земи- 0,5%. Преобладават естествените широколистни насаждения – цер, габър, ясен, клен, дъб, акация. Изкуствено са създадени гори с червен дъб, липа, явор, орех.

Дунавската равнина се обособява в самостоятелен зоогеографски район, отнасящ се към Северната зоогеографска подобласт на България. Животинският свят е представен от таралеж, полунощен прилеп, добруджански /среден/ хомяк, златка, невестулка, малък воден бик, бял щъркел, тръстиково шаварче, блатно шаварче, степен пор, орел змияр, осояд, малък сокол, белобуза рибарка, див скален гълъб, домашна кукумявка, бухал, козодой, черен бързолет, черен кълвач, сив кълвач, горска чучулига, северен славей, поен дрозд, градска лястовица, селска лястовица, кос, син синигер, черен синигер, черночела сврачка, белочела сврачка, гарван, слепок, късокрак гущер, медянка, дъждовник, смок мишкар, зелена кратава жаба, кафява кратава жаба, брумбар рогач и червена горска мравка.

Защитни гори на територията на община Ситово:

- Лудогорие 0002067 са разположени в землището на с. Ирник. Те заемат общо 7.9 ха.
- Лудогорие - Сребърна 000169 са в землището на селата Ситово, Ястребна, Слатина. Те заемат общо – 130,2 ха.

Проблеми във връзка с опазване на горските масиви:

- нерегламентирани сечи;
- палежи на стърнища в близост на горски масиви, които нанасят трудно поправими щети и скъпо струващи възстановителни работи.

Животински видове, обект на ловен туризъм – обектите на ловен туризъм са дива свиня, чакал, фазан, пъдпъдък, лисица. Фазаните в диво състояние са в малко количество, затова ловните дружинки закупуват ежегодно от развъдниците и ги разселват, за да бъде запазена популацията им. В момента на територията на общината се срещат сърни и благородни елени единствено в гората „Зли дол", която се разпростира на територията на три общини-Ситово, Главиница, Дулово. Тя е държавна собственост и е единствената така добре поддържана в района.

Сериозна заплаха за биоразнообразието в общинатапредставляват пожарите, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, бракониерството и изсичането на горите.

Отпадъци

Един от основните екологични проблеми на общината е свързан с отпадъците. Той включва периодичното образуване на нерегламентирани замърсявания, липсата на депо за строителни отпадъци, неоползотворяването на органичния и биоотпадък, смесването на рециклируемите отпадъци с ТБО и ниските приходи от такса „Битови отпадъци", които не покриват разходите, свързани с управлението на битовите отпадъци.

По отношение на замърсяване на почвата с битови, строителни, растителни отпадъци и оборски тор е характерно, че замърсяването е с локален характер и засяга главно мери и пасища. На територията на община Ситово не се допускат нерегламентирани замърсявания, а при възникване на такива, същите се почистват и ликвидират.

Таблица 28: Оператори с издадени разрешителни за дейности с отпадъци на територията на община Ситово

Оператор	Номер на издадените разрешителни и регистрационни документи	Адрес на площадката	Разрешени дейности	Видове отпадък

ОП„Общински имоти и услуги 2012”,	10-РД-644-01/15.08.2016 г.		сметосъбиране и сметоизвозване в с. Ситово	Неопасни отпадъци
„Интер ес-2000” ЕООД,	10-РД- 730 - 00/30.12.2016 г.	млекопреработвателно предприятие в с. Ситово	събиране и транспортиране на отпадъци/	Неопасни отпадъци
„Първи май" АД	№ 10 - РД - 588 - 01 от 07.07.2020 г.	цех за почистване и белене на слънчоглед в с. Ситово, област Силистра, община Силистра, поземлен имот № 021015, местността „Тюркмаалез”	Пелетизиране на слънчогледо-ва люспа	Неопасни отпадъци
„Лакомерчиале” ООД	10-РД-694-00/14.12.2015 г.	дървопреработващо предприятие в област Силистра, община Ситово, с. Ситово, УПИ V, кв. 1	Изграряне на неопасен отпадък	Неопасни отпадъци
„Водно стоителство – Силистра“ АД	10-РД-692-00/30.10.2015 г.	кариера за добив на скални материали в с. Ястребна	Транспортира-не на строителни отпадъци	Неопасни отпадъци
Община Ситово,	10-ДО-712-00/22.01.2016 г.	площадка за третиране на пестициди в с. Ситово, обл. Силистра, общ. Ситово, УПИ IV-1018, кв. 65, II-ри стопански двор „Слатина”	Съхранение на препарати за растителна защита	Опасни отпадъци
„СИТИ МИЛК 2000“ ЕООД,	10 - ДО –737-00/27.09.2018 г.	област Силистра, община Ситово, с. Ситово, поземлен имот № 66665.38.64 /стар номер 000496/ , местност „Сват кола“, с площ от 36, 316 дка.	Инсталация за биогаз	Неопасни отпадъци
„СИБИЕЛ“ ООД	№ 10 - ДО - 759 - 00 от 08.04.2021 г.	с. Босна, област Силистра, община Ситово, имоти с №№ 05757.25.80 и 05757.25.87	Обработване на земната повърхност-торене	Неопасни отпадъци

Източник: РИОСВ - Русе

Със Заповед № 266/16.07.2009 г. на Директора на РИОСВ - Русе е преустановена експлоатацията на старите общински депа за неопасни отпадъци, намиращи се:

- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността „До селото”/ „Старите свинарници”/, кадастрален № 000412 по КВС, с идентификатор 66665.81.412 по КККР на с. Ситово, на площ от 3 дка - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-01- 01/21.12.2010 г.;
- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността „Айвалъка”, кадастрален № 000066 по КВС, с идентификатор 66665.23.266 по КККР, на площ от 3 дка - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-02-01/21.12.2010 г.;
- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността “Тюркмаалез”, кадастрален № 000110 по КВС, с идентификатор 66665.18.110 по КККР, на площ от 3 дка - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-03-01/21.12.2010 г.

Към момента отпадъците, генерирани на територията на община Ситово се депонират на Регионално депо за неопасни отпадъци – Силистра, отговарящо на всички екологични стандарти и изисквания.

На територията на община Ситово не са налични обекти, които подлежат на контрол по законодателството, свързано с фактор „опасни химични вещества“, както и предприятия и/или съоръжения класифицирани с нисък или висок рисков потенциал, съгласно чл. 103, ал. 1 от ЗООС.Не са налични обекти с издадени комплексни разрешителни.

На територията на община Ситово функционира 1 обект с издадено Комплексно разрешително по чл. 117 от ЗООС – „Екопродукт“ ЕООД, с Попина, Община Ситово с дейност „Интензивно отглеждане на свине“.

На територията на общината няма инсталации за оползотворяване на сметищен газ.

Отпадъците не само повърхностно замърсяват околната среда, но и ограничават използваемостта на земята, създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна отпадъците са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторната употреба води до съхранение на природни ресурси.Ето защо управлението им е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база и висока обществена отговорност.

Новата и ефективна стратегия за управление на твърдите битови отпадъци ще:

- повиши привлекателността на населените места и околностите им;
- намали и предотврати риска за здравето на хората;
- подобри състоянието на околната среда и нейната привлекателност;
- намали замърсяването на водите и почви;
- намали потреблението на природни ресурси за сметка на преработка на отпадъци;
- подобри условията за икономическо развитие и чистотата в населените места;
- подобри условията за развитие на селското стопанство в общината, например чрез производство на компост от органични отпадъци;
- подобри качеството и разшири обхвата на услугите по третиране на отпадъците.

За подобряване на екологичните характеристики и съхраняване на природните дадености е необходимо да се прилагат инициативи за повишаване екологичната култура на населението, включително ограничаване на образуването и оползотворяване на различните потоци отпадъци от бита и стопанската дейност.

III. АНАЛИЗИ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

3.1. Анализ на отпадъците

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ за разработването на общинската програма за управление на отпадъците и дава отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване?
- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци отпадъци за анализирания период?
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината?
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането им?
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното и европейското законодателство?

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите,

инсталациите и съоръженията за третиране. Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

3.1.1. Генерирани битови отпадъци

Генерираните битови отпадъци от една страна се образуват от използването на ресурси или продукти, а от друга страна имат негативни ефекти върху околната среда в резултат от тяхното преработване или обезвреждане. Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата, е основна цел в областта на политиката по околната среда. Необходимо е да се предприемат мерки за количествено и качествено намаляване на генерираните битови отпадъци. Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта са тясно свързани и не трябва да се разглежкат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява. Самото третиране е свързано с разходи на енергия и вода, заема се определено пространство. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда от качествено предотвратяване. Това обаче е нереалистично и е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта за ограничаване образуването на отпадъци.

Жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори.

Непрекъснато нарастващото количество смесени отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията в община Ситово, налага предприемането на мерки за тяхното намаляване, повторната им употреба и увеличаване на рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването им като алтернативен суровинен и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

ЗУО разделя отпадъците по видове, както следва:

- битови;
- производствени;
- опасни;
- строителни;
- биоразградими;
- масово разпространени.

Общинските власти играят важна роля в изпълнението на политиката по отношение опазване на околната среда, подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци, чрез сключването на договори и в това отношение основните им функции включват:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистване на уличните платна, тротоарите, площадките, алеите и поддържане на зелените площи и други територии предназначени за обществено ползване;

- избора на площадки, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци, чрез включването в регионална система;
- разделно събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки, чрез организация по оползотворяване;
- организирането и прилагане на системата за разделно събиране и съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства с фирми получили разрешение от МОСВ;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища, чрез контрол от длъжностни лица;
- определяне на места за поставяне на негодни за употреба батерии.

Битови отпадъци

Битовите отпадъци произхождат основно от домакинствата, а също така и от административните сгради, търговски обекти, училища и други обществени места.

Количеството образувани битови отпадъци се състои от отпадъци, събрани чрез общинските системи за организирано сметосъбиране (смесени битови отпадъци) и отпадъци, събрани директно от частния сектор чрез системи за разделно събиране, вторични суровини и други с цел оползотворяване и рециклиране. Предадените за предварително третиране, за рециклиране и директно за депониране битови отпадъци са отпадъците на входа на съответната инсталация за третиране. За да се избегне повторното броене на количества отпадъци, директно депонираните битови отпадъци не включват отпадъците, предадени за депониране след предварително третиране. Директно депонираните битови отпадъци включват и статистическата оценка на образуваните отпадъци от домакинствата, необслужвани от системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

Нормата на натрупване на битовите отпадъци представлява количеството образувани битови отпадъци на дадена административно-териториална единица или национално ниво разделено на средно годишното население за съответната година.

Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Трябва да бъде направена разлика и не трябва да се приема количеството генерирани битови отпадъци, като идентично на количеството събрани и извозени битови отпадъци, тъй като това е грешно като подход. Под внимание трябва да се вземат и да се отчитат, като генерирани, всички потоци битови отпадъци, независимо дали събирането им е организирано или възложено от общината или не е от общината. Дори и да липсва достоверна и статистически отчетена информация е необходимо да се вземат под внимание всички потоци битови отпадъци, генерирани на територията на общината-организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, площадките за вторични суровини, производствени и търговски обекти, генериращи отпадъци, които предават на организации по оползотворяване или директно на преработвателни предприятия, производствени и търговски обекти, свързани с изискванията за разширена отговорност на производителя.

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО ***битови отпадъци*** *са „отпадъците от домакинствата” и „подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство)*.

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които

се осъществява човешкия живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Ситово, основните източници на ТБО се явяват:

- Домакинствата;
- Промишлените предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

В община Ситово има добре изградена и успешно функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване, която обхваща 100% от населението в общината.

Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01.

Община Ситово е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците (РСУО) - регион Силистра, учредено през 2014 г. В сдружението участват още общините: Силистра, Алфатар, Дулово, Кайнарджа и Главиница.Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели зарециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците, генерирани на тяхната територия.

Смесените битови отпадъци от общините, членове на РСУО– Силистра се извозват до Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в местността „Осми пост" на около 8 км. югоизточно от градСилистра.Депото приема битови, строителни и производствени отпадъци. Капацитетът му е 1 011 416 тона (1 070 930 м^3). Регионалното депо се класифицира, като депо за неопасни отпадъци. Теренът е собственост на Община Силистра. Общата му площ е 146,17 дка, от които 90,36 дка се заемат от клетки за отпадъци. Депото е въведено в експлоатация през м. ноември 2016 г. В изградените клетки се приемат и депонират само битови, производствени неопасни и ограничени количества строителни отпадъци отговарящи на критериите за прием, и в съответствие с условията за експлоатация посочени в издаденото Комплексно разрешително № 180-Н1 / 2009 г. от Министъра на околната среда и водите.

Освен вече изграденото регионално съоръжение за депониране на неопасни отпадъци, Община Силистра е определила терен - частна общинска собственост, и е стартирала изпълнението на проект за изграждането на „Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (в т.ч и компостиране на зелени отпадъци)". Определената площадка (имот с идентификатор 66425.14.122 и 66425.14.32) се разполага в непосредствена близост до площадката на Регионалното депо за неопасни отпадъци. В инсталацията е заложено да бъдат третирани общо 55 000 тона отпадъци годишно в т.ч 8000 тона биоразградими (зелени) отпадъци. Инсталацията има два основни модула – инсталция за сепариране на смесено събрани неопасни битови отпадъци и открита инсталция за компостиране на биоразградими отпадъци.

Със Заповед № 266/16.07.2009 г. на Директора на РИОСВ - Русе е преустановена експлоатацията на старите общински депа за неопасни отпадъци, намиращи се:

- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността „До селото"/ „Старите свинарници"/ - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-01- 01/21.12.2010 г.;
- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността „Айвалъка" - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-02-01/21.12.2010 г.;
- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността "Тюркмаалез" - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-03-01/21.12.2010 г.

Със средства на ПУДООС през 2010 година Община Ситово е закрила и рекултивирала трите общински депа в изпълнение на изготвен План за привеждане на съществуващите депа

в съответствие с изискванията и разработен „Проект за закриване и рекултивация на съществуващите общински депа за отпадъци на територията на Община Ситово”.

На територията на общината нерегламентирани са бившите сметища на населените места: Босна, Гарван, Добротица, Ирник, Искра, Любен, Нова Попина, Слатина, които продължават да се ползват от населението. Осъществява се периодичен контрол за недопускане на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Възникналите други замърсявания се почистват своевременно.

Организираното сметосъбиране и сметоизвозване се осъществява като собствена общинска дейност и се извършва от Общинско предприятие „Общински имоти и услуги-2012” с. Ситово, което притежава Регистрационен документ №10-РД-644-00/22.10.2014 г., издаден от РИОСВ гр. Русе за извършване на дейността транспортиране (събиране и транспортиране) на смесени битови отпадъци с код 20 03 01 и смесени отпадъци от строителството и събаряне, различни от 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03, с код 17 09 04. В общината функционира добре изградена система за сметосъбиране, чрез разполагане на контейнери и съдове за смет във всички населени места.

Таблица 29: Количества генерирани битови отпадъци за периода 2017-2020 г.

Година	Население	Общо обработени БО (т.)	Норма на натрупване в кг/ж/год
2017	5047	1129	224
2018	4991	1121	225
2019	4909	1144	233
2020	4886	1194	244

Източник: Община Ситово

Въпреки, че населението на общината се намалява с 3% през 2020 г. спрямо 2017 г., количеството генерирани смесени битови отпадъци се е увеличило с 6% за същия период. През 2020 г. от всички населени места на територията на общината са депонирани общо 1194 тона отпадъци. Цитираните количества ТБО са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради, търговски обекти, предприятия и други генератори.

Увеличаването на събраните отпадъци от всички населени места на община Ситово в последните години, може да се обясни с няколко причини:

- Продължаваща тенденция за увеличаване на дела на биоотпадъци /растителните отпадъци, животински отпадъци, градински, слама сено и др.), които се изхвърлят предимно в селата на общината.За съжаление тенденцията за увеличаване на отпадъците от селскостопанска дейност, които попадат в контейнерите за битови отпадъци се увеличава, въпреки възможностите за повторната употреба на тези отпадъци чрез домашно компостиране, преработване във фуражи и др.
- Увеличава се и дела на инертните отпадъци, попадащи в съдовете за битови отпадъци. Това са отпадъци от пепел, сгур, дребни строителни отпадъци, пясъци и др. Тези отпадъци, заедно с пластмасата и биоотпадъците се характеризират с най-голямо относително тегло спрямо останалите отпадъци.

Важен показател за управление на отпадъците е ***нормата на натрупване на отпадъците***, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Образуваните битови отпадъци на човек от населението в България за 2019 г. е 407 кг/човек/година, за Северен централен район – 403 кг/човек на година, за област Силистра 382 кг/човек/година, а за община Ситово – 233 кг/човек/година, тоест значително по-ниско от средната норма за областта и за страната.[6]

[6]При изготвяне на настоящата програма НСИ не е публикувал официални данни за битовите отпадъци и нормата на натрупване за 2019 г.

Нормата на натрупване на отпадъците в община Ситово за 2020 г. е 244кг/чов./год., което е с 11 кг/човек/на година повече спрямо 2019 г. и с 20 кг/чов./година повече спрямо базовата 2017 г.

Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Ситово все още е по-ниска от допустимите стойности. Това означава, че Общинската администрация се справя успешно с процесите на управление на отпадъците, но трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години, чрез компостиране за биоразградимите отпадъци и въвеждане на система за разделно събиране на рециклируемите отпадъци от опаковки.

В Доклада от извършения морфологичен анализ на образуваните смесени битови отпадъци в община Ситово за периода март-октомври 2019 г., на база данните на НСИ за населението на общината към 2017 г. – 5047 жители е определена норма на натрупване на отпадъците – 224 кг./чов./г. Тази норма на натрупване е малко по-ниска от реалната, изчислена за календарната 2019 г. (233 кг./чов./г), тъй като обхваща различен период, който не съвпада с пълната календарна година, за база е използвано населението на общината през 2017 г.иколичествата генерирани отпадъци са занижени (1129 тона), а реално събраните за годината са 1144 тона. Въпреки това тенденцията е към нарастване на количеството генерирани и депонирани отпадъци и на нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението в общината.

ИЗВОДИ:

Количеството на генерираните битови отпадъци в община Ситово през последните години се увеличава. Нормата на натрупване на отпадъци на човек от населениетовсе още е под допустимите референтни стойности и под средните нива за област Силистра и за страната. Населението на общината от 2017 г. до 2020 г. намалява с 3%, но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек за същия период нараства с 6%. Това се дължи на увеличаване на дейността на промишлени предприятия и земеделски производители, на търговски обекти и на променящите се потребителски навици на домакинствата. За намаляване обема на депонираните битови отпадъци е препоръчително увеличаване дела на разделно събраните рециклируеми отпадъци, компостиране на зелените и био-разградими отпадъци, осигуряване на възможности за отделно събиране и извозване на отпадъците от твърдо гориво през отоплителния сезон, оползотворяване на строителните отпадъци и други мерки.

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими *при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива*. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията. Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците. Консуматорските и потребителски навици на населението в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци и резултатите от анализите зависят от годишния сезон. Поради това, изследванията при определяне на морфологичния състав на отпадъците се извършват така, че да бъдат обхванати 4-те годишни сезона (зима, пролет лято и есен). Целта е да се отчете сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците.

Характеристика на отделните фракции общо за четирите сезона:

- Хартия - вестници, списания, учебници, листи, амбалажна хартия, санитарна хартия и др.
- Картони-кашони, опаковки от сокове, кутии и др.

- Метали - опаковки от безалкохолни и алкохолни напитки, консервени кутии, капачки и др.
- Гума - гумени изделия, играчки и др.
- Текстил - дрехи, парцали, трикотаж, завивки и др.
- Пластмаса - опаковки, кутии, бутилки, фолио, пластмасови изделия, торбички и др.
- Градински и растителни- растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.
- Инертни - пепел, сгур и пръст и др.

Данните за морфологичния състав са необходими при избор на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива.

Последният актуален анализ на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на община Ситово е извършен през 2019 г. в рамките на проект: „Определяне на морфологичния състав на отпадъците в България“, финансиран от Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, чрез ПУДООС.

Пробите за община Ситово са направени в периода от месец март до месец октомври 2019 г., а за изчисляване на количествата смесен отпадък за календарна година и норма на натрупване на отпадъците на човек от населението са използвани официалните данни за депонираните отпадъци и броя на населението към 2017 г.

Данните от Доклада за морфологичния анализ за състава на събраните, извозени и депонираните от територията на община Ситово на Регионално депо - Силистра смесени битови отпадъци са представени в следващите таблици.

Таблица 30:Количества смесен, разделно събран и общ битов отпадък за 2019 г.

Вид отпадък	Количество смесен отпадък на година т/год	Общ отпадък на година %
Хранителни	94,55	6,46
Хартия	50,60	3,46
Картон	38,43	2,63
Пластмаса	98,39	6,72
Текстил	83,22	5,69
Гума	24,93	1,70
Кожа	35,27	2,41
Градински	590,92	40,39
Дървесни	11,44	0,78
Стъкло	53,55	3,66
Метали	17,98	1,23
Инертни>4 см	127,58	8,72
Опасни	26,45	1,81
Други	79,75	5,45
Ситна фракция	130,15	8,89
Общо	**1463,20**	**100**

Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Ситово

Приблизителният състав на генерираните отпадъци в тегловни проценти е: хранителни – 6,46%; хартия – 3,46%; картон – 2,63%; пластмаса – 6,72%; текстил – 5,69%; гума – 1,70%; кожа – 2,41%; градински – 40,39%; дървесни – 0,78%; стъкло – 3,66%; метали – 1,23%; Инертни>4 см-8,72%; опасни – 1,81%, други – 5,45% и ситна фракция – 8,89%.

Таблица 31: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците

Видове отпадъци	Населени места от 3 до25 хиляди жители
Хранителни	23.20%
Хартия	8.50%
Картон	5.50%
Пластмаса	10.10%
Текстил	3.70%

Гума	0.90%
Кожа	0.90%
Градински	21.70%
Дървесни	2.00%
Стъкло	6.10%
Метали	2.00%
Инертни	14.80%
Опасни	0.60%
Общо	100.00%

Източник: НПУО 2014-2020 г.

Сравнявайки състава на генерираните отпадъци в община Ситово с референтните стойности, съгласно Методиката от НПУО 2014-2020 г. можем да направим извода, че пет вида отпадъци превишават допустимите норми – градински, текстил, гума, опасни и инертни, в това число ситна фракция. Най-голямо е отклонението при градинските отпадъци – 18,69 пункта, при инертните – 2,81 пункта, при текстила– 2 пункта, гума - 0,8пункта и опасни отпадъци 1,20 пункта. Хранителните отпадъци са 16,74 пунктапо-малко от референтните стойности, хартията с 5 пункта, а пластмасите с 3,38 пункта. Останалите видове фракции отпадъци в морфологичния състав също са в стойности по-ниски или близки до препоръчителните.

Графика 4: Морфологичен състав на отпадъците на община Ситово в %

Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Ситово

Таблица 32: Изводи от проведеното проучване на морфологичния състав на смесено събраните битови отпадъци от община Ситово

Фракции с най-висок средногодишен процент	Градински	Ситна Фракция<4см	Инертни>4 см	Пластмаса
Фракции с най-нисък средногодишен процент	Дървесни	Метали	Гума	Опасни
Фракции с най-изразена сезонна флуктуация	Градински	Инертни>4 см	Други	Текстил
Фракции с най-слаба сезонна флуктуация	Метали	Хартия	Дървесни	Гума

Източник: Окончателен доклад за извършен през 2019 г. четирисезонен морфологичен анализ на състава на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Ситово

Във връзка с изчисленията, които общините ще правят и ще трябва да доказват пред МОСВ за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, заложени в НПУО 2021-2028 г., те са задължени на определена периодичност да извършват морфологичен анализ на състава на битовите си отпадъци. Препоръчителният срок за изготвяне на следващ морфологичен анализ на отпадъците, образувани на територията на община Ситово е през 2022 година.

ИЗВОДИ:

- **Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на община Ситово имат фракциите –„градински отпадъци“ – 40,39% (в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.), „ситна фракция“– 8,89%, „Инертни>4 см “ – 8,72%„пластмаса“ – 6,72% и „хранителни“ – 6,46%.**
- **Рециклируемите отпадъци са около 18%, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса – 6,72%, следвано от стъкло – 3,66%, хартия – 3,46%, картон –2,63%, и метали – 1,23%.**
- **Относителният дял на фракция „други“ е 5,45%, което показва, че в контейнерите за битова смет се изхвърлят неопределими отпадъци. Те допринасят за „омърсяване и омокряне“ на пробите и довеждат до невъзможност да се идентифицира произхода и вида на отпадъка.**
- **В община Ситово не е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и това води до висок относителен дял на депонираните на регионалното депо рециклируеми отпадъци.**

Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци

За анализа на количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци в община Ситово е необходимо е да се идентифицират:

- количествата разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез системите за разделно събиране;
- количествата депонирани биоразградими битови отпадъци;
- количествата разделно събирани и оползотворени битови биоотпадъци.

Отпадъци от опаковки

На територията на община Ситово няма въведена система за разделно събиране на отпадъците от стъкло, пластмаса, картон, хартия и метал. Общината няма сключен договор с оползотворяваща организация за отпадъците от опаковки. На територията й не са налични площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци.

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща”, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за

депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

Биоразградими отпадъци

В съответствие с Националния стратегически план Община Ситово следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци, с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията за събиране и третиране на биоразградими отпадъци са регламентирани в Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021 г.

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични" или естествени материали. Тези материали след време се разграждат („биоразградими") по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество варира от 25% до 40% от общото количество битов отпадък, отделян от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща територииите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста. В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поетапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- *използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;*
- *закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);*
- *натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);*
- *натрупване на смесени купчини с оборска тор (купчините не се обръщат след това, но след това компостираната оборска тор се използва като подобрител на почвата).;*
- *изгаряне на градински отпадъци и листа.*

В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложени конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък.

Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на община Ситовои значителното участие на зелените, градински и селскостопански отпадъци в определени периоди е необходимо да се предприемат действия в две посоки:

- за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;

- за въвеждане на система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци от общината, след изграждане на общинска/регионална площадка/инсталация за компостиране на биоразградими и биоотпадъци на територията на РСУО – регион Силистра.

Община Силистра е определила терен - частна общинска собственост, и е стартирала изпълнението на проект за изграждането на „Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (в т.ч и компостиране на зелени отпадъци)". Определената площадка (имот с идентификатор 66425.14.122 и 66425.14.32) се разполага в непосредствена близост до площадката на Регионалното депо за неопасни отпадъци. В инсталацията е заложено да бъдат третирани общо 55 000 тона отпадъци годишно в т.ч 8000 тона биоразградими (зелени) отпадъци. Инсталацията има два основни модула – инсталция за сепариране на смесено събрани неопасни битови отпадъци и открита инсталция за компостиране на биоразградими отпадъци.

Община Ситово трябва да предвиди въвеждане на система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци при източника и извозването им до общинска/регионална площадка/инсталация за компостиране на зелените отпадъци.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Един от подходящите методи на биологично третиране, подходящи за условията на общината е анаеробното разграждане, при което се отделя биогаз за производство на енергия и компостирането (домашно и/или полево), при което произведения компост има възможност да се използва за рекултивация на нарушени терени, в земеделието, при озеленителни и възстановителни дейности при строителни проекти и др.

В съответствие с Националния стратегически план общината следва да предвиди конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за депониране. Управлението на биоразградимите отпадъци включва събиране (разделно или със смесените битови отпадъци), анаеробно разлагане и компостиране, изгаряне и депониране. Екологичните и икономически ползи от различните методи на обработване зависят съществено от местните условия, като гъстота на населението, инфраструктура и климат, както и от наличието на пазари за свързаните с този процес продукти (енергия и компост). Изискванията към съоръженията и инсталациите за биологично третиране на биоразградимите отпадъци са регламентирани в Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.36 от 1 Май 2021 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Изискванията към площадките, на които могат да се разполагат съоръжения за биологично третиране на биоразградими отпадъци са посочени в Наредба 7 от 24 август 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци.

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината. Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделието, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски

практики за използване на различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци.

В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поетапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци.

Целесъобразно е да се прилага метода на открито компостиране чрез разстилане на биоразградимите отпадъци на редове (по метода windrow). Предлаганият метод на третиране на биоразградимите отпадъци използва процеса био-деградация, който в естествени условия протича бавно, на повърхността на земята, при температурата на околната среда и предимно анаеробно. Естественото разлагане на органиката се ускорява като преработваният субстрат се събира на редове (т.нар. windrow), което позволява да се съхрани част от топлината отделяна от дейността на микроорганизмите, при което температурата нараства. Този ускорен процес именно е компостирането. Компостиране се разделя на 4 стадия: 1) мезофилен; 2) термофилен; 3) изстиване; 4) съзряване. В процеса на био-деградацията органичният субстрат претърпява физично и химично превръщане с образуването на стабилен хумифициран краен продукт. Този продукт е ценен за селското стопанство като органичен тор и като средство за подобряване структурата на почвата. Важни параметри на процеса са отношението C/N и мултидисперсността на субстрата, необходима за нормалната аерация.

При ефективно извършване на процеса на обръщане активната фаза може да приключи до 1 месец, след което са необходими още около два месеца за изстиване и съзряване. Оборската тор и някои растителни отпадъци имат ниско съотношение C/N, висока влажност и лошо се подават на аерация. Те трябва да се смесват с твърд материал (пълнител) сорбиращ влагата, който обезпечава допълнителен въглерод и нужната за аерирането структура на сместа. Най-добрият пълнител се явява сламата, но може да се добавят листа, стърготини, трески, хартиени изрезки и др.

Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на регионалното депо.

Биоразградимите отпадъци могат да бъдат доставяни от домакинствата, срещу което те да получават готов компост. Очаква се, че безплатното предоставяне на компост е достатъчен стимул за населението от селата, за да отделят биоразградимите отпадъци от общия отпадъчен поток и по такъв начин да допринесат за намаляване на разходите за извозването на битовите отпадъци до регионалното депо.

Освен за безвъзмездно ползване от жителите, които доставят биоразградими отпадъци за компостиране, за готовия компост ще се търси пазарна реализация в селското и горското стопанство и озеленяването или ще се ползва за наторяване и подобряване на почвата в общински паркове и градини, спортни площадки, нарушени терени и др.

Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

•100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;

• 20% от текстилните отпадъци;

• 25% от отпадъците от кожи

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл.31 ал.1 т.2 – целта е най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Същата правна норма на ЗУО поставя следните актуални цели, в сила от 05.03.2021 г.:

- най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

- най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

- най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

- най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани отпадъци (по тегло).

Целите по Чл.31, ал.1, т. 3 - 6 се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби. Във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 на ЗУО, целите по Чл.31, ал.1 се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6.

Таблица 33: Материали, попадащи в обхвата на определението за био-отпадъци

Описание	Код от Европейския списък на отпадъците	Бележки
Отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене (хранителни отпадъци)	*20 01 08*	*От домакинства, ресторанти, столове, барове, кафе-магазини, болници и училищни столове и т.н.*
Отпадъци от обществени пазари	*20 03 02*	*Само биоразградими материали, еквивалентни на кодове 200108 и 200201*
Отпадъци от паркове и градини (зелени отпадъци)	*20 02 01*	*От частни градини и обществени паркове и зони, и т.н.*
Дървесни материали	*20 01 38*	*Не съдържащи опасни вещества, без мебели и едрогабаритни битови отпадъци*

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и/или разделно събиране и компостиране на изградените за целта общински или регионални площадки с компостиращи инсталации.

Таблица 34: Основни методи за третиране на зелени и биоразградими отпадъци

Метод за третиране	Характеристики
За разделен при източника и събран отпадък (био-отпадъци)	
Компостиране	Отворен или затворен тип, централизирано или домашно компостиране
Анаеробно разграждане	Със или без разграждащо компостиране, ефективност на оползотворяването на енергия
Пиролиза и газификация	Основно се използва за сухи потоци с цел изгаряне за оползотворяване на енергия
За фиксирано събиране на отпадъците	
Механично биологично третиране	Предварително третиране, за да се отделят биоразградимите отпадъци, последвано от третиране подобно на „отпадък разделен при източника”. Разделянето се основава на механични свойства. Възможни видове третиране са: компостиране (стабилизиране), анаеробно разграждане и/ или оползотворяване на енергия и/ или използване като уплътняващ/ покриващ материал
Изгаряне	Със и без оползотворяване на енергия, ефективност на оползотворяването на енергия
Депониране	Със или без оползотворяване на метан, регламентирано и нерегламентирано депониране (трябва да се отбележи и ефективността на оползотворяването на енергия тъй като тя се отнася и за други

В резултат на третиране на био-отпадъците често се получават рециклирани продукти и оползотворяване на енергия. В таблица 35 е представен списък на продуктите получени от

рециклиране и оползотворяване на енергия, както и материалите които могат да се избегнат. Различните видове остатъчни материали също са изброени.

Таблица 35: Оползотворени продукти, избягвани продукти и остатъчни отпадъчни потоци

Метод за третиране	Оползотворени продукти	Продукти	Остатъчни отпадъци
За разделен при източника и събран отпадък (био-отпадъци)			
Компостиране	Компост	Растителна среда, торове, подобрители	Остатъци, замърсители
Анаеробно разграждане	Биогаз Компост	Електричество, топлина, растителна среда, торове, подобрители	Остатъци, замърсители
За фиксирано събиране на отпадъците			
Механично биологично третиране	Енергия	Електричество, топлина, почвен стабилизатор	Стабилизирани остатъчни отпадъци, замърсители
Изгаряне	Биогаз	Електричество, топлина, шлака използвана като вторичен строителен материал.	Остатъци
Депониране	Със или без оползотворяване на метан, регламентирано и нерегламентирано депониране		Остатъци

Относителният дял на „биоразградимите отпадъци“[7]в общинаСитово е значителен – 52,87% от образуваните битови отпадъци, в това число - хранителни – 6,46%, градински – 40,39%, дървесни – 0,78%, хартия – 3,46% и картон – 2,63%.

Съгласно целите на национално ниво за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци до 2020 г. допустимите минимални стандарти на този вид отпадък за жител на година са 109 кг/ж./г. Според данните от извършения през 2019 г. морфологичен анализ на отпадъците в община Ситово са депонирани 160 кг/ж./г. биоразградими отпадъци. Следователно стойностите са по-високи от допустимите минимални стандарти.

Предвид разпоредбите на чл.34, ал.1 от ЗУО: „Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини се събират разделно“. Съгласно изискванията на чл.2, ал.2, т.10 от Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Ситово: „Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпадъците от поддържането на зелените площи, паркове и градини, в това число определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане“.

При изчислението на количествата образувани отпадъци от косене и поддържане на обществени зелени площи следва да се спазват указанията за норма на образувани отпадъци съгласно Инструкциите за прилагане на нормативните изисквания, свързани с управлението на биоотпадъците (насоки за прилагане на Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС №275 от 06.12.2013 г., Обн. ДВ, бр.107 от 13.12.2013 г.), одобрени със Заповед № РД-687/05.09.2014 г. на Министъра на околната среда и водите. Приетата норма е 6 кг./м2/ година окосена трева, листа, клони от резитба на дървета и храсти и др.

Анализът показва, че в община Ситовоима много добри предпоставки за въвеждане на разделно събиране на зелени и отпадъци с биологичен произход и съответното им оползотворяване, чрез компостиране. Поради големия дял на биоразградимите отпадъци, подходящи за компостиране от общото количество на битовите отпадъци прилагането на

[7]Съгласно ДР на ЗУО § 1. т.3. „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

ефективна система за разделното им събиране ще доведе до съществено намаляване на разходите за транспортиране и обезвреждането на смесените битови отпадъци на Регионалното депо. Предвижда се и въвеждане на система за домашно компостиране.

ИЗВОДИ:

Количествата на ТБО, които постъпват за депониране от територията на община Ситово, могат значително да се намалят:

- **чрез отделяне на количествата рециклируеми компоненти от отпадъчния поток, които се предават за рециклиране;**
- **чрез въвеждане на система за разделно събиране на рециклируеми отпадъци;**
- **чрез отделяне на органичната фракция биоразградими и зелени отпадъци, които да се оползотворява чрез инсталации за компостиране или други методи.**

3.1.2. Строителни отпадъци

Община Ситово има пряк ангажимент към строителните отпадъци в малки количества, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата. В този смисъл анализът и прогнозите са фокусирани върху този поток строителни отпадъци. На територията на общината няма изградена инфраструктура за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване или площадка за депониране на строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране и последваща повторна употреба на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци през последните години.

Ниската тенденция в прираста на населението в общината не стимулира активни дейности в жилищното строителство. Строителни отпадъци се образуват най-вече от малки обекти с локално значение, от реконструкции и ремонти на стопански и жилищни сгради. Отпадъците се извозват от собствениците им, без да се води отчетност. Този отпадък понастоящем е основна съставка на нерегламентирани сметища или попада в съдове за битови отпадъци. Част от генерираните СО попадат в общия поток със смесените битови отпадъци, които се извозват до рег. депо за битови отпадъци. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система и съоръжения за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци в община Ситово.

Към настоящият момент смесените отпадъци от строителство и събаряне с код 17 09 04 се транспортират от Община Ситово чрез изградената и функционираща система за организирано събиране и транспортиране на битовите и строителните отпадъци, и предават за обезвреждане чрез депониране в регионално депо за неопасни отпадъци за общините: Силистра, Кайнарджа, Ситово, Дулово, Алфатар и Главиница, в съответствие с условията в КР № 00000180/ 2009 г. на община Силистра.

Данните за количеството на строителните отпадъци се отразяват както от лицата, извършващи дейности по събиране и транспортиране на строителни отпадъци, така и от оператора на регионалното депо, приел отпадъците. Те отчитат количествата строителни отпадъци в съответствие с изискванията на Наредба № 1 за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (ДВ, бр.51/ 2014 г.).

Ниския жизнен стандарт на населението в Ситово определят слабо развитие на строителния бизнес. Строителството на територията на общината е в ограничен мащаб. Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно при текущи и основни ремонти в домакинствата, но конкретни данни за количествата и състава им няма. Прилага се процедура, при която строителните фирми и гражданите да се обръщат към Общината за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Понастоящем строителните отпадъци остават основна съставка на новообразуваните нерегламентирани сметища или попадат в съдовете за битови отпадъци и се извозват до регионалното депо. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на надеждна система и съоръжения за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци.

С Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017 г. се регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на строителните отпадъци. С Наредбата се насърчава рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от ЗУО.

Целта е:

- Да се предотврати и минимизира образуването на строителни отпадъци (СО);
- Да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО;
- Да се увеличи употребата на рециклирани строителни материали;
- Да се намали количеството за депониране на СО.

Член 6 от Наредбата забранява нерегламентираното изхвърляне, изгаряне, както и всяка друга форма на нерегламентирано третиране на СО, в т.ч. изхвърлянето им в контейнерите за битови отпадъци или разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др. съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците.

Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и/или газобетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни" са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване" е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО се извършват от лица, притежаващи документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

Възложителите на СМР и/или на премахването на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителните отпадъци (ПУСО).

Контролът по изпълнение на ПУСО се осъществява от кмета на общината, на чиято територия се извършват СМР/премахването на строеж, или от оправомощено от него длъжностно лице. За строежи, чийто възложител е кметът на общината, контролът по ПУСО се осъществява от директора на РИОСВ, на чиято територия е строежът.

Кметът на общината изпраща информацията до директора на РИОСВ, на чиято територия ще се извършват СМР или премахване на строежи, за издадените през предходния месец разрешения за строеж или заповеди за премахване на строеж. Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудително премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на

отпадъците кметът на общината подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение на събиране на вземането от задължените лица по реда на чл.417, т.2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към община за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища.Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на неразрешени места - главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите специализирани автомобили.

За експлоатацията на регионалните депа са издадени съответните комплексни разрешителни (КР), по реда на Глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда. В издадените КР на Регионалните депа за отпадъци в страната е разрешено приемането за депониране на битови, производствени и строителни отпадъци. Допълнително в КР е разрешено на операторите на депата да приемат следните отпадъци (основно строителни) за извършване на дейности по тяхното оползотворяване: 27 - 17 01 01 Бетон; - 17 01 02 Тухли; - 17 01 03 Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия; - 17 01 07 Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06; - 17 05 04 Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03; - 17 05 06 Изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05; - 20 02 02 Почва и камъни.

Оползотворяването на подходящи фракции от посочените отпадъци включват основно дейности, свързани с подравняване и запръстяване на отделните пластове натрупани отпадъци (дневните работни участъци) в клетките за неопасни отпадъци при експлоатацията на съответното регионално депо. В повечето случаи, при постъпване на ОСР на депата, същите се използват за уплътняване и запръстяване на отпадъчното тяло, формирано от битовите отпадъци. Част от ОСР, постъпващи от строителни фирми и инвеститори могат да се използват от операторите като материали за укрепване на вътрешните обслужващи пътища на територията на депата. С използването на инертни ОСР като бетон, тухли, керемиди, плочки, керамични изделия, почва и камъни за запръстяване на натрупаните в депото битови отпадъци се допринася за ограничаване на: - емисиите от миризми и прах от депото; - разнасяните от вятъра отпадъци; - запалванията на отпадъците в депото.

Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контрола върху тях са регламентирани със ЗУО, Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, съответно с общинска наредба за управление на отпадъците. В бъдеще Община Ситово ще може да получава надеждни данни, когато извършва процедури за одобрение на плановете за управление на строителните отпадъци и инвестиционните проекти, както и при проверката на документите, с които възложителите на строителството доказват изпълнението на целите за рециклиране.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци ни показват, че на територията на община Ситово, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. Необходима е организация за въвеждане на разделно събиране и извозване на строителните отпадъцина площадка за временно съхранение.

ИЗВОДИ:

Образуваните строителни отпадъци на територията на община Ситово са предимно от ремонтни дейности на частни жилища и обществени сгради. Много често, населението събира смесено строителните отпадъци с битовите. Отчитайки факта, че голяма част от сградният фонд в населените места е амортизиран, някой пътни и улични мрежи се нуждаят от ремонти, можем да предположим, че новото строителство и обновяването неминуемо ще доведе до генериране на по-големи количества земни маси и строителни отпадъци. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване.

3.1.3. Производствени и опасни отпадъци

„Опасни“ са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци.Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ-Русе.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.т13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/ или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товаополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Основните генератори на производствен отпадък в община Ситово са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни и производствени отпадъци. При констатирани такива се използват услугите на лицензирана фирма. Производствените предприятия на територията на общината

образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфично масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите изготвят годишни отчети и ги представят пред ИАОС. Следва да се отбележи, че не всички фирми изпълняват задълженията си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци в ИАОС.

На територията на община Ситово функционипа 1 обект с издадено Комплексно разрешително по чл. 117 от ЗООС – „Екопродукт“ ЕООД, с Попина, Община Ситово с дейност „Интензивно отглеждане на свине“.

На територията на община Ситово не са налични обекти, които подлежат на контрол по законодателството, свързано с фактор „опасни химични вещества“, както и предприятия и/или съоръжения класифицирани с нисък или висок рисков потенциал, съгласно чл. 103, ал. 1 от ЗООС.Не са налични обекти с издадени комплексни разрешителни.

Един от потенциалните източници за локални почвени замърсявания са складовете за съхранение на негодни и залежали пестициди. На територията на община Ситово са налични излезли от употреба препарати за растителна защита събрани в склад в село Ситово. Същият представлява монолитна бетонова сграда с бетонови под, покрив и стени, с ограничен достъп и поставени табели указващи „Опасни вещества“.

Количеството излезли от употреба препарати за растителна защита, които се съхраняват в склада са както следва: 2850 кг твърди и 21 литра течни.

Замърсявания на почвите в община Ситово се предизвиква отизхвърлянето на твърди битови отпадъци от различен характер. Непрекъснатото усъвършенстване на системите и контрола по сметосъбирането ще елиминира изцяло съществуващите локални замърсявания от микросметища и нерегламентирано изхвърляне на отпадъците.

ИЗВОДИ:

В община Ситово в голяма степен са решени проблемите с управлението на производствените и опасни отпадъци. РИОСВ –Русе извършва системни проверки за спазване изискванията на ЗУО за управление на производствените и опасни отпадъци. Необходима е добра комуникация с контролните органи при необходимост за предотвратяване рисковете за човешкото здраве и околната среда.

3.1.4. Специфични потоци и масово разпространени отпадъци (МРО)

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми, текстил и обувки

Редица европейски директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, отпадъци от титаниев диоксид, опаковки и отпадъци от опаковки, полихлорирани бифенили (ПХБ) и полихлорирани терфенили (ПХТ), отпадъчни батерии и акумулатори, канализационен шлам, излезли от употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ТОЗ (трайни органични замърсители).

Друга група от директиви регулира операциите по третиране на отпадъците: изгаряне, съвместно изгаряне на отпадъци и депониране на отпадъци чрез заравяне. Регламент (ЕО) №1013/2006 покрива трансграничните превози на отпадъци.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор” е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане .

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;

- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- *Икономическа* – оползотворяване материалите, заложени в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

На територията на община Ситово не функционират площадки за събиране и третиране на отпадъци от ИУЕЕО, излезли от употреба гуми, и НУБА и отработени масла, съгласно публикуваната информация на водения от Изпълнителна агенция по околната среда регистър на лицата, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО.

Излезлите от употреба гуми и отработените масла, генерирани от земеделските структури в общината се предават на лицензирани фирми, по силата на сключени с тях договори. Следва да се има предвид, че този вид инфраструктура не се осигурява от общината, а е изцяло бизнес инициатива по схемата „разширена отговорност на производителя“.

Излезли от употреба моторни превозни средства

Управлението на излезлите от употреба МПС е регламентирано с *Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства*,приета с ПМС №11/15.01.2013 г. Обн. ДВ. бр. 7 от 25.01.2013 г., посл. изм.и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021 г., и частично със Закона за движение по пътищата.В изпълнение на задълженията си Кметът на Община Ситово е сключил договор с лицензирана фирма за предаване и разкомплектоване на събрани от територията на Общината излезли от употреба МПС.

Отработени масла

Задълженията на общината в това отношение се определят от *„Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти”*, приета с ПМС №352/27.12.2012 г., ДВ бр.2/08.01.2013 г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложени в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване", приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Съгласно чл.27, ал.1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Информацията за управлението на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени масла, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) и излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) се набира чрез допълнителни годишни отчети, регламентирани в съответните наредби за управление на специфичните отпадъчни потоци. На етапа на изготвяне на настоящата общинска Програма за управление на отпадъците няма данни за количествата на разделно събирани други масово разпространени отпадъци - отработени моторни масла, както и за излезли от употреба автомобилни гуми.

В изпълнение на чл. 19, ал. 3, т. 7 от Закона за управление на отпадъците в Община Ситово е въведена система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци.

Една част от излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване се предава обратно в търговските обекти, които предлагат електрическо и електронно оборудване. Друга част, съдържаща метал се предава на вторични суровини за рециклиране, а останалата се включва в общия поток отпадъци. Търговските обекти в Общината, които предлагат батерии, приемат обратно излезлите от употреба батерии, а акумулаторите се предават обратно в обектите, в които се предлагат.

Общината има сключен договорс „Балбок инженеринг" АД за дейности с излезли от употреба луминисцентни и други живаксъдържащи лампи, но до момента няма извършени дейности в изпълнение на този договор.

Предвид малкия брой на населението в община Ситово и количествата генерираниотпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми е целесъобразно кооперирането със съседни общини като Главиница и Силистра за организиране на разделното им събиране и оползотворяване.

На територията на общината няма инсталации за оползотворяване на сметищен газ.

Отпадъци от текстил и кожа (обувки)

Милиони тонове облекла се изхвърлят на сметищата в Европа всяка година.Тези количества стават все по-големи и по-големи, заради водещия бизнес модел на „бързата мода" и свръх консумацията на дрехи. Нараства значително проблема с местата за депониране на отпадъци.Някои видове дрехи в сметищата имат нужда от повече от 50 години, за да се разградят. Те остават там за десетилетия и отделят вредни газове, които са сред основните причини за глобалното затопляне. Токсични вещества се просмукват в почвата и подземните води и вредят на околната среда в продължение на години. Губят се ценни ресурси, които биха могли да се оползотворят.Отклоняването на този отпадък от сметищата ще има огромен положителен ефект върху околната среда

Схемата за разширена отговорност на производителя (РОП) се прилага успешно по отношение на 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО): опаковки (от 2004 г.); ИУМПС (от 2005 г.); ИУЕЕО (от 2006 г.); отпадъчни масла и нефтопродукти (от 2006 г.); батерии и акумулатори (от 2006 г.); и гуми (от 2011 г.). При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните

наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО. Създадени са и се поддържат съответните публични регистри на задължените по схемата лица. Анализът на отпадъците показва, че най-добри постижения от гледна точка на йерархията на управление на отпадъците са постигнати за МРО. Това дава основание добрите резултати от прилагане на схемата за 6-те групи МРО схемата да се разшири и за други продукти. С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата да бъдат включен и този отпадъчен поток.

С развитието на модела т.нар. „бърза мода (fast fashion)“, което води до големи щети на околната среда както от гледна точка на производството, така от гледна точка на третирането на образуваните текстилни отпадъци, увеличаването броя на контейнери/пунктове за отпадъци от текстил с цел повторната им употреба е адекватна добра практика.

По данни от последния морфологичен анализ на отпадъците в община Ситовосе генерират средногодишно 118,5 тона отпадъци от текстил и кожа или около 8% от общия битов отпадък.За постигане на по-добра ефективност на рециклирането и повишаване на количествата рециклирани битови отпадъци е необходимо да бъде въведено допълнително задължително разделно събиране на отпадъците от текстил и кожа.

С промените в ЗУО, Общините са длъжни да започнат да събират разделно отпадъците от обувки и текстил. Кметът на общината сключва договор само с една организация по оползотворяване на отпадъци от обувки и текстил.

Болнични отпадъци/Отпадъци от хуманното здравеопазване

Медицинските отпадъци имат някои по специфични характеристики и изискват специално третиране. Болничния отпадък може да носи зарази, поради което следва да бъде отделен от другите смесени отпадъци, за да се избегне заплахата за общественото здраве. В този отпадък се включват превръзки, остатъци от лекарства и опаковки, лабораторни проби, използвани инструменти и системи, хирургически отпадъци и др.

Отговорността за управлението на болничните отпадъци е на медицинските заведения, в които се образуват. Болничните и здравни заведения и кабинети имат въведени задължения за сключване на самостоятелни договори за обезвреждане на опасните си отпадъци от дейността си в инсинератори.

Утайки от ПСОВ

Утайките от ПСОВ са източник на енергия при оползотворяването им чрез методите на изгаряне и извличане на фосфора. Най-масово все още се прилагат методите за оползотворяване в земеделието и за възстановяване на нарушени терени. В България за съжаление все още най-често срещания метод е депонирането на утайките след изсушаване.

Очакваното количество утайки крие риск за околната среда и за здравето на хората, в случай че не бъдат намерени и приложени съответните решения за тяхното стабилизиране, съхранение и/или оползотворяване. Законът за водите предвижда в канализационните мрежи и пречиствателните станции за отпадъчни води в населените места да бъдат включвани отпадъчни води съобразено с технологията за третиране на утайките предвид по-нататъшното им оползотворяване или крайно обезвреждане. По отношение на съществуващата йерархия на възможностите, когато става въпрос за устойчиво развитие в дългосрочен план, рециклирането и материалното оползотворяване на отпадъците са за предпочитане пред изгарянето или обезвреждането им чрез депониране. В случая с утайките от отпадъчни води вариантите следва да се разглеждат, в зависимост от различните нива на замърсителите, патогенните организми и въздействието им върху хората и околната среда.

Съществуващите в момента възможни варианти за оползотворяване или окончателно обезвреждане на утайки от отпадъчни води могат да бъдат обобщени по следния начин: материално оползотворяване върху земеделска земя; рециклиранен на фосфора; енергийно оползотворяване в термични процеси; обезвреждане/наземно депониране.

При директното оползотворяване на утайки в земеделието е възможно възникването на някои неудобства (емисии на миризми, възможни рискове за околната среда или нещо друго).

От друга страна не бива да се забравя, че тази употреба зависи от земеделските стопани, които не са длъжни да приемат утайки, а и техните изисквания към качеството се променят според сезона. Очаква се нарастващите нужди от съвременно третиране на утайките, което да гарантира премахването на патогенните организми и контрола върху замърсителите, да доведат до използването на утайките върху земеделска земя само след тяхното предварително третиране, например компостиране и производство на висококачествен компост. Всички основни методи за третиране трябва да бъдат подробно разгледани по отношение на това дали са подходящи за предоставянето на устойчиво решение за управлението на утайките.

ПСОВ-Ситово е била въведена в експлоатация за кратък период, след което е спряна и към настоящия момент не функционира.

С изключение на с. Ситово и с. Искра, където има частично изградена канализация, в останалите населени места няма такава, съответно липсват ПСОВ и не се генерират утайки.

Изграждането на надеждна и отговаряща на съвременните изисквания канализационна система е важно условие за подобряване на качеството на живот на местното население и възможност за повишаване на атрактивността на община Ситово като добро място за инвестиции. В повечето случаи се използват септични и попивни ями или отпадъчните води свободно се изпускат в деретата, което води до замърсяване на подземните води и провокира свлачищни процеси.

<u>ИЗВОДИ:</u>Община Ситово е сключила договор с две лицензирани фирмиза организиране на дейностите по управление на отпадъци, едната от които за излезли от употреба луминисцентни и други живаксъдържащи лампи, а другата за излезли от употреба моторни превозни средства. За останалите специфичните потоци отпадъци и отделянето им от общия битов отпадък е необходимо да се предприемат мерки за самостоятелно сключване на договри или кооперирание със съседни общини в рамките на РСУО. В това направление е необходима и допълнителна работа с местните общности за повишаване на тяхната екологична култура и съзнание за изхвърляне на специфичните отпадъци на регламентираните за целта площадки и места.

<u>ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОТПАДЪЦИТЕ</u>

- Основен източник на битови отпадъци в община Ситово са домакинствата и предприятията. Системите за организирано събиране и извозване на битовите отпадъци обхващат 100% от населението, като няма необслужвани населени места.
- Количеството генерирани смесени битови отпадъци в общината нараства с около 6%през 2020 г. спрямо 2017г., въпреки, че за същия периоднаселението намалява с 3%.През 2020 г. от всички населени места на територията на община Ситово са депонирани общо 1194 тона отпадъци.
- Нормата на натрупване на отпадъците в община Ситово за 2020 г. е 244 кг/чов./год., което е с 11 кг/човек/на година повече спрямо 2019 г. и с 20 кг/чов./год. повече спрямо базовата 2017 г. Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места от 3 000 до 25 000 жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг., следователно нормата за община Ситово все още е по-ниска от допустимите стойности.
- Депонирането е основния метод за обезвреждането третиране на битовите отпадъци в общината. Поради липсата на системи за разделно събиране на отпадъците от опаковки и на съоръжения за оползотворване на биоразградимите битови отпадъци към момента се наблюдава изоставане по показателите за рециклиране и компостиране.
- Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на община Ситово имат фракциите – „градински отпадъци“ – 40,39% (в това число растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.), „ситна фракция“ – 8,89%, „Инертни>4 см “ – 8,72%, „пластмаса“ – 6,72% и „хранителни“ – 6,46%.

- Рециклируемите отпадъци са около 18%, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса – 6,72%, следвано от стъкло – 3,66%, хартия – 3,46%, картон – 2,63%, и метали – 1,23%.
- Относителният дял на фракция „други“ е 5,45%, което показва, че в контейнерите за битова смет се изхвърлят неопределими отпадъци.
- Относителният дял на „биоразградимите отпадъци“ в община Ситово е значителен – 52,87% от образуваните битови отпадъци, в това число - хранителни – 6,46%, градински – 40,39%, дървесни – 0,78%, хартия – 3,46% и картон – 2,63%.
- Съгласно целите на национално ниво за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци до 2020 г. допустимите минимални стандарти на този вид отпадък за жител на година са 109 кг/ж./г. Според данните от извършения през 2019 г. морфологичен анализ на отпадъците в община Ситово са депонирани 160 кг/ж./г. биоразградими отпадъци. Следователно стойностите са по-високи от допустимите минимални стандарти.
- Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците от строителство на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за временно съхранение и/или рециклиране на строителни отпадъци.
- Наличен е склад за негодни за употреба препарати за растителна защита.
- Необходимо е системно проучване на морфологичния състав на отпадъците, което да позволи идентифициране на съществуващите тенденции и избиране на специфичен подход, свързан с разделното събиране и други дейности по управление на отпадъците.
- В община Ситово не е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и това води до висок относителен дял на депонираните на регионалното депо рециклируеми отпадъци. Необходимо е въвеждане на система за разделно събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (включително от опаковки), в административни сгради, търговски обекти и в повече населени места на общината.
- Разширяването на информационните кампании за обществеността и бизнеса относно ползите от разделното събиране на отпадъци, координирани с информационните кампании на организациите по оползотворяване, ще допринесе за подобряване на ефективността на системата.
- Икономически инструмент, който би могъл да доведе до ефективно разделно събиране, е въвеждане на стимули/отстъпки от такса битови отпадъци за граждани и фирми, които се включват в системите за разделно събиране на отпадъците, в т.ч. от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло.

3.2. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъци

3.2.1. Съществуващи практики и обхват на системата на събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци

Ключова предпоставка за успешното управление на отпадъците е наличието на подходяща инфраструктура, отговаряща на съвременните екологични стандарти и технологии за обезвреждане. В тази част на анализа са представени данни за съществуващата инфраструктура за управление на отпадъците в община Ситово и тази, за която има готовност или е необходимо да се изгради.

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците дава отговори на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти?

- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти?
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците?
- Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия?

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база ивисока обществена отговорност.Основните компоненти на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци са два:

- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.
- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци.

В община Ситово има добре изградена система за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците. Системата за събиране, транспортиране и депониране на битови отпадъци обхваща 100% от населението на общината или 4886души към 31.12.2020 г., по официални данни на НСИ.

Дейностите по сметосъбиране,сметоизвозване и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на община Ситово се извършва от Общинско предприятие „Общински имоти и услуги-2012” с. Ситово. Предприятието притежава Регистрационен документ №10-РД-644-00/22.10.2014 г., издаден от РИОСВ гр. Русе за извършване на дейността транспортиране (събиране и транспортиране) на смесени битови отпадъци с код 20 03 01 и смесени отпадъци от строителството и събаряне, различни от 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03, с код 17 09 04.

Събраните отпадъци се извозват до Регионално депо за битови отпадъци – гр. Силистра Общинското предприятие отговаря за:

- Събиране и транспортиране на битови отпадъци от населените места на общината и транспортиране до Регионално депо - Силистра;
- Събиране на нерегламентирано изхвърлени битови и други отпадъци около съдовете за смет и в жилищните райони и транспортирането им до депото.
- Почистване на контейнерните площадки, след обработка на контейнерите и съдовете за отпадъци;
- Почистване и извозване на отпадъци от локални (нерегламентирани) замърсявания с битови, или растителни отпадъци, както и отпадъци от пролетно почистване по заявка;
- Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в общината.

Образуваните отпадъци се събират смесено. Основният поток отпадък, генериран на територията на общината е смесения битов отпадък с код 20.03.01.

Честотата на събирането и транспортирането на битовите отпадъци до Регионалното депо за твърди битови отпадъци гр. Силистра е отразена в следващата таблица.

Таблица 36: Честота на извозване на битовите отпадъци от населените места на община Ситово

Населени места	Честота
с. Ситово с. Искра	Четири пъти в месеца
с. Добротица с. Босна с. Любен с. Ирник с. Ястребна	Три пъти в месеца
с. Гарван с. Попина с. Поляна	Два пъти в месеца

с. Нова Попина с. Слатина	

Източник: Община Ситово

Системата се обслужва от сметосъбиращ автомобил – втора употреба марка „Мерцедес Еконик" с обем 22 м³ и съдове – контейнери тип „Бобър" с обем 1,1 куб.м. и кофи тип „Мева" 0,240 м³.В населените места на общината към 2021 г. са разположени общо 518 съдове засметосъбиране, в т.ч. 377 контейнери тип „Бобър" и 141 кофи тип „Мева".

Таблица 37:Съдове за сметосъбиране в община Ситово по населени места

№ по ред	Населено място	Бобър 1,1 куб.м.	тип Мева 0,24 куб.м.
1	Ситово	81	20
2	Гарван	34	8
3	Попина	45	28
4	Поляна	17	8
5	Нова Попина	8	6
6	Искра	98	31
7	Босна	17	9
8	Ирник	9	4
9	Добротица	40	13
10	Любен	20	10
11	Слатина	6	3
12	Ястребна	2	1
	ОБЩО	**377**	**141**

Източник: Община Ситово

Новозакупени през 2021 г. са още 74 бр. съдове тип „Бобър" 1,1 куб.м и 100 бр. метални кофи тип „Мева" 110 л., които поетапно се включват в системата за сметосъбиране. Кратността на обслужване на съдовете е по график. Ежегодно се изготвя график за сметосъбирането на отпадъците, определен със заповед от Кмета на Общината.

Общината е намерила различни решения за събиране на отпадъците от обществените места, улиците, паркове и т.н., чрез поставяне на кошчета на подходящи обществени места.

На територията на общината не са налични площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци. Не е въведена система за разделно събиране и няма сключен договор с оползотворяваща организация за отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло. Битовите отпадъци се обезвреждат без предварително третиране чрез депониране на Регионално депо - Силистра.

Община Ситово не разполага със съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци и специализирани съдове за отпадъци от сгурия и пепел.

Малките количества строителни отпадъци, генерирани от ремонти на частни жилища и търговски обекти в общината се събират и извозват заедно със смесения битов отпадък от ОП „ОИУ-2012".Съгласно нормативните разпоредбиедрогабаритните строителни отпадъци се събират в съдове тип „Вана" и се транспортират за депониране до РДО - Силистра.

Образуване на нерегламентирани сметища не се допуска, тъй като се прави периодичен мониторинг за замърсявания на територията на общината и същите се премахват своевременно от специализираното общинско предприятие.

ИЗВОДИ:

Изградената система за събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци в община Ситово обхваща 100% от населението и осигурява достатъчно на брой съдове и оптималното им обслужване.

Все още няма въведенасистема за разделно събиране на отпадъци от опаковки, която да намали количеството на депонираните рециклируеми отпадъци. Необходимо е

да се работи за въвеждане на такава система в населените места на общината, обществени сгради, търговски обекти и заведения.

Морфологичният състав на образуваните отпадъци се променяв резултат на:

- **Изграждането на инсталации и въвеждането на системи за разделно събиране и компостиране на растителните и биоразградими отпадъци и за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци;**
- **Излизането от употреба през 2021 г. на масово използваните в бита пластмасови и комбинирани опаковки за еднократна употреба;**
- **Провеждане на разяснителни и обучителни кампаниизаинформиране на населението, че отпадъка събран разделно е ценен ресурс.**

3.2.2. Претоварни станции и инсталации за предварително третиране/сепариране, сортиране и други за битови отпадъци

Съгласно изискванията на чл.38, ал.1 от Наредба №6/27.08.2013 г. с посл. изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г., отпадъците предназначени за обезвреждане, чрез депониране следва да се подлагат на предварително третиране. Министърът на околната среда и водите утвърждава със заповед Ръководство за предварително третиране преди депониране на отпадъци в Република България.

По смисъла на Наредба № 6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяванеи обезвреждане на отпадъци под „Предварително третиране" разбираме - всички физични, термични, химични или биологични процеси, включително сортирането, които променят характеристиките на отпадъците, с цел да се намали обема им или опасните им свойства, за да се улесни по-нататъшното им третиране или да се повиши оползотворяемостта им.

Съгласно дефиницията за „предварително третиране" (в наредбата и в директивата) изпълнението на поне една от целите на изискването за промяна на характеристиките на отпадъците е достатъчно, за да се счита, че операцията представлява предварително третиране. Предварителното третиране на битовите отпадъци, следва да бъде разглеждано едновременно с прилагането на изискванията за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране.

Като основни методи за предварително третиране на смесените битови отпадъци могат да се разглеждат:

- разделно събиране при източника на образуване;
- сепариране (разделяне) по фракции на битовите отпадъци;
- биологични методи за третиране на биоразградимата фракция от общия поток на битовите отпадъци;
- смесени методи на механично и биологично третиране на битовите отпадъци.

От съществуващата система за управление на отпадъците в община Ситово може да се приеме, че не се осъществява предварително третиране на битовите отпадъци в процеса на събирането им и единственият метод за обезвреждане е депонирането им.

На територията на община Ситово и регионалното депо за неопасни отпадъци гр. Силистра към настоящия момент не е изградена претоварна станция. С финансиране по програма ИСПА са правени проучвания за целесъобразността от изграждане на претоварни станции, но анализът посочва, че не е необходима такава инфраструктура.

На територията на община Ситово се генерират основно битови отпадъци, по които са класифицирани като неопасни и инертни отпадъци, които отпадат от строително-ремонтни дейности от домакинствата. Към момента няма изградени площадки и съоръжения за предварително третиране на битовите отпадъци. Същите се събират и извозват на Регионалното депо в Силистра, където директно се депонират. В общината няма претоварна станция и площадка за временно съхранение на битови отпадъци, с цел предварително третиране, сепариране и последващо рециклиране, оползотворяване или обезвреждане.

Освен вече изграденото регионално съоръжение за депониране на неопасни отпадъци, Община Силистра е определила терен - частна общинска собственост, и е стартирала изпълнението на проект за изграждането на „Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (в т.ч и компостиране на зелени отпадъци)". Определената площадка е разположена в непосредствена близост до площадката на Регионалното депо за неопасни отпадъци. В инсталацията е заложено да бъдат третирани общо 55 000 тона отпадъци годишно в т.ч 8000 тона биоразградими (зелени) отпадъци. Инсталацията има два основни модула – инсталция за сепариране на смесено събрани неопасни битови отпадъци и открита инсталция за компостиране на биоразградими отпадъци.

Чрез предварителното третиране на смесените битови отпадъци ще се достигнат целите за рециклиране на отпадъчни материали от хартия, картон, пластмаса и метал, заложени в ЗУО.

За изпълнение на нормативното изискване относно предварително третиране на отпадъците и с цел намаляване на количествата, подлежащи на депониране Община Ситово предвижда в бъдеще:

- Отделяне на биоразградимите от общия поток битови отпадъци, чрез специални съдове и извозването им до общинска/регионална компостираща площадка/инсталация.
- Въвеждане и поетапно разширяване на система за фамилно/домашно компостиране.
- Отделяне на опасните отпадъци от бита от общия отпадъчен поток, чрез събирането им от фирми, притежаващи разрешително за оползотворяване по реда на ЗУО.
- Отделяне на рециклируемите отпадъци, чрез въвежданена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в населените места и сепариране, след изграждане на регионалната сепарираща инсталация.
- Отделяне на строителните отпадъци, въвеждане на система за разделното им събиране и извозване за рециклиране и подготовката им за повторна употреба.

3.2.3. Системи за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците

Въвеждането на устойчива общинска колективна система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, включваща контейнери за разделно събиране с последващо сортиране по видове материали в сепарираща инсталация, и обезпечена със специализирана техника за отпадъци и транспортно обслужваща техника, е един процес, който е икономически приемлив и води до висока ефективност.

Ефективните системи за разделно събиране и последващо оползотворяване на отделните потоци отпадъци са ключът към успешното им управление. Основната концепция на организацията за разделно събиране на отпадъци се състои в това, че всеки отделен продукт се превръща в отпадък, като се смеси в кофата за общо събиране на отпадъци. Разделно събраните хартиени, пластмасови, метални и стъклени опаковки вече не са боклук, а търговски продукт – ценна суровина за промишлеността. Изхождайки от актуалната в момента законова рамка, се определя какъв/или какви именно компоненти от състава на ТБО ще се събират разделно от общия поток генерирани отпадъци.

Изборът и въвеждането на система за разделно събиране подпомаща икономиката чрез спестяване на ценни суровини, материали и ресурси и увеличава експлоатационния срок на депата за битови отпадъци.

В община Ситово не е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и няма сключен договор с организацията по оползотворяване. Следва да се предприемат мерки за разделно събиране на рециклируемите потоци отпадъци.

Необходимо е въвеждане на система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци, при източника, извозване и самостоятелно третиране на общинска/регионална площадка/инсталация за компостиране. За системата за разделно събиране на зелените отпадъци следва да бъдат закупени контейнери - 4 куб. метра, които да бъдат разположени на площадки във всяко населено място. За извозването на отпадъците ще бъде осигурено транспортно средство.

Необходимо е създаване на организация за разделно събиране, извозване и самостоятелно третиране на строителните отпадъци, съхранението им на временна площадка или рециклиране в териториално близки съоръжения, с цел повторната им употреба.

Разпоредбите на чл.31, ал.1, т. 2 ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на биоразградими отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране и компостиране в общинска или регионална инсталация.

Що се отнася до строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради, системата за тяхното управление, рециклиране и повторна употреба също е нормативно обоснована. Според Рамковата Директива за отпадъци до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние.

С цел намаляване на количествата отпадъци, подлежащи за депониране от територията на общината се препоръчва на населението всички отпадъци, подлежащи на рециклиране да се изхвърлят в контейнери за разделно събиране или да се предават в пунковете, отговарящи на изискванията на Закона за управление на отпадъците. Особено внимание се обръща на лицата, извършващи търговска дейност.

3.2.4. Обезвреждане на отпадъци

Обезвреждането на отпадъците, както и предотвратяване на образуването им цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда от отделянето на газове и инфилтрат от протичащите процеси на гниене при депонирането им. Като цяло тази цел се изпълнява на национално ниво, тъй като тези мерки основно са насочени към производителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Въпреки това мерките на местно ниво за обезвреждане на отпадъците също са с голямо значение за постигане на целите.

Депониране

Екологосъобразното обезвреждане на отпадъците е заложено в нормативните документи и международни Директиви за отпадъците, отразени изцяло в българското законодателство. За да се намали въздействието върху околната среда от депонирането на биоразградими общински отпадъци, Директива 1999/31/ЕС за състава на депонираните отпадъци, съдържа клауза за поетапно намаляване на количествата на депонираните биоразградими отпадъци.

Дейности за екологосъобразно обезвреждане на отпадъците:

- Закриване и рекултивация на съществуващото депо за ТБО;
- Засилване прилагането на контрола върху неконтролирано изхвърляне и неконтролирано изгаряне на отпадъци и др. неконтролирани методи за обезвреждане на отпадъци;
- Поетапно редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци от общото количество на биоразградимите отпадъци, депонирани на депото;
- Въвеждане на разделно събиране и третиране на зелените отпадъци;
- Насърчаване на домашното компостиране;
- Изграждане на открити площадки за събиране и компостиране на отделно събраните зелени отпадъци от паркове и градини на територията на общините;
- Изграждане на площадка за компостиране на регионалното депо;
- Редуциране на обема на депонираните рециклируеми отпадъци чрез предварително сепариране и изграждане на центрове за рециклиране;

- Осигуряване прием на широк спектър отпадъци, различни от обикновените домакински отпадъци, като например: опасни домакински отпадъци, отпадъци от електронно и електрическо оборудване, едрогабаритни отпадъци, градински отпадъци, строителни отпадъци от частни домове, рециклируеми материали и др. на регионалното депо;
- Всички други фракции домакински отпадъци, като опасни отпадъци, ОЕЕО и СО от домакинствата, които не се приемат от общинската система за сметосъбиране, ще бъдат приемани и сортирани в центъра за рециклиране, за да се гарантира, че отпадъците ще бъдат третирани в съответствие с целите на НПУО.

Прилаганият метод за обезвреждане на отпадъците в община Ситово е чрез депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци - Силистра, като това е най-често използвания метод при обезвреждане на отпадъци в цялата страна. Към момента на изготвяне на настоящата програма, генерираните отпадъци от територията на общината се депонират директно без предварително третиране (компактиране или сепариране).

Смесените битови отпадъци от община Ситовосе извозват до Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в местността „Осми пост" на около 8 км. югоизточно от градСилистра. Депото приема битови, строителни и производствени отпадъци. Капацитетът му е 1 011 416 тона (1 070 930 м^3).

Регионалното депо се класифицира, като депо за неопасни отпадъци. Теренът е собственост на Община Силистра. Общата му площ е 146,17 дка., от които 90,36 дка. се заемат от клетки за отпадъци. Депото е въведено в експлоатация през м. ноември 2016 г. В изградените клетки се приемат и депонират само битови, производствени неопасни и ограничени количества строителни отпадъци отговарящи на критериите за прием, и в съответствие с условията за експлоатация посочени в издаденото Комплексно разрешително № 180-Н1 / 2009 г. от Министъра на околната среда и водите.

Годишното разрешено количество на отпадъците, които се депонират възлиза на 40 500,4 тона (110,96 тона / ден). Експлоатационния срок до запълване на всички клетки (от 1 до 4) възлиза на 25 години.

Депото има следните елементи: 3 работни клетки за битови отпадъци и 1 закрита работна клетка, административна сграда, сграда за контрол на трафика с кантар, гараж и работилница, сграда за измиване на камионите, сграда за авариен генератор, навес за компактор, ПСОВ, инсталация за улавяне и изгаряне на биогаз, инсталация за инфилтрат,мониторингови кладенци, довеждаща и площадкова инфрасттруктура, обслужващ път, осветление, булдозер, компактор, самосвал. В таблицата са представени данни за капацитета на всяка работна клетка.

Таблица 38: Капацитет на клетките на Регионално депо за неопасни отпадъци – Силистра

№	Инсталация	Капацитет (t / 24)	общ капацитет (t)
1	Регионално депо за неопасни отпадъци	110.96	1 011 416
2	Клетка 1		187 572
3	Клетка 2		180 790
4	Клетка 3		208 836
5	Клетка 4		434 218

Освен вече изграденото регионално съоръжение за депониране на неопасни отпадъци, Община Силистра е определила терен - частна общинска собственост, и е стартирала изпълнението на проект за изграждането на „Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (в т.ч и компостиране на зелени отпадъци)". Определената площадка (имот с идентификатор 66425.14.122 и 66425.14.32) се разполага в непосредствена близост до

площадката на Регионалното депо за неопасни отпадъци. В инсталацията е заложено да бъдат третирани общо 55 000 тона отпадъци годишно в т.ч 8000 тона биоразградими (зелени) отпадъци. Инсталацията има два основни модула – инсталция за сепариране на смесено събрани неопасни битови отпадъци и открита инсталция за компостиране на биоразградими отпадъци. Изградената регионална система за управление на отпадъците задоволява европейските изисквания за екологосъобразно обезвреждане на цялото количество битови отпадъци, генерирани на територията на региона.

Биологично третиране

Приблизително две трети от отпадъците, генерирани в домовете и офисите, се състоят от „органични" или естествени материали. Тези материали след време се разграждат ("биоразградими") по естествен път. Биоразградимите отпадъци се генерират при селскостопанската дейност в растениевъдството, животновъдството и от дейността на домакинствата. Имат предимно органичен състав и е необходимо да се третират в зависимост от условията на генерирането им по подходящ начин. Често срещани практики в общината е третирането на биоразградимите отпадъци да се осъществява по следните начини:

- използване на кухненски и градински остатъци за храна на животни ;
- закопаване на хранителни и растителни отпадъци в почвата (задния двор или градината без последващо използване);
- Натрупване на смесени купчини с оборска тор, растителни и хранителни отпадъци в полето (купчините не се обръщат, но след около три години са годни (вече компостирани) за използване като подобрител на почвата);
- изгаряне на градински отпадъци и листа.

В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложени конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък.

Предвид специфичния характер на отпадъците, образувани на територията на Общината и значителното участие на селскостопанските отпадъци, образувани от домакинствата в определени периоди, е необходимо да се предприемат действия в две посоки:

- ✓ за въвеждане на фамилно компостиране с последващо използване на компоста в личните стопанства;
- ✓ за изграждане на общинска/регионална инсталации за компостиране аеробно/анаеробно разграждане.

Компостирането на растителните отпадъци в мястото на образуването им е в синхрон с приетите принципи за управление на отпадъците. В този случай растителните остатъци не са отпадък, а изходна суровина за получаване на компост – средство за подобряване качеството и плодородието на почвата. При реализацията на целите може да се кандидатства за финансово подпомагане от страна на ПУДООС и ОПОС.

Обхващането на все по-голям брой семейства в системи за домашно компостиране е възможно чрез постоянно информиране на населението за възможностите за оползотворяване на биоразградимите отпадъци и предоставяне на контейнери за компостиране на семействата, които желаят да компостират биоразградимите си отпадъци. За отчитане на ефекта от тази мярка е необходимо предоставянето на компостери на отделните домакинства да бъде обвързано с изискване за своевременно представяне на информация от общините за постигнатите нива на намаление на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране.

Един от подходящите методи на биологично третиране, подходящи за условията на общината е анаеробното разграждане, при което се отделя биогаз за производство на енергия и компостирането (домашно и/или полево), при което произведения компост има възможност да се използва за рекултивация на нарушени терени, в земеделието, при озеленителни и възстановителни дейности при строителни проекти и др.

3.2.5. Предотвратяване на риска от стари замърсявания

Със Заповед № 266/16.07.2009 г. на Директора на РИОСВ - Русе е преустановена експлоатацията на старите общински депа за неопасни отпадъци, намиращи се:

- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността „До селото”/ „Старите свинарници”/, кадастрален № 000412 по КВС, с идентификатор 66665.81.412 по КККР на с. Ситово, на площ от 3 дка - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-01- 01/21.12.2010 г.;
- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността „Айвалъка”, кадастрален № 000066 по КВС, с идентификатор 66665.23.266 по КККР, на площ от 3 дка - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-02-01/21.12.2010 г.;
- в землището на община Ситово, област Силистра, в местността “Тюркмаалез”, кадастрален № 000110 по КВС, с идентификатор 66665.18.110 по КККР, на площ от 3 дка - закрито с РЕШЕНИЕ № Р-18-03-01/21.12.2010 г.

Със средства на ПУДООС през 2010 година Община Ситово е закрила и рекултивирала трите общински депа в изпълнение на изготвен План за привеждане на съществуващите депа в съответствие с изискванията и разработен „Проект за закриване и рекултивация на съществуващите общински депа за отпадъци на територията на Община Ситово”.Извършва се постоянен мониторинг на рекултивираните площи.

Към категорията „замърсени” територии в община Ситово се отнасят 14 депа за отпадъци, от които три са закрити и рекултивирани в с. Ситово. За останалите е предвидена и има проекти за рекултивация. Рискови от гледна точка на замърсяването на почвите са частите от общинските територии в близост до сметища и стари стопански складове с пестициди. Сериозен проблем на общината е замърсяването на земеделски земи от нерегламентирани сметища, каквито има около почти всички села. Някои от тях са разположени върху зелени площи или на открити равни места със свободен достъп на хора и животни. На територията на Община Ситово има 14 на брой нерегламентирани сметища от смесен тип, които не отговарят на нормативните изисквания, работи се по тяхното привеждане в съответствие с изискванията – за рекултивиране, като три от тях са вече рекултивирани през 2010 година.

На територията на общината нерегламентирани са бившите сметища на населените места: Босна, Гарван, Добротица, Ирник, Искра, Любен, Нова Попина, Слатина, които продължават да се ползват от населението. Осъществява се периодичен контрол за недопускане на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Възникналите други замърсявания се почистват своевременно.

Необходимо е да се предвидят и заложат мерки по рекултивационни мероприятия на бившите сметища по населени места и при необходимост да се извърши промяна предназначението на земята.

Продължава да е актуален проблемът с периодичното образуване на нерегламентирани замърсявания от неконтролирано изхвърляне на битови, градински и животински отпадъци, наблюдавани предимно в периферията на населените места и дерета.

Общината предприема необходимите мерки и всички нерегламентирани сметища се ликвидират и почистват своевременно.На всички почистени терени е необходимо да се поставят забранителни табели с размера на санкциите за нарушителите.

При установяване на нови локални нерегламентирани замърсявания се предприемат незабавни мерки по отстраняването им. Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол от страна на общинската администрация водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания с отпадъци на територията на община Ситово.

В част от случаите се наблюдават повторно замърсяване на терените с локализирано нерегламентирано изхвърляне на отпадъци, но същите се почистват отново.

ИЗВОДИ:

Основният метод за обезвреждане на битовите отпадъци в община Ситововсе още е депонирането, като не се осъществява предварително третиране, сепариране или компактиране на отпадъците.

Все още не е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки и това води до депониране на значителни количества рециклируеми материали. Община Ситово трябва да сключи договор с оползотворяваща организация и поетапно да въведе разделно събиране на отпадъците във всички населени места на общината.

Предстои изграждане на сепарираща и компостираща инсталации на Регионално депо за неопасни отпадъци - Силистра. Изграждането на площадка/инсталация за компостиране на територията на Община Ситово е по-целесъобразно икономически. Необходимо е Община Ситово да предвиди въвеждане на системи за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите и строителни отпадъци.

Старите общински депа са закрити и рекултивирани, но все още има сметища край населени места, които се използват от населението за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Небоходимо е да се предприемат действия за тяхното ликвидиране, запръстяване и/или рекултивация. При възникване на нови локални замърсявания същите се почистват своевременно.

3.3. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините

Настоящият анализ съдържа основен преглед на нормативните документи в областта на управление на отпадъците на национално ниво, като основа за разработване на стратегически документи и определяне на приоритетите за следващия програмен период до 2028 г.

Целта на анализа е да се посочат:

- Какви са основните принципи на националното законодателство по управление на отпадъците и кои са основните ангажименти, които поставя към местните власти;
- Систематизиране на основните компетенции и правомощия на общините (в частност Община Ситово) в областта на управление на отпадъците и възможни подходи за тяхното изпълнение, с акцент върху най-новото законодателство;

За осигуряване на необходимата информация за анализа са проучени националните нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общината, свързани с управлението на отпадъците.

НАЦИОНАЛНА НОРМАТИВНА РАМКА

Националната нормативна уредба се основава на основните принципи, на които стъпва европейското екологично право в сектор „Отпадъци". Националното ни законодателство е хармонизирано с европейското право и въвежда петстепенната йерархия на управление на отпадъците. Аналогично на европейското право, българската нормативна уредба, съдържа един рамков Закон за управление на отпадъците и редица специфични подзаконови актове.

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи при управление на отпадъците:

✓ „Предотвратяване" - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

✓ „Разширена отговорност на производителя" и „замърсителят плаща" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

✓ „Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците, трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

✓ „Близост” и „Самодостатъчност”– отпадъците, трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

✓ „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Йерархия на управление на отпадъците

Йерархията на отпадъците описва международно признат подход за устойчивото управление на отпадъци, който е отразен и в Европейската Рамкова директива за отпадъците 2008/98/ЕС с посл. изм. с Директива (ЕС) 2018/851. Този подход е възприет в България посредством Закона за управление на отпадъците. Йерархията при управление на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците.

Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институциите, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

− Предотвратяване на образуването на отпадъци;

− Подготовка за повторна употреба;

− Рециклиране;

− Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;

− Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Действащи закони и подзаконови актове на национално ниво

Основният законодателен инструмент в областта на управлението на отпадъците в България е Законът за управление на отпадъците (ЗУО), в сила от 13.07.2012г. (обн.ДВ, бр.53/2012, последно доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2021г.). В Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове към него подробно са описани задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация за управление на отпадъците.

Закон за управление на отпадъците (ЗУО)

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

• битови отпадъци;

• производствени отпадъци;

• строителни отпадъци;

• опасни отпадъци.

С последното изменение и допълнение на Закон за управление на отпадъците (Обн. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2021г.) се въведоха изискванията на приетия на ниво ЕС през 2018 г. законодателен пакет „Отпадъци“, и по специално Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и частично да транспонира Директива (ЕС) 2018/850 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци.

Пакет „Отпадъци“ въведе следните основни промени в европейското законодателство, които следва да бъдат изпълнявани от всички държави-членки:

• Целта за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци е завишена до 65% през 2035 г., за да се извлекат съществени екологични, икономически и социални ползи и да се ускори преходът към кръгова икономика. Въведени са междинни цели от 55% и 60% съответно за 2025 г. и 2030 г.;

• С цел допълнително стимулиране на прехода към кръгова икономика е въведена цел за намаляване до 10 % на депонираните битови отпадъци до 2035 г.

Законът за управление на отпадъците е нормативния акт, който регламентира всички основни ангажименти на общини, производители и оператори на дейности с отпадъци, както и изискванията за разделно събиране и за постигане на целите по рециклиране на отпадъци. Респективно тези изисквания налагат промени в ЗУО, които са приети с последното изменение и допълнение на закона и са в сила от 05.03.2021г.

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

- Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:

− Наредба № 7 от 24 август 2007г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр.81 от 17.09.2004г.).

− Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (в сила от 13.09.2013г.).

- Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:

− Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификацията на отпадъците (Обн., ДВ, бр.66 от 08.08.2014г.).

− Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр.51 от 20.06.2014г.).

- Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:

− Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.).

− Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса (Приета с ПМС № 76 от 12.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г.).

− Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС № 195 от 10.07.2014 г., обн., ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г.).

- Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:

− Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017г., обн. ДВ бр.11 от 31.01.2017г.).

− Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (Приета с ПМС 267 от 05.12.2017г, обн., ДВ, бр. 98 от 08.12.2017г.).

− Наредба №3 от 05.08.2014г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр.70 от 22.08.2014г.).

− Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС №201 от 04.08.2016г., обн., ДВ, бр.63 от 12.08.2016г.).

− Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки (в сила от 06.11.2012 г., Приета с ПМС № 271 от 30.10.2012 г., обн., ДВ, бр.85 от 06.11.2012г.).

− Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС №351 от 27.12.2012г., обн., ДВ, бр.2 от 8.01.2013г., в сила от 08.01.2013г.).

− Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (Приета с ПМС №352 от 27.12.2012г., обн. ДВ, бр.2 от 08.01.2013г.).

− Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (Приета с ПМС №256 от 13.11.2013г., обн. ДВ, бр.100 от 19.11.2013г., в сила от 01.01.2014г.).

− Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС №11 от 15.01.2013г., обн., ДВ, бр.7 от 25.01.2013г., в сила от 25.01.2013г.).

− Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.).

Основни ангажименти на общините, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица ангажименти на общините, свързани с управлението на отпадъците.

Съгласно нормативната уредба, кметът на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им. Следва да се подчертае, че кметът на общината е длъжен да осигури условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лицата/фирмите, на които общината е възложила тези дейности, като тези лица трябва да притежават съответните разрешителни или регистрационни документи, изисквани от ЗУО;

3. почистването на уличните платна, площади, алеи, паркове и другите територии в населените места, предназначени за обществено ползване;

4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;

5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Управлението на строителните отпадъци е регламентирано по-подробно в Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г. Кметът на общината отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Със ЗУО от 2012г. отпада задължението на общините да осигуряват депа за депониране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, извън отпадъците от ремонтна дейност на жилищата на домакинствата, като се въвеждат цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци (строителни отпадъци, с изключение на почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние), несъдържащи опасни вещества;

6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло. С чл.33 от ЗУО се въвеждат изисквания към търговските обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5000 жители и курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и да ги предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване;

7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени

отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства, електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми). Кметът организира контрола за изпълнението на договори с организации по оползотворяване или с други лица, притежаващи разрешения по ЗУО, свързани със системите за разделно събиране на масово разпространените отпадъци;

8. изпълнението на решенията на общото събрание на регионалното сдружение, в което участва дадена община, в т.ч. относно инвестиционната програма на сдружението, провеждане на обществените поръчки и др.;

9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане, като напр. опаковки от и негодни препарати за растителна защита, използвани за градините на домакинствата, опаковки от химикали и препарати и стари такива и др.;

10. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. С това се цели подобряване на услугите за разделно събиране на отпадъците за потребителите и подпомагане на общините за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Следва да се подчертае, че нормата на ЗУО е достатъчно гъвкава и предоставя на общините възможност както да осигурят площадки общинска собственост за някои или за всички видове отпадъци, които домакинствата и фирмите могат да оставят безвъзмездно, така и да сключат договори с лица, които разполагат с площадки за един или няколко вида отпадъци;

11. поддържането на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци;

12. предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, и организиране на почистването им;

13. съдействие за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;

14. осигуряване на информация на обществеността по всички ангажименти на общините, чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин и провеждане на информационни кампании за населението и бизнеса, свързани с разделното събиране на отпадъците.

15. разработва общинска наредба за управление на отпадъците, като постоянно контролира изпълнението ѝ;

16. организира внасянето на отчисленията за следексплоатационни грижи за депата за битови отпадъци и за депониране на отпадъци в необходимия размер и срок, съгласно Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;

17. предлага за одобряване от общинския съвет такси за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъци;

18. определя изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките (отнася се до пунктовете за предаване на посочените отпадъци в рамките на населените места, известни сред населението и като пунктове за вторични суровини).

19. предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново/и съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ. Тезидействия се извършват съвместно с другите кметове на общините, включени в Регионалното сдружение или самостоятелно в случай, че общината не участва в сдружение.

ЗУО регламентира и обхвата на контролните правомощия на общините, като кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;

2. дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;

3. площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);

4. спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22;

5. изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне (в сила от 01.01.2019г.);

6. организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно чл.118 от ЗУО кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности, съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актовете, които се съставят от контролните органи в т.ч. от общините, съобразно техните компетенции по закона, както и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат.

Изисквания относно управлението на строителните отпадъци

ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали въвеждат специфични изисквания и ангажименти на общините, по отношение на строителните отпадъци, свързани с организиране на събирането, оползотворяване и обезвреждане на тези отпадъци, образувани при ремонтната дейност на домакинствата. Общината има ангажимент и в случаите, когато самата тя е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на плановете за управление на отпадъците.

Тези компетенции са свързани със следните текстове на ЗУО:

➢ третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя на строежа или от собственика на строителните отпадъци;

➢ предаването и приемането на строителните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение или регистрация по ЗУО.

➢ считано от 14.07.2014 г. възложителят на строителни и монтажни работи (включително общините, когато са възложители на строителни дейности), с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителни отпадъци в обхват и съдържание, определени Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г.

Изискването не се прилага за:

1. премахване на сгради с разгъната застроена площ (РЗП), по-малка от 300 кв. м;

2. премахване на сгради с паянтова конструкция;

3. реконструкция и основен ремонт на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

4. промяна на предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

5. строеж на сгради с РЗП, по-малка от 700 кв. м;

6. изграждане, реконструкция, основен ремонт и премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1500 линейни метра в урбанизирани територии;

7. изграждане, реконструкция и основен ремонт на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 5000 линейни метра извън урбанизирани територии;

8. премахване на подземни и надземни линейни мрежи в областта на водоснабдяването и канализацията, електроснабдяването, топлоснабдяването, газоснабдяването, електронните съобщения, хидромелиорациите, третирането на отпадъците и геозащитната дейност с дължина до 1000 линейни метра извън урбанизирани територии;

9. изграждане, рехабилитация, основен ремонт, реконструкция и премахване на пътища с дължина до 500 линейни метра;

10. премахване на негодни за ползване или застрашаващи безопасността строежи, когато е наредено по спешност от компетентен орган, с РЗП, по-малка от 300 кв. м;

11. изграждане и премахване на строежи от шеста категория;

12. всички текущи ремонти.

При строителство, разрушаване на законни строежи и доброволно премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, възложителят носи отговорност за изпълнението на целите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от строителни отпадъци.

Принудителното премахване на незаконни строежи или на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи се извършва от собственика или изпълнителя на разрушаването селективно по материали. Кметът на съответната община отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Тези разходи са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на съответната община подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземането от задължените лица по реда на Граждански Процесуален кодекс (ГПК).

С наредбата за управление на отпадъците по чл.22 от ЗУО общините следва да регламентират реда и начина за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, например:

- забрана за изхвърляне на строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата в контейнерите за битови отпадъци;
- възможността гражданите да предават безвъзмездно определени количества строителни отпадъци от ремонтната дейност;
- задължението на гражданите и фирмите да предават отпадъците от ремонтни дейности на депа или други съоръжения за третиране на строителни отпадъци и условията за това.

Изисквания относно системите за разделно събиране на отпадъци

Съгласно ЗУО системата за разделно събиране се организира в съответствие с принципа „разширена отговорност на производителя“ - чрез сключване на договори с организации по оползотворяване. На национално ниво са приети шест отделни наредби за управление на масово разпространените отпадъци (МРО):

- Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване
- Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми

С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата „разширена отговорност на производителя“ да бъде включен и този отпадъчен поток.

Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя”. В наредбите са посочени и ангажименти на кметовете на общините с оглед изграждане на системите за разделно събиране на МРО и намаляване на количествата депонирани отпадъци.

Ползите за общините от сътрудничеството с организациите по оползотворяването са свързани с намаляване количествата битови отпадъци, които общините иначе трябва да събират и третират, и с намаляване финансовите средства за това третиране.

В системата за разделно събиране на опасните битови отпадъци, които не попадат в обхвата на наредбите по управление на масово разпространените отпадъци се включват – кутии от бои и лакове от ремонтната дейност и остатъци в тях, градински химикали, вкл. пестициди, продукти от грижи за домашни животни, химически вещества и препарати, използвани в домакинствата вкл. дезинфектанти. Те могат да се събират както чрез мобилни пунктове (специално оборудвани автомобили) и предварително оповестяване на графиците за населението, така и да се предават на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, които общините трябва да осигурят.

Изискванията по отношение на видовете рециклируеми отпадъци, целят подобряване на услугите за разделно събиране на отпадъците за потребителите и подпомагане на регионите за управление на отпадъците за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Следва да се подчертае, че нормата на ЗУО е достатъчно гъвкава и предоставя на общините възможност както да осигурят площадки общинска собственост за някои или за всички видове отпадъци, които домакинствата и фирмите могат да оставят безвъзмездно, така и да сключат договори с лица, които разполагат с площадки за един или няколко вида отпадъци. Осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други е задължение за всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общините, и при необходимост в други населени места, съгласно чл. 19, ал.3, т.11 от ЗУО. В случай, че не са осигурени, отчисленията за обезвреждане на отпадъците на депа се увеличават с 15 на сто за периода до осигуряването им.

Финансови последици и стимули за общините, произтичащи от ЗУО

Съгласно Закона за управление на отпадъците, размерът на отчисленията за битови отпадъци по чл.64 от ЗУО намалява, когато целите в съответния регион за управление на отпадъците са изпълнени от общините, в съответствие с решението на общото събрание на регионалното сдружение за разпределение на задълженията между общините за изпълнение на целите, както следва:

- с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 1;
- с 50 на сто за целите за ограничаване на количествата депонирани битови биоразградими отпадъци, определени с наредбата по чл. 43, ал. 2;
- с 50 на сто за целите за повторна употреба и рециклиране по чл. 31, ал. 1, т. 3 - 6 съгласно сроковете в § 15, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби;
- с 50 на сто за целите за намаляване на депонираните битови отпадъци, съгласно сроковете в § 15, ал. 5 от преходните и заключителните разпоредби.

Намаленията в размера на отчисленията се прилагат независимо едно от друго. При неизпълнение на изискванията за осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци таксите за депониране се увеличават с 15%. Освобождаването от отчисленията за депониране представлява много съществен стимул за достигане на целите от общините. С изменения през 2017 г. в Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци. Размерът на отчисленията за всеки тон депониран отпадък на депата до 2022 г. и всяка следваща година е както следва:

- за депата, които отговарят на нормативните изисквания:

Таблица 39: Размер на отчисленията за всеки тон депониран отпадък до 2022 г. и всяка следваща година

2013г.	2014г.	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г	2021г.	2022г. и всяка следваща година
15 лв./т	22 лв./т	28 лв./т	36 лв./т	40 лв./т	45 лв./т	57 лв./т	69 лв./т	82 лв./т	95 лв./т

- за депата, които не отговарят на нормативните изисквания, които общините следваше да достигнат до средата на 2009 г., отчисленията се заплащат в двоен размер за съответната година, освен ако не отговарят на едно от двете условия, посочени в §4 от допълнителните разпоредби на Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Въвеждането на икономически инструменти, които да стимулират общините и другите задължени за постигане на рециклиране и оползотворяване юридически лица, е препоръка на ЕК и предварително условие за проектите, финансирани от европейските фондове за всички страни членки на ЕС. Ето защо общините трябва внимателно ежегодно да планират изразходването на приходите от отчисленията за депониране. Тези приходи могат да се използват от общините за финансиране на инвестиционни проекти в областта на отпадъците, включително за съфинансиране от страна на общините на проектите, финансирани от ОПОС, както и за финансиране на експлоатационни разходи, свързани със системите за разделно събиране на битовите отпадъци, за транспортиране на разделно събраните отпадъци, тяхното последващо сепариране, рециклиране или друг вид оползотворяване, както и за информационни кампании за населението и бизнеса относно управление на отпадъците, както и за изготвяне на програми за управление на отпадъците.

СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Стратегически документи, свързани с управлението на отпадъците на национално ниво с нов програмен период

Пети Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021–2028 г.

Изпълнявайки ангажиментите по постигане на заложените в Европейското законодателство цели, България предприема стъпки за трансформиране на икономиката си от линейна към кръгова. Промяната в рамковото законодателство по отпадъци е една от най-важните и първостепенни крачки в прехода към кръгова икономика на ЕС. Страната е разработила нов пети *Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г.* и проект на *Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021–2027 г.*, с които се поставят нови цели и изисквания. НПУО е основния стратегически документ в сектора „Отпадъци“ и е изработен от Министъра на околната среда и водите. Документът дефинира трите основни цели и за тяхното постигане са разработени 5 програми (с 2 подпрограми).

Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците. НПУО 2021-2028 г. и НППОО са одобрени с Решение №459 на МС от 17.06.2021г.

Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021-2027 г.

Изготвянето на Стратегията и плана на действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г. е в изпълнение на мярка 589 „*Изготвяне на Национална стратегия във връзка с пакета за кръгова икономика*“ от *Програма за управление на правителството на Република България за периода 2017 – 2021 г.*, като една от поставените цели (Цел 147) за постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Разработването на стратегията и план за действие за периода 2021-2027 г. е част от мерките от пакета за преход към кръгова икономика на национално ниво. Планът за действие обхваща действия в следните области:

• Производство, в т.ч. пакетиране на продуктите и производствени процеси;

• Потребление;

• Управление на отпадъците, което заема централно място в кръговата икономика, чрез прилагане на практика на йерархията на ЕС за отпадъците;

• Преход от отпадъци към ресурси – насърчаване на пазара на вторични суровини, в т.ч. суровини от изключителна важност Действия в областта на приоритетни области като рециклиране на пластмаси, управление на хранителните отпадъци, основни суровини, отпадъци от строителство и събаряне, биомаса и продукти на биологична основа, иновации, инвестиции и други хоризонтални мерки.

Целта е да се изготви стратегически документ и конкретен план за действие, чрез които да се формулират националните цели в областта на кръговата икономика. На базата на задълбочен анализ на ситуацията, следва да се очертаят приоритетните области на стратегията и плана за действие, да се предложат подходящи механизми за партньорство между публичния и частния сектор и механизми за мониторинг на изпълнението.

Специфичните цели са свързани с:

• Предпоставки за постигане на устойчива, нисковъглеродна и конкурентоспособна икономика с ефективно използване на ресурсите;

• Насърчаване на бизнес инициативи, иновации и трансфер на технологии за постигане на целите на кръговата икономика на национално и европейско ниво;

• Формулиране на необходимите политически действия на национално и местно ниво, както и изменения на регулаторната рамка;

• Създаване на партньорски механизъм за изпълнение на плана за действие, с участие на публичния сектор на национално и местно ниво, бизнеса и неправителствения сектор;

• Постигане на възможно най-добро управление на отпадъците, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, като вземат предвид осъществимостта от икономическа и технологична гледна точка и ползите за околната среда и здравето. Включване на целесъобразни мерки на национално ниво относно събирането, разделянето и оползотворяването на отпадъци, съдържащи значително количество от суровини от изключителна важност.

Поради естеството си, *Стратегията за действия за преход към кръговата икономика* се явява междусекторна стратегия. Тя стъпва върху и надгражда мерките, заложени в проектите на нови секторни стратегии и програми, основни сред които са в областта на

икономиката, опазване на околната среда и регионалното развитие. *Стратегията и планът за действие за прехода към кръгова икономика* не попадат в йерархична зависимост с други планове и програми на национално и местно ниво, но съобразяват и не противоречат на действащи планове, програми и други стратегически документи на европейско и национално ниво, като например: *Европейската зелена сделка*, *Новия план за действие към кръговата икономика от 2020 г*. на Европейската комисия, *Стратегията за пластмасите в кръговата икономика* от 2018 г., *Национална програма за развитие България 2030*.

Нов план за действие относно кръговата икономика (приет на 11.03.2020г.)

Новият план за действие за кръговата икономика е един от основните градивни елементи на Европейския зелен пакт, новата европейска програма за устойчив растеж. Предлагайки мерки по отношение на целия жизнен цикъл на продуктите, новият план за действие има за цел да подготви икономиката за екологосъобразно бъдеще, да укрепи конкурентоспособността, като същевременно защитава околната среда и предоставя нови права на потребителите. Надграждайки върху свършеното от 2015 г. насам, новият план е насочен към проектирането и производството в кръговата икономика, за да се гарантира, че използваните суровини остават в икономиката на ЕС колкото е възможно по-дълго. Планът за действие за кръговата икономика съдържа мерки за:

− Превръщане на устойчивите продукти в норма в ЕС. Комисията ще предложи законодателство в областта на политиката за устойчиви продукти, за да гарантира, че продуктите на пазара на ЕС са проектирани да издържат по-дълго, по-лесни са за повторна употреба, ремонт и рециклиране, и включват възможно най-много рециклирани материали, а не първични суровини. Еднократната употреба ще бъде ограничена, преждевременното излизане от употреба ще бъде поставено под контрол, а унищожаването на непродадените дълготрайни стоки ще бъде забранено.

− Повече права за потребителите. Потребителите ще имат достъп до надеждна информация по въпроси като възможностите за ремонт и трайността на продуктите, за да могат да взимат устойчиви от екологична гледна точка решения. Те ще могат да се възползват от истинско „право на ремонт“.

− Акцент върху секторите, в които се използват най-много ресурси и където потенциалът за кръгова икономика е голям. Ще се предприемат конкретни действия относно: ◦електроника и ИКТ — инициатива за кръгова електроника за постигане на по-дълъг жизнен цикъл на продуктите и подобряване на събирането и третирането на отпадъците:

✓ акумулаторни батерии и превозни средства — нова регулаторна рамка относно акумулаторните батерии с цел повишаване на устойчивостта и насърчаване на кръговия потенциал на акумулаторните батерии

✓ опаковки — нови задължителни изисквания относно това какво се допуска на пазара на ЕС, включително намаляване на (свръх)опаковането

✓ пластмаси — нови задължителни изисквания за съдържанието на рециклирани материали и специален акцент върху пластмасовите микрочастици, както и пластмасите на биологична основа и биоразградимите пластмаси

✓ текстилни изделия — нова стратегия на ЕС за текстила с цел засилване на конкурентоспособността и иновациите в сектора и насърчаване на пазара на ЕС за повторна употреба на текстилните продукти

✓ строителство и сгради — всеобхватна стратегия за устойчива архитектурна среда, с която се насърчават принципите на кръговата икономика

✓ храни — нова законодателна инициатива относно повторната употреба с цел да бъдат заменени опаковките, съдовете и приборите за еднократна употреба в хранителния сектор с продукти за многократна употреба.

− Гаранция за по-малко отпадъци. Усилията ще бъдат насочени към избягване на производството на отпадъци като цяло и преобразуването им във висококачествени вторични ресурси, за които е необходим добре функциониращ пазар на вторични суровини. Планът за

действие съдържа и поредица от действия за свеждане до минимум на износа на отпадъци от ЕС и за справяне с незаконния превоз на отпадъци.

Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха в България 2020-2030г.

Програмата включва целите, приложимите мерки, които трябва да доведат до намаляване на емисиите, сроковете за прилагането на мерките, необходимите финансови средства и отговорните институции. Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление. В Законодателни приоритети в сектора на отпадъците и управление на отпадъците в програмата е посочена Стратегическата цел 2 за 2030г., която гласи:

Спазване на законодателството на ЕС и участие и допринасяне за реализирането на законодателните ангажименти и инициативи на ЕС като пакета от мерки за създаване на Кръгова икономика до 2030 г.:

− Минимум 55% от общинските отпадъци да се рециклират до 2025 г., над 60% до 2030 г. и над 65 % до 2035 г.

− Над 50% от отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклират до 2025 г.

− Опасните отпадъци от домакинствата да се събират отделно до 2022 г., биологичните отпадъци до 2023 г. и текстилът до 2025 г.

− До 2035 г. количеството депонирани общински отпадъци трябва да се намали до 10% или по-малко от общото количество генерирани общински отпадъци.

Нова стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г.

Целта ѝ е да направлява работата на европейските институции през следващите пет години, като предоставя цялостна рамка и насока за тази цел В „Новата стратегическа програма за периода 2019 – 2024 г.“ са начертани приоритетните области, които ще направляват работата на Европейския съвет и ще предоставят насоки за работните програми на останалите институции на ЕС.

Основните приоритети на стратегическата програма са

− защита на гражданите и свободите,

− развиване на здрава и динамична икономическа база,

− изграждане на неутрална по отношение на климата, зелена, справедлива и социална Европа,

− насърчаване на европейските интереси и ценности на световната сцена.

В програмата се посочват насоките и мерките за постигането на тези цели.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

С Решение № 621 от 25.10.2019 г. на Министерски съвет беше одобрена Националната стратегия и План за действие за адаптиране към изменението на климата на Република България. Целта на Стратегията е да служи като референтен документ, определящ рамка за действия за адаптиране към изменението на климата и приоритетни направления до 2030 г. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Рамковият документ очертава рисковете и уязвимостите в различните икономически сектори, междусекторните връзки по отношение на тези рискове и уязвимости, както и макроикономическите последици от изменението на климата като цяло. Към Стратегията като приложения са включени девет секторни оценки (сектор земеделие, биоразнообразие и екосистеми, енергетика, гори, човешко здраве, туризъм, транспорт, градска среда и води), анализ на макроикономическите последици от изменението на климата и оценка на сектор „Управление на риска от бедствия“.

Актуализация на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 година (приета с Решение №306 на МС от 07.05.2020г.)

Това е основният документ за регионално и пространствено развитие, който определя дългосрочните перспективи, цели и приоритети на държавната политика за намаляване на дисбаланса в развитието на националната територия и съответствието ѝ с другите секторни и хоризонтални политики. Актуализирането е обвързано и с новата Оперативна програма за развитие на регионите за периода 2021-2027 г., като определя териториалната основа за провеждане на държавната политика за регионално развитие, в т.ч. и със средства от европейските фондове. В актуализираната концепция са отчетени действащите стратегически документи на международно равнище в областта на регионалното и пространственото развитие, Морския пространствен план на Република България и националните стратегически документи за развитие на секторните и хоризонталните политики.

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране на нива 2 за периода 2021-2027 г.

ИТСР за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 е средносрочен стратегически планов документ, който определя политическата, икономическата, пространствената и тематична рамка на развитието на региона в годините на новия програмен период 2021-2027 г. Стратегията за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 е разработена в съответствие с Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. (Актуализация 2019 г.) и отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда.

ИЗВОДИ:

На европейско ниво е прието ново обширно и много амбициозно законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика“ и „нулеви отпадъци“;

Очаква се в следващите пет години ЕК да направи допълнителни проучвания и е възможно въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания, относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.

Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство;

Националните програми с финансиране от ЕС за новия програмен период 2021-2028 г. следва да бъдат в синхрон с европейските политически и стратегически документи, по-конкретно относно „кръговата икономика“, както и националните стратегически документи, определящи визията за развитие на България. Чрез действията на равнище ЕС ще се стимулират инвестициите, ще се задълбочи единният пазар и ще се създадат благоприятни условия за иновациите и за участието на всички заинтересовани страни;

Законодателните предложения относно отпадъците, съдържат дългосрочни цели за намаляване на депонирането и за по-добра подготвеност за повторното използване и рециклирането на основни потоци от отпадъци, като битовите отпадъци и отпадъците от опаковки. Целите следва да помогнат за постепенно преминаване към най-добри практики по предотвратяване образуването на отпадъците и да насърчат регионалните звена към предприемане на действия за набавяне на необходимите инвестиции в управлението на отпадъците, с цел усъвършенстване и надграждане на съществуващата инфраструктура.

3.4. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

В анализа е засегната общинската нормативна уредба на Община Ситово. Анализирани са нормативните документи в областта на управление на отпадъците на общинско ниво. Целта на анализа е да се посочат отговори на следните въпроси:

- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците;
- Местната нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания на ЗУО;
- Разработени ли са общински програмни документи, които да отразяват националните програмни документи за управление на отпадъците и да съдържат съответни мерки.

НОРМАТИВНА УРЕДБА НА ОБЩИНСКО НИВО

Във връзка с изпълнение на изискванията поставените в ЗУО, Община Ситово е разработила следните нормативни документи, в които са регламентирани правата и задълженията както на местните власти, така и на физическите и юридически лица, определени са условията и реда за управление на отпадъците на територията на общината:

Наредба № 1 за опазване на обществения ред и чистотата в община Ситово,приета с Решение № 16 , Протокол № 2 на Общински съвет – Ситово. Влиза в сила от дата 26.02.2013 г., с последни изм. и доп., приети с Решение № 99 от Протокол №13 / 26.11.2018 г.

Конкретните разпоредби, касаещи управлението на отпадъците са следните:

Чл.26. Всички юридически лица, независимо от реда на собственост са длъжни:

т.3. Да създават необходимата организация за безопасно транспортиране и съхраняване на опасни производствени материали и отпадъци;

Чл.43.(2) Общината осигурява извършването на следните дейности:

1. Периодично почистване на улици, площади и тротоари;

2. Поддържане на депа за твърди битови отпадъци, както и други специални депа;

3. Зимно почистване на уличната мрежа и други определени територии, както и мерки за противодействие на обледеняванията по улиците и тротоарите.

Чл.45.(1) По улиците с интензивно движение на пешеходци, на спирките, в парковете и около зелените площи, Общината осигурява кошчета за дребни отпадъци и тяхното почистване.

Чл.46. Забранява се:

1. Изхвърлянето на битова смет, угарки, билети, люспи и др. отпадъчни материали извън поставените за целта кошчета;

2. Преместването на кошчетата за смет от определените им места;

3. Изхвърлянето на отпадъци от производствените, търговските обекти и обектите за услуги в кошчетата, предназначени за употреба от населението.

Чл.47.(1) Освен ежедневното почистване на благоустроените площи, Общината организира периодично или сезонно почистване на парковете, зелените площи и декоративните водни площи.

(2) Поддържането на чистотата на производствените, административните, обществени и жилищни сгради, търговските обекти, обектите за услуги, складове, паркинги, гаражи, пазари и др. имоти както и техните дворове и прилежащи части се осигурява от лицата, които ги стопанисват.

(3) Жителите на Общината са длъжни при замърсяване от тяхна страна на местата за отдих в парковете и зелените площи, да ги почистят при напускане.

Чл.48.При провеждане на масови кампании за почистване, Общината осигурява транспорт за извозване на отпадъците.

Чл.49.Почистването на пътната мрежа от сняг, обработването с луга и пясъчни смески се извършва с предимство по улиците за движение на масовия транспорт.

Чл.50.(1) Общината определя местата за депониране на битови отпадъци, местата и условията за съхранение на опасните такива.

(2) Промишлените и строителни отпадъци или сгур от котелни помещения се събират и извозват от фирмите, които са ги отделили. Тези мероприятия те извършват за собствена сметка и със собствен транспорт или по договор с фирмите по чистотата.

(3) Болничните заведения се грижат за опасните си отпадъци като ги обработват и обезопасяват /изгарят или дезинфекцират/.

Чл.51.Депата за твърди битови отпадъци се изграждат и стопанисват съгласно Закона за управление на отпадъците .

Чл.52.(1) Забранява се:

1. Транспортирането на отпадъци, насипни материали, варо-циментни разтвори, селскостопанска и друга продукция и други материали в превозни средства с неплатнени каросерии и без предпазни чергила, както и движението на каруци без престилки за животинските отпадъци.

- Наредба управление на отпадъците на територията на Община Ситово. Наредбата е приета с решение на Общински съвет - Ситово №9 от 30.01.2020 год.Наредбата е по чл.22 от Закона за управление на отпадъците. Тя е основен нормативен акт на общинско ниво за прилагане на действащото законодателство, програмни документи и политики в сектора „Управление на отпадъците“.

Чл. 1. (1) Настоящата наредба урежда: 1. екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Ситово в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и подзаконовите нормативни актове по прилагането му. 2. условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови (БО) и строителни отпадъци (СО), включително биоотпадъци, едрогабаритни отпадъци (ЕГО), опасни отпадъци от бита (ООБ), масово разпространени отпадъци (МРО), на територията на общината. 3. изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от Закона за управление на отпадъците.

(2) Наредбата определя правата, задълженията, отговорностите и взаимоотношенията на общинската администрация, и на лицата, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци, свързани с:

1. управление на битови отпадъци (БО);
2. управление на строителни отпадъци (СО).
3. управление на масово разпространени отпадъци, в това число: а) отпадъци от опаковки; б) негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/; в) излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/; г) отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти /ОММОН/; д) излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/; е) излезли от употреба автомобилни гуми /ИУАГ/. 4. биоотпадъци 5. опасни отпадъци от бита (ООБ) 6. едрогабаритни отпадъци (ЕГО).

В Наредбата подробно са обхванати условията, реда и начина, по които се извършва управлението на всички видове отпадъци, генерирани на територията на общината. Изпълнението на регламентираните разпоредби е задължение на всички граждани, фирми и други организации, пребиваващи или осъществяващи дейност на териториалните граници на общината, както и за всички лица, които временно пребивават на територията на общината. Действащата в общината наредба отговаря на съществените изисквания за съдържание, произтичащи от ЗУО.

- Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Ситово с последни изменения и допълнения, приети с Решение на Общински съвет – Ситово №23 от Протокол №3 от 31.03.2017 г. Наредбата урежда отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги предоставяни на физически и юридически лица, реда и срока на тяхното събиране на територията на Общината.

Чл.2. (1) На територията на тази община се събират следните местни такси: 1. за битови отпадъци;

Чл.14. Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите

отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване. Чл.15. Таксата се заплаща от: 1.собственика на имота; 2.ползвателя – при учредено вещно право на ползване; 3.концесионера – при предоставяне на особено право на ползване – концесия.

Чл.16. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за: 1.осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други; 2.събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им; 3.проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.71а и чл71е от Закона за управление на отпадъците. 4.почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

- Наредба за принудително изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на Община Ситово, приета отОбщински Съвет – Ситово с Решение № 47/26.05.2008 г., с посл. изм. и доп. Приети с Решение № 29 от Протокол № 5 / 21.04.2015 г.

Чл.16. Окончателното почистване на терена от отпадъци, получени при поправянето, заздравяването или премахването на строежа и възстановяване на терена се извършва от изпълнителя на обществената поръчка, като направените разходи са включени в представената от него оферта.

- Наредба за обема на животновъдната дейност, реда, условията и местата за отглеждане на селскостопански животни и калифорнийски червеи на територията на Община Ситово, приета с Решение № 65 от Протокол № 8/31.08.2020 г. на Общински съвет – Ситово.

Чл. 20. т. 3 Кметовете/кметските наместници на населените места са длъжни да предприемат мерки за недопускане на животни в депата за отпадъци.

Чл. 21, ал. (9) Забранява се:

1. Придвижване на животни в и извън населените места без придружител; Наредба за обема на животновъдната дейност, реда, условията и местата за отглеждане на селскостопански животни и калифорнийски червеи на територията на Община Ситово

2. Движение на животни по централните улици и покрай обществени сгради, здравни служби, детски и учебни заведения, хранителни магазини и заведения за обществено хранене, освен ако няма друга възможност;

3. Изхранване на животни с нестерилизирани кухненски отпадъци, продукти от животински произход, кланични отпадъци и отпадъци, събирани от сметищата, както и използването на умрели животни за храна на кучета.

4. Изхвърляне трупове на умрели животни и птици в съдовете за битови отпадъци и върху общински, държавни или частни имоти, включително изоставени.

6. Достъп на животни до замърсени с битови отпадъци терени;

Чл. 21, ал. (11) Забранява се:

1. Съхранение, обеззаразяване и оползотворяване на оборски тор по начин, извън регламентираните в Раздел VI от настоящата наредба.

2.Замърсяване на атмосферния въздух, земната повърхност и почвата, повърхностните и подпочвените води с оборски тор, торова течност и животински екскременти.

3. Депониране на оборски тор, извън определените с чл. 12 места.

4. Съхранение, включително временно на оборски тор върху общински, държавни и частни имоти, без разрешение на собственика им.

5. Изхвърляне на оборски тор на нерегламентирани места, включително в съдовете за отпадъци, върху общински, държавни и частни поземлени имоти, и във водни обекти.

6. Натрупване на оборски тор в постройките за отглеждане на животни, както и до границите между имотите.

7. Внасяне на пресен, неферментирал, необеззаразен оборски тор в почвата.
8. Замърсяване на водни обекти и вододайни зони с оборски тор.

- Наредба за управление на горските територии, собственост на Община Ситово, приета от Общинския съвет с Решение №29 по Протокол № 2/29.02.2016 г., с последни изменения, приети с Решение №26 / 28.03.2019 г.

Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на интернет страницата на община Ситово на адрес: https://www.sitovo.bgв раздел Общински съвет/ Наредби и Правилници.

ИЗВОДИ:

Въведената общинска нормативна уредба на Община Ситово отговаря на програмните документи и политики посочени в националната правна рамка и съдържа конкретни разпоредби, по отношение правата и задълженията на местната власт в сектор „Управление на отпадъците“. Общината трябва своевременно да отразява законодателните промени в местната нормативна уредба и в нормативните си документи, съобразно местните условия и възникващи потребности в общината;

Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Ситово е разработена съгласно изискванията на действащата в страната национална нормативна уредба. Регламентирани са задължения и забрани свързани с управлението на отпадъците на територията на общината. За ефикасно управление на дейностите по отпадъците е необходимо периодично изменение и допълване на Наредбата за управление на отпадъците, съобразно изискванията на националното законодателство;

Община Ситово успява да приложи изискванията на нормативната уредба в своята дейност. Провежда се местна политика и се прилагат мерки в областта на управлението на отпадъците на основата на добре разработени, ясни и детайлни стратегически, програмни и нормативни документи, одобрени от Общинския съвет. Изготвят се периодични отчети за изпълнение на програмните документи, които е препоръчително да се публикуват на интернет страницата на общината.

3.5. Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците

Един от подходите за ефективно управление на отпадъците, позволяващо постигане на целите и изпълнение на мерките за кръгова икономика е между-общинско сътрудничество по осигуряване и организация на услугите по отношение на отпадъците на регионален принцип.

Общините, включени във всеки от регионите в Националния план за управление на отпадъците, създават Регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Основната цел на Регионалната система за управление на отпадъците е да постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците, съобразно изискванията на чл. 6, ал. 1 и изпълнение на задълженията по чл. 19, чрез участие на общините при минимизирани разходи. Общините - членове на Регионалното сдружение, определят собствеността на Регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците, която може да бъде:

1. на общината, която е собственик на терена или има учредено право на строеж върху определения за изграждане терен;
2. съсобственост на общините - членове на сдружението;
3. съсобственост между финансиращия частен партньор и общината - собственик на терена, и/или общините - членове на сдружението;
4. собственост на финансиращия частен партньор за съоръженията за подготовка преди оползотворяване или обезвреждане и оползотворяване на отпадъците.

Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в Регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на Регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдруженията. Община, неучастваща в регионалната система за управление на отпадъците, може да ползва същата или друга такава при условия и цени, определени от съответното регионално сдружение.

Общините, включени във всеки от регионите в Националния план за управление на отпадъците, създават по реда на ЗУО регионално сдружение. Общинският съвет на съответната община приема решение за участие в Регионалното сдружение, копие от което се изпраща на кмета на общината, на чиято територия се предвижда изграждането или са разположени съоръжения за третиране на отпадъците. Общинският съвет на община от регион в Националния план за управление на отпадъците може да приеме решение за присъединяването ѝ към сдружение на общини от друг регион, при условие, че не се осуетява създаването или функционирането на Регионалното сдружение или регионалната система за управление на отпадъците в собствения ѝ регион след представяне на положителни становища на двете регионални сдружения и на РИОСВ.

Членове на Регионалното сдружение могат да бъдат само общини, като една община може да участва само в едно регионално сдружение. Регионалното сдружение възниква от датата на неговото първо Общо събрание, протоколът от което се изпраща на Министъра на околната среда и водите и на съответния Областен управител. Регионалното сдружение е юридическо лице със седалище в общината, която е собственик на терена, върху който е изградено или се предвижда изграждането на съоръжението за третиране на отпадъци, или която има учредено право на строеж. Ключовата цел на регионалното сдружение е да се създаде субект, който да има устойчив институционален капацитет и управление на Регионалната система за управление на отпадъците. Органи на управление на Регионалното сдружение са Общото събрание и Председателят на сдружението. Сдружението няма за цел да формира и не разпределя печалба, не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответните общински администрации.

Общото събрание на Регионалното сдружение се състои от кметовете на участващите в него общини. Общото събрание на сдружението се свиква от неговия председател веднъж на 6 месеца или по искане на кмета на участващите в сдружението общини или от областния управител. Ако съответният регион в Националния план за управление на отпадъците, попада на територията на две или повече области - техните областни управители, участват в общото събрание на регионалното сдружение без право на глас. Свикването на Общо събрание става чрез писмена покана с дневен ред до кметовете на общините и Областния управител, копие от която се изпраща на Министъра на околната среда и водите. Общото събрание се провежда, ако на него присъстват кметовете на всички общини, членове на регионалното сдружение или ако присъстват най-малко две трети от кметовете и те представляват най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение.

За проведените заседания на Общото събрание се съставят протоколи, които се подписват от неговия председател и от присъстващите кметове. Решенията на Общото събрание са неразделна част от протоколите, които се публикуват на страниците в интернет на общините, включени в Регионално сдружение, в срок от една седмица след провеждане на заседанието и се изпращат на Министъра на околната среда и водите и на съответния Областен управител. Решенията на Общото събрание подлежат на обжалване само от заинтересованите общини по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Община, която не изпълни решение на Общото събрание в определения ѝ за това срок, отговаря за нанесените вреди и пропуснатите ползи на членовете на Регионалното сдружение.

Председателят на Регионалното сдружение се избира измежду кметовете на участващите в него общини за срок, съвпадащ с мандата му като кмет. Председателят на сдружението участва в гласуванията на Общото събрание наравно с останалите кметове на общини.

Регионалното сдружение за управление на отпадъците, осъществява дейността си при спазване на:

✓ йерархия на управление на отпадъците;

✓ принципа за равнопоставеност;

✓ принципа на свободно сдружаване и взаимен интерес на общините, като не могат да се запазват привилегии за учредителите;

✓ принципа на прозрачност и отговорност.

Общините могат да получат финансиране на проекти в областта на управление на отпадъците от европейските фондове, държавния бюджет, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) към Министерството на околната среда и водите или други национални публични източници на финансиране само след създаването на Регионално сдружение, като правото на финансиране не се прилага в случаите, когато съответният регион се състои от една община. Община, която откаже да участва, предизвика забавяне, осуети създаването или функционирането на Регионално сдружение и/или на Регионална система за управление на отпадъците, заплаща вредите и пропуснатите ползи на останалите общини от съответния регион.

Община Ситово е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Силистра (РСУОРС). То е създадено на 16 юни 2014 г. с Решение № 1 по Протокол №1 на Общото събрание. В регионалното сдружение участватобщините: Силистра, Алфатар, Кайнарджа, Дулово, Ситово и Главиница. Всички членове на РСУО са задължени да постигнат общи цели за рециклиране и общи изисквания по отношение на екологосъобразното обезвреждане на отпадъците.

Регионалното депо на регион Силистра е изградено на територията на община Силистра. То следва да обслужва населението от шест общини: Силистра, Алфатар, Кайнарджа, Дулово, Ситово, и Главиница. Тези общини създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Към настоящия момент единственото съоръжение за третиране на отпадъци въведено в експлоатация е регионалното депо.

Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на общините Силистра, Алфатар, Кайнарджа, Дулово, Ситово и Главиница. Областния управител на област Силистра също участват в Регионалното сдружение, но без право на глас при вземането на решения.

За осигуряване на предварителното третиране на битовите отпадъци, депонирани наРегионално депо Силистра, предстои въвеждане в експлоатация площадка, която ще бъде ползвана и от останалите общини, членове на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – регион Силистра. Добрата организация на дейността на РСУО е основен фактор за постигане на целите от общините за оползотворяване и рециклиране на отпадъците, тъй като съгласно ЗУО целите са регионални, изпълняват се съвместно от общините, които разпределят задълженията си за изпълнение на тези цели.

Цялостната система за управление на битовите отпадъци включва ефикасно система за събиране, ефикасна система за сортиране и подходящо проследяване на потоците от отпадъци, активно участие на гражданите и предприятията, инфраструктура, адаптирана към конкретния състав на отпадъците и добре изградена система за финансиране.

С допълненията и измененията на Закона за управление на отпадъците в сила от 05.03.2021г. са регламентирани нови цели за подготовката за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци и намаляване количеството на депонираните битови отпадъци, с което българското законодателство отговаря на поставените изисквания в европейските директиви. Във всеки от регионите за управление на отпадъците, системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели, съгласно чл.31, ал.1:

− т. 3. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

− т. 4. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

− т. 5. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

− т. 6. (нова - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г.) най-късно до 31 декември 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Целите се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в § 15 от преходните и заключителните разпоредби. Целите по чл. 31, ал. 1, т. 3 за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци се постигат поетапно, като след 31 декември 2020 г. нарастват всяка година с по 1 на сто, както следва:

1. 31 декември 2021 г. - 51 на сто;
2. 31 декември 2022 г. - 52 на сто;
3. 31 декември 2023 г. - 53 на сто;
4. 31 декември 2024 г. - 54 на сто;
5. 31 декември 2025 г. - 55 на сто.

Министърът на околната среда и водите може да отложи постигането на целта по чл. 31, ал. 1, т. 3 до 2040 г., като минимално допустимото изпълнение се намалява до 50 на сто за 2025 г., 55 на сто за 2030 г. и 60 на сто за 2035 г. В такъв случаи министърът на околната среда и водите нотифицира Европейската комисия в следните срокове: съответно до 31 декември 2022 г., до 31 декември 2027 г. и до 31 декември 2032 г., като прилага план за изпълнение.

За постигане на поставените цели е необходимо кметовете на общините, участващи в Регионално сдружение за управление на отпадъците да изпълняват задълженията си по чл.19, ал.3, т.6 от ЗУО за разделното събиране на битови отпадъци на територията на съответната община на най-малко следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло. Системите за разделно събиране на четирите потока отпадъци, могат да бъдат осъществени от общините, чрез:

- сключване на договори с организации по оползотворяване на отпадъци;
- сключване на договори с други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, за извършване на дейности с отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на Закона за опазване на околната среда.

В хипотезата на „други лица“ притежаващи съответния разрешителен документ, за дейности с отпадъци на територията на общината, с които кметът може да сключи договор, попадат също и общински предприятия или общинско търговско дружество по смисъла на чл. 52, ал.1 от Закона за общинската собственост.

При определяне обхвата на системата следва да се има предвид, че системите за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл. 19, ал. 3, т.6) и за разделно събиране на отпадъци от опаковки задължително включват всички населени места с население по-голямо от 5000 жители и курортните населени места (чл. 33, ал.1 от ЗУО). Целите за обхванато население се постигат от организациите по оползотворяване в съответствие с представляваните от тях количества опаковки и от кметове на общини в случаите по чл. 26, ал. 1, т. 2 от Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки.

Съгласно чл.31, ал.3 от ЗУО, във всеки от регионите за управление на отпадъците, целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6 от ЗУО. Предвид това, като друга мярка за постигане на целите може да се посочи необходимостта от обособяване на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

Препоръчително е през следващия програмен период, усилията на Община Ситово и другите общини в РСУО Силистра да се насочат към доразвиване на системите за разделно събиране, а именно изграждане на такива площадки за осигуряване на максимална степен на рециклиране на отпадъците и за постигане на целите на регионално ниво. Законът за управление на отпадъците въвежда нови изисквания към управление на битовите отпадъци с

цел намаляване количествата на депонираните отпадъци и насърчаване изграждане на съоръжения за предварително третиране. Постигането на целите за рециклиране и подготовка за повторна употреба не биха могли да бъдат постигнати без внедряване на нови елементи в инфраструктурата за управление на отпадъците.

До 10 март всяка година регионалните сдружения трябва да представят на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) годишен отчет за изтеклата календарна година, затова постоянният обмен на информация и близкото сътрудничество между общините в едно сдружение е от особена важност за предоставяне на качествена и достоверна информация относно количествата отпадъци (битови, строителни биоразградими), предадени за повторна употреба, рециклиране или обезвреждане.

ИЗВОДИ:

Регионалното сдружение за управление на отпадъците за регион Силистра(РСУОРС) е създадено на 16 юни 2014 г. с Решение № 1 по Протокол № 1 / 16.06.2014 г. на Общото събрание. Общото събрание на регионалното сдружение се състои от кметовете на общините Силистра, Алфатар, Кайнарджа, Дулово, Ситово и Главиница.

Като водеща община, която да възлага обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъците, както и представителността на общините в комисиите за провеждане на обществени поръчки е определена Община Силистра.

Осигурено е организационно и ресурсно обезпечаване на дейностите по управление на отпадъци в обхвата на регионалната система за управление на отпадъците. Регионалното депо за неопасни отпадъци - Силистра е единственото лицензирано съоръжение в региона за третиране на отпадъците с разрешителен документ по реда на чл.35 от ЗУО – комплексно резрешително.

На регионалното депо генерирани от общините смесени битови отпадъци на този етап не се подлагат на предварително третиране (сепариране) и сортиране на разделно събрани рециклируеми отпадъци с цел последващоопозотворяване. За постигане на заложените нови регионални цели за подготовката за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, общините в РСУО предвиждат доразвиване на системите за разделно събиране и изграждане на регионална сепарираща и компостираща инсталации.

Препоръчително е да бъдат предприети действия за проучване, проектиране и изграждане на инсталация за третиране на строителните отпадъци на регионално ниво.

3.6. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”

В България се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги, разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци.

Същност на принципите „Замърсителят плаща” и „Разширена отговорност на производителя“

Анализът на прилаганите схеми за управление на отпадъците, в т.ч. формите на управление и възлагане на услугите в разглежданата област, е осъществен през призмата на два основополагащи принципа на европейските и националната екологични политики, в т.ч. и политиките по управление на отпадъците.

Принципът „***Замърсителят плаща***” е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

▪ причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
▪ причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
▪ разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
▪ разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „***Разширена отговорност на производителя***“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:
▪ предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
▪ проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
▪ развиване на пазар за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Анализ на схемите за управление на отпадъците

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци.

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи масово разпространени отпадъци) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните

данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от Общинския съвет за всяко населено място. В Община Ситово размерът на такса битови отпадъци се определя в левове в зависимост от извършваните дейности, с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за извършваните от общината услуги. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци като препоръчителната основа е на база количество на генерираните отпадъци или други основни различни от данъчната оценка, като напр. на 1 жител. Съгласно НПУО 2021-2028г., поради необходимостта от изграждането на информационна база и административен капацитет на общините, годината на преминаване към прилагането на новите основи за определяне на такса битови отпадъци няколко пъти бе отлагана като към настоящия момент за стартова година е приета 2022 г.
Другите лица, които участват в схемата, са общините, регионалните сдружения на общини за управление на отпадъците (РУСО) и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

В тази схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на отпадъците. Основните задължения на общините са:

- разработване на общинска наредба и на общинска програма за управление на отпадъците;
- осигуряването на всички елементи на системата за събиране, транспортиране и последващо третиране в инсталации и съоръжения на битовите отпадъци в съответствие със ЗУО и наредбите към него;
- закриване и рекултивация на депата за битови отпадъци с преустановена експлоатация;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
- оказване на съдействие на ОО за МРО, например чрез определяне на местата за разполагане на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки, както и на други елементи от системите за събиране на МРО;
- общинските системи за разделно събиране на отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, включително отпадъците от опаковки от хартия, метал, пластмаса и стъкло, трябва да обхванат задължително всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места. За тези населени места законът изисква битовите отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, да се събират разделно в съответствие с реда и условията, регламентирани с Наредбите на общините за управление на отпадъците
- разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и биоотпдъци, в т.ч. за определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане – от момента на въвеждане в експлоатация на съоръжения или инсталации за третиран на биоотпадъците. Общините са длъжни да осигурят разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община. Кметовете на общините трябва да разработят подробен график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и да го оповестяват на интернет страницата на съответната община и/или информират населението и обхванатите фирми по друг подходящ начин;
- осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от бита и от

ремонтна дейност на домакинствата и др.отпадъци във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места. В населените места с районно деление тези площадки следва да съответстват най-малко на броя на районите, така че предлаганите услуги да бъдат достъпни за жителите на общината. Тези изисквания са нови за общините и целят подобряване на условията за потребителите на услуги за разделно събиране на отпадъците в населените места и подпомагане на общините за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците; определяне на изискванията към площадките за пунктовете за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло и създаване и поддържане на регистър на пунктовете за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община и на площадките, осигурени от общините за безвъзмездно предаване на битови отпадъци;

- определяне на размера на таксите за услугите, свързани с битовите отпадъци и събирането на приходите от таксите;
- осъществяване на контрол за спазване на изискванията от домакинствата и другите задължени лица в схемата;
- осъществяване на контрол за изпълнението на договорите от лицата, на които общината е възложила различни дейности, свързани с изпълнение на услуги по събиране и третиране на битовите отпадъци, за строителството на съоръжения за третиране на битови отпадъци, доставката на машини и съоръжения и др.

Регионалното сдружение на общините за управление на отпадъците гласуват единна цена за тон депониран отпадък, която е еднаква за всички членове на регионалното сдружение. Общите разходи за услуги за отпадъци се повишават значително във връзка с увеличението на отчисленията за тон депониран отпадък. Независимо от допълнителните дейности, които могат да бъдат въведени с регионалната система, в бъдеще направените в тази връзка разходи ще се компенсират от цялостното намаляне на количеството отпадъци, които се транспортират за крайно обезвреждане на депо, както и от реализацията на разделно събраните оползотворими компоненти.

Схема за Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Схема за разширена отговорност на производителя, означава набор от мерки, предприети с цел да гарантират, че производителите на продукти носят финансова отговорност или финансова и оперативна отговорност за управлението на отпадъците, като етап от жизнения цикъл на продукта след превръщането му в отпадък. В схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци:

1 Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

2 Съгласно ЗУО "Пускане на пазара" е първото предоставяне на продукта на разположение на друго лице, безплатно или срещу заплащане, с цел той да бъде разпространен и/или използван на територията на Република България, както и внасянето и въвеждането на територията на Република България на продукта от дадено лице за негова собствена търговска, производствена или професионална дейност.

• Отпадъци от опаковки - от 2004 г.;
• Отпадъци от ИУМПС - от 2005 г.;
• Отпадъци от ИУЕЕО - от 2006 г.;
• Отпадъчни масла и нефтопродукти - от 2006 г.;
• Отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори - от 2006 г.;
• Отпадъци от гуми - от 2011 г.

С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата да бъде включен и този отпадъчен поток. Режимите на разширена отговорност на производителя на национално равнище могат също така да подпомогнат финансирането на действия за намаляване на отпадъците от пластмаси. Целенасочени схеми за депозит може да спомогнат за намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и да насърчат рециклирането.

При тази схема за „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

РОП може да се осъществи по два начина от задължените лица:

1. чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.
2. индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО.

Законодателството предоставя възможност на задължените в схемата лица да заплатят продуктова екотакса в държавен екологичен фонд – ПУДООС, вместо да реализират отговорността си чрез колективна система или индивидуално изпълнение. Продуктовата екотакса е нарастваща в годините от въвеждането на схемата и много по-висока от реалните разходи за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. Поради това тази възможност не е предпочитана от задължените по схемата лица. Все пак, тази възможност е оставена за задължените лица, в случай че пусканите на пазара количества от даден продукт са малки, или пък инцидентни и реализирането на РОП чрез колективна система или индивидуално изпълнение би представлявала голямо административно затруднение за задължените лица. Следва да се отбележи, че приходите от продуктовите екотакси се изразходват за подобряване на дейностите на общините с отпадъци, национални информационни кампании в областта на отпадъците, но не са пряко свързани с рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

В Българското законодателство прилагането на принципа „Разширена отговорност на производителя“ е в компетенциите на националното законодателство. Общините нямат правомощия да поставят ограничения и/или да задължат производителите на продукти, след употребата на които се образуват отпадъци в тази област, като тяхната роля е да съдействат за постигането на задълженията им, в т.ч. осигуряване и определяне на местоположението на контейнерите за разделно събиране на МРО. На местно ниво могат да се извършва контрол за спазване разпоредбите на Общинските наредби за управление на отпадъците и оказване на административна помощ за спазване на законодателството. Чрез принципа „разширена отговорност на производителя” се цели производителите на продукти след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци да носят отговорност и за тяхното последващо събиране и рециклиране. Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране/рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване (ОО). Общините от своя страна сключват договори за сътрудничество с организациите по оползотворяване и подпомагане на дейността им за организирано събиране на тези отпадъци от домакинствата. Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и да изхвърлят отпадъците на определените за това места.

При схемата за „Разширена отговорност на производителя“ финансирането на системите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите – задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Изброените по-долу инструменти често се оценяват като успешни в насърчаването на разделното събиране в Европа, в това число разделно събиране от граждани при източника. Чрез разширената отговорност на производителя се прехвърля финансовата и/или оперативна отговорност за управлението на отпадъци от общините към производителите на стоки. С разширената отговорност на производителя се допринася за по- доброто разделяне и рециклиране, като се осигуряват подходяща инфраструктура и необходимата комуникация и чрез финансиране на нетните разходи за извършване на услуга за събиране и допълнително третиране съгласно йерархията на отпадъците, както и чрез повишаване на осведомеността.

Разширената отговорност на производителя е показала своите предимства при рециклиране на много потоци от отпадъци като опаковки, електроника, батерии и превозни средства. В членове 8 и 8а от Рамковата директива за отпадъците, преработена през 2018 г., са посочени общите принципи, които трябва да се следват при изпълнението на схемите за разширената отговорност на производителя. Важна характеристика е модулацията на такси, плащани от производителите в зависимост от критериите за устойчивост, като се взимат предвид например устойчивостта, възможността за поправка, повторна употреба и рециклиране или наличието на опасни вещества на техните продукти. В случая с опасните продукти от домакинствата чрез „екомодулация“ може да се подкрепят подобрения на равнището на проектирането на продукта, за да се намалят опасните му характеристики (качествена превенция), да се увеличи (количествена) превенцията на отпадъци, неговата пригодност за рециклиране и възможност за повторна употреба.

Съгласно схемата „плащаш повече, ако изхвърляш повече“ от домакинствата се изисква да плащат, когато изхвърлят смесен отпадък. Това обикновено се прилага чрез етикетирани торби за отпадъци, които трябва да се набавят предварително, или чрез улични контейнери, които се отключват само след като ползвателят се е идентифицирал със собствена карта. Изключително важно е смесените отпадъци да бъдат сравнително скъпи, а потоците за рециклиране и други потоци от отпадък, който е разделен, да бъдат изхвърляни (почти) безплатно. По този начин се дава ясен стимул за разделяне на отпадъците при източника. По смисъла на силата на финансовите стимули схемата „плащаш повече, ако изхвърляш повече“ се е доказала като ефективен инструмент за увеличаване на разделното събиране при източника. Схемата „плащаш повече, ако изхвърляш повече“ обикновено работи чрез регистрирани торби или кофи за отпадъци, обозначени с баркод. За жилищните сгради и изключително гъсто населените райони могат да бъдат използвани (подземни) обществени контейнери, които се отварят автоматично след заплащане или идентификация с карта.

Данъците и таксите за депониране и изгаряне не засягат пряко гражданите, но чрез тях се насърчават общините и операторите по управление на отпадъци да подобряват ефективността на разделянето, събирането и рециклирането на отпадъци в техния район. С тези данъци и такси се спомага за включването на външните разходи от изхвърляне (емисии на въглероден диоксид и метан, замърсяване на въздуха и подпочвени води) и външните ползи от рециклиране (икономия на енергия, намаляване на влиянието върху околната среда и здравето от извличането на непокътнати ресурси).

При система за обратно изкупуване, потребителят заплаща депозит, когато купува продукт като бутилирана напитка и му възстановяват сумата, когато връща бутилката. Системата обикновено се прилага за опаковки на напитки, но също така съществува за продукти, които могат да бъдат върнати, като газови бутилки за готвене наоткрито. Заради финансовия стимул чрез системите за обратно изкупуване се отбелязва почти незабавно увеличение в рециклирането. От гореупоменатите инструменти първите три (разширената отговорност на производителя, схемата „плащаш повече, ако изхвърляш повече“ и данъци за депониране и изгаряне) се считат за ключови икономически инструменти за насърчаване на прилагането на йерархия на отпадъците, както е посочено в приложение IVa от Рамковата директива за отпадъците.

Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци чрез пряко заплащане на услугите по извозването и третирането им

При тази схема производителят на определени продукти и стоки или доставчикът на дадена услуга е задълженото лице и носи отговорност за съхраняване, транспортиране и третиране на отпадъците, генерирани при производството на съответните стоки и услуги, в съответствие с нормативните изисквания. Отговорността е както за осигуряване на цялостната логистика на дейностите по управление на образуваните отпадъци, така и за финансирането на тези дейности.

Потоците отпадъци, за които се прилага тази схема в страната са: производствени отпадъци, включително производствени опасни отпадъци; болнични отпадъци; ПСБ/ПСТ; утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО).

Производителите и доставчиците на стоки и услуги могат да организират отговорността си относно образуваните при дейността им отпадъци:

- в собствени инсталации и съоръжения, за което трябва да притежават разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС, и/или
- да сключват писмен договор с лица, които имат право да извършват тези дейности с отпадъци в съответствие със ЗУО и ЗООС (т.е. да притежават разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС).

Схемата не предполага ситуация, при която се създава монополно положение. Всяко лице, което желае и/или е длъжно и отговаря на изискванията на законите, получава от компетентните национални органи разрешително или регистрационен документ по ЗУО или комплексно разрешително по ЗООС за дейности с отпадъци, съответно за инсталации за отпадъци. Произнасянето на компетентните административни органи подлежи на обжалване чрез съдебната система по общия правов ред, установен на национално ниво. Производителите на стоки и услуги, които образуват отпадъци при тяхното производство имат свободата да избират на кое лице, притежаващо право по ЗУО или ЗООС да възложат третирането на отпадъците си, когато не ги третират в собствени инсталации.

Всички лица в схемата са включени в публични регистри:

- Във всяка РИОСВ е създаден регистър на лицата, които подлежат на инспекции и контрол по всяка от наредбите към ЗУО;
- ИАОС поддържа регистри на лицата, притежаващи разрешителни и регистрационни документи за извършване на дейности с отпадъци; регистър на търговците и брокерите на отпадъци; регистър на депата за отпадъци и регистър на инсталациите за преработка на отпадъци;
- МОСВ поддържа регистри на лицата с комплексно разрешително по ЗООС и регистър на лицата с рециклиращи съоръжения по потоци отпадъци.

Лицата, с които фирмите производители на стоки и услуги са сключили договори за транспортиране и/или третиране на отпадъците им, които са следващи притежатели на отпадъците, имат същите отговорности, както лицата, които с писмен договор са им предали отпадъците.

Тази схема е типичен пример за пълно прилагане на принципа „замърсителят плаща“. Цените на услугите, свързани със съхранение, транспортиране и третиране на отпадъци се формират изцяло на пазарен принцип при наличната конкуренция на национално ниво, в рамките на ЕС и Световната търговска организация (СТО).

Генераторите на ОСР на територията на общината също организират сами и финансират съхранението, извозването и последващото оползотворяване и/или обезвреждане на строителните отпадъци. Генераторите на ОСР организират сами транспортирането на строителните отпадъци до депо или инсталация за третиране (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО, които попадат в задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация).

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират утайки от ПСОВ, в резултат на отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води

Схемата се прилага за отпадъците – утайки от ПСОВ, генерирани в резултат от отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води от домакинствата и от други източници – юридически лица.

При тази схема лицата, които ползват услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчните води, в т.ч. и третиране на утайките от ПСОВ, в съответствие с принципа „Замърсителят плаща" заплащат пълните разходи за тези услуги. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез такса за отвеждане и пречистване на отпадъчните им води, в т.ч. и за третиране на утайките, която се изчислява на основата на количеството доведени и отведени отпадъчни води и разходите за дейността. Таксите се определят от оператора на ВиК системите на територията на общината и се регулират утвърждават от независим национален регулатор – Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР), поради естествения монопол на тази услуга. Гражданите имат право на участие при обсъждането от ДКЕВР на цените на ВиК услугите. Освен това при ползване на външни услуги, свързани с третиране на утайките от ПСОВ на населени места, ВиК операторите са длъжни да избират изпълнители по реда на европейското и съответното национално законодателство за обществени поръчки.

ИЗВОДИ:

Прилагането на принципа „Разширена отговорност на производителя" е в компетенциите на националното законодателство. Общините нямат правомощия да поставят ограничения и/или да задължат производителите на продукти, след употребата на които се образуват отпадъци в тази област, като тяхната роля е да съдействат за постигането на задълженията им, в т.ч. осигуряване и определяне на местоположението на контейнерите за разделно събиране на МРО. Към схемата за 6-те групи МРО, с оглед новите европейски цели и изисквания по отношение на текстилните отпадъци за 2025г. е необходимо да бъде включен и този отпадъчен поток;

Различна е ситуацията при Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци. В тази схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на отпадъците. Другите лица, които участват в схемата са регионалните сдружения на общини за управление на отпадъците (РУСО) и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци. Задължени лица по схемата са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса-битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата;

На територията на Община Ситово функционира и се доразвиват дейностите, подпомагани от общината на принципа „разширена отговорност на производителя". Необходимо е да се прилага напълно и принципът „замърсителят плаща" за строителните отпадъци от домакинствата.

3.7. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на Общинска администрация - Ситово в сферата на управлението на отпадъците.

Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, Кмет на общината, Кметове на населени места и Кметски наместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран със:

- разработване и прилагане на законодателството, технически стандарти и ръководства за дейностите по управление на отпадъците;
- разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагане на местно ниво;
- съгласуване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;
- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на общинската инфраструктура за отпадъци.

Изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците в община Ситовоза периода 2021-2028 г., изисква подобряване на институционалния капацитет и засилване на контролните функции на местно ниво.

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, изграждането и експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Това налага приемането на мерки за насърчаване на кооперирането между общините, с цел изпълнение на техните отговорности и ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в общините и чрез регионалните инициативи ще бъде осигурен достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена.

В дейностите по управление на отпадъците са ангажирани следните институции: Община Ситово; Общински съвет – Ситово; Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Силистра, което обхваща общините: Силистра, Алфатар, Кайнарджа, Дулово, Ситово и Ситово; оператор на Регионално депо за неопасни битови отпадъци – Силистра и сметосъбиращата и сметоизвозваща организация– Общинско предприятие „Общински имоти и услуги-2012” - с. Ситово.

Дейностите по управление на отпадъците на местно ниво в община Ситово се осъществяват чрез:

- изпълнение на Общинската програмата за управление на отпадъците и
- спазване на Наредбите, приети от Общински съвет - Ситово, имащи отношение към темата с отпадъците.

Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са:

- Общински съвет – Ситово;
- Кмет на община Ситово;
- Зам. Кмет с ресор „Общинска собственост и УТКР“;
- Секретар на Община Ситово;
- Главен специалист „Селско стопанство и екология“;
- Кметовете и кметските наместници на населените места от общината.

Съгласно приетата с решение на Общински съвет Ситово структура на общинската администрация, отговорното звено за дейностите по опазване на околната среда и в частност по управление на отпадъците е дирекция „Специализирана администрация”, в която е назначен служител на длъжност Главен специалист „Селско стопанство и екология“, който отговаря пряко за дейностите по екология, озеленяване, управление на отпадъците и чистота.

Пряко ангажирани с контрола, работата и проблемите свързани управлението на отпадъците на Община Ситовоса следните служители:

- Секретар на община;
- Директор на дирекция „Специализирана администрация“;
- Главен специалист „Селско стопанство и екология“;
- Служителите на Общинско предприятие „Общински имоти и услуги-2012” - с. Ситово.

Отговорните служители организират и контролират дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, състоянието на депата, поддържането на зелените площи, изпълнението на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БДУВ и други. Те участват активно в разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници.

Служителите, назначени да отговарят за проблемите по управление на отпадъците притежават необходимото образование, професионална компетентност и опит за заемане на съответните длъжности.

Прегледът на функциите за управление на отпадъците в общината показва, че:

- По отношение на политиката за отпадъците, в Общината са изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са организирани;
- Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците, като те се обезпечават финансово, чрез определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции са недостатъчни;
- Необходимо е да се подобрят дейностите за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

По отношение на състоянието на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци, прегледът показва, че:

- Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на управление на отпадъците;
- Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите - осигурени помещения, офис оборудване.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари, специализирани курсове и обучения.

Материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала, пряко ангажиран с изпълнение на функциите, е достатъчна и не е необходимо да се предвиждат мерки в тази насока.

Във връзка с чл.22, ал.1 от ЗУО, Община Ситово има разработена Наредба управление на отпадъците на територията наобщината, приета с решение на Общински съвет - Ситово №9 от 30.01.2020 год. Наредбата урежда правата и задълженията по отношение на дейностите за управление на отпадъците на територията на общината, на физически лица, които живеят или временно пребивават в общината, както и на юридическите лица, които осъществяват стопанска дейност на нейната територия. Наредбата регламентира реда и условията за

изхвърлянето, събирането, транспортирането, оползотворяването, обезвреждането и контрола върху дейностите с отпадъците.

Прилагането на нормативната уредба, свързана с управлението на отпадъците се извършва от Кмет, Ресорен Заместник-Кмет, Секретар на Община Ситово и Главен специалист „Селско стопанство и екология“, който има необходимото образование и квалификация. По населени места контролни правомощия имат и кметовете на населени места.

За извършване на контролна дейност в общината са упълномощени еколога на общината и кметовете на кметствата. Актовете се съставят от служители на Общинската администрация и от представители на РИОСВ – Русе, за замърсени терени и неправомерно изхвърляне на отпадъци и за нарушения на наредбите, приети от Общинския съвет - Ситово.

В областта на дейностите с отпадъци общината има разработени програмни и нормативни документи, актуални спрямо приетите документи на национално ниво.

Контролната дейност, свързана с налагането на санкции се извършва от длъжностни лица в общинска администрация и инспекторите от РИОСВ.

Контролната дейност може да бъде подобрена чрез:

- Подобряване на координацията между контролните органи на различно подчинение;
- Провеждане на обучения по Закона за управление на отпадъците за контролната дейност на общината;
- Провеждане на обучение по изискванията за съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления;
- Максимално използване на възможностите на НПО да участват и да подпомагат контролната дейност на инспекторите за подобряване на уменията и подходите за налагане на глоби и санкции, както и за популяризиране на непрекъснато променящото се законодателство.

Задълженията на Кмета на общината по отношение управление на отпадъците са разписани в Глава I на ЗУО, Раздел III Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация. Кметът на община е отговорен за:

- осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- организирането на разделно събиране на опасните и биоразградими битови отпадъци.

Анализът на институционалния капацитет показва, че в Община Ситово се изпълняват в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета и общинската администрация, съгласно законовите разпоредби за управление на отпадъците.

Ръководството на Община Ситово отделя голямо внимание към процесите, дейностите, материалите и продуктите, които се използват. Поддържането на стандарта за управление на околната среда осигурява сигурност, че организацията знае и спазва законовите изисквания, относно околната среда. Ангажирани са всички нива в организацията чрез поставяне на цели и очаквани резултати и делегиране на отговорности.

С въвеждането на нови изисквания в европейското, съответно и националното законодателство, непрекъснато се увеличава необходимостта от наличие на повече ангажирани с управлението на отпадъците служители в Общинската администрация.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва ежегодното им включване в дейност за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари и специализирани курсове.

Необходим е актуален „зелен телефон“, на който гражданите да могат да подават сигнали за нарушения и да правят предложения, свързани с дейностите по третиране на битовите отпадъци и поддържане чистотата на населените места.

ИЗВОДИ:

Община Ситово има добре изграден институционален капацитет и натрупан опит в разработване на нормативни актове и стратегически документи в областта на управление на отпадъците.

Препоръчително еотговорните служители да преминават обучения във връзка с нормативните промени в изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове, свързани с управлението на отпадъците за повишаване на експертизата.

Необходимо е създаване на регистри на обекти, които подлежат на контрол, изготвяне на годишни планове и отчети за контролната дейност и други, които да се одобряват от Кмета на общината, като резултатите от контролната дейност по управление на отпадъците и наложените санкции се публикуват на сайта на Общината.

Общината трябва да осигури „зелен телефон” за подаване на сигнали от граждани.

3.8. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

На територията на община Ситово старите замърсявания са в резултат от локални /изоставени незаконни/ неорганизирани сметища (струпване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) около населените места. Образуват се периодично и локални замърсявания, които своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е липсата на екокултура и на отговорно отношение на недобросъвестни жители от общината.

Със Заповед № 266/16.07.2009 г. на Директора на РИОСВ - Русе е преустановена експлоатацията на старите общински депа за неопасни отпадъци, намиращи се:в местността „До селото”/ „Старите свинарници”/,местността „Айвалъка”и местността “Тюркмаалез”.

Със средства на ПУДООС през 2010 година Община Ситово е закрила и рекултивирала трите общински депа в изпълнение на изготвен План за привеждане на съществуващите депа в съответствие с изискванията и разработен „Проект за закриване и рекултивация на съществуващите общински депа за отпадъци на територията на Община Ситово”. Извършва се постоянен мониторинг на рекултивираните площи.

Към категорията „замърсени” територии в община Ситово се отнасят 14 депа за отпадъци, от които три са закрити и рекултивирани в с. Ситово. За останалите е предвидена и има проекти за рекултивация. Рискови от гледна точка на замърсяването на почвите са частите от общинските територии в близост до сметища и стари стопански складове с пестициди. Сериозен проблем на общината е замърсяването на земеделски земи от нерегламентирани сметища, каквито има около почти всички села. Някои от тях са разположени върху зелени площи или на открити равни места със свободен достъп на хора и животни. На територията на Община Ситово има 14 на брой нерегламентирани сметища от смесен тип, които не отговарят на нормативните изисквания, работи се по тяхното привеждане в съответствие с изискванията – за рекултивиране, като три от тях са вече рекултивирани през 2010 година.

На територията на общината нерегламентирани са бившите сметища на населените места: Босна, Гарван, Добротица, Ирник, Искра, Любен, Нова Попина, Слатина, които продължават да се ползват от населението. Осъществява се периодичен контрол за

недопускане на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Възникналите други замърсявания се почистват своевременно.

Необходимо е да се предвидят и заложат мерки по рекултивационни мероприятия на бившите сметища по населени места и при необходимост да се извърши промяна предназначението на земята.

Продължава да е актуален проблемът с периодичното образуване на нерегламентирани замърсявания от неконтролирано изхвърляне на битови, градински и животински отпадъци, наблюдавани предимно в периферията на населените места и дерета.

Съществуващите проблеми, свързани със системите за събиране и транспортиране на отпадъците, слабостите в контролната дейност и не на последно място ниското екологично възпитание на гражданите, спомагат за неконтролираното изхвърляне на отпадъци и за възникването на локални замърсявания и нерегламентирани сметища около дерете на реки, покрайнини на населени места, зони за отдих, селскостопански пътища и др. Най-често на неразрешени места се изхвърлят смесени битови отпадъци (покъщнина, отпадъци от различен характер, вкл. и опасни), като и отпадъци от строителни и ремонтни дейности, животински отпадъци и др.

Добре организираната система за сметосъбиране и сметоизвозване и ефективния контрол от страна на Общинска администрация водят до значително намаляване на броя на инцидентните локални замърсявания с отпадъци. Общината ежегодно почиства замърсени зони с нерегламентирано изхвърлени отпадъци.

На кметовете на населени места и кметските наместници са възложени функции по наблюдение и контрол за предотвратяване възникването на такива замърсявания.

Необходимо е въвеждане на превантивни мерки, постоянен мониторинг и ефективни санкции, за да се ограничи нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.

ИЗВОДИ:

Община Ситово все още не е ликвидирала всички нерегламентирани локални сметища и стари площадки за обезвреждане на отпадъци и следва да се предприемат мерки за тяхната ликвидация, рекултивация, запръстяване и възстановяване;

Съществува проблем с въвеждането на ефективен контрол за предотвратяване на повторното използване от населението на вече закритите локални замърсявания, както и възникването на нови;

Необходимо е осигуряване на финансиране и осъществяване на следексплоатационните грижи и мониторинг на рекултивираните депа и ликвидирани локални замърсявания, съгласно нормативните изисквания.

3.9. Анализ на организационните схеми и финансови потоци за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

При вземането на решение за определяне размера на такса „Битови отпадъци" ръководството на Общинска администрация и Общински съвет - Ситово се съобразяват и със социалната поносимост на предлаганата услуга.

Отчитайки конкретните условия на Община Ситово, постъпващите средства при правилно и целенасочено управление на отпадъците могат да осигурят една нормална организация за задоволяване нуждите на населението от качествени комунално-битови услуги.

Прилагането на принципа „замърсителят плаща" изисква възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги като включва: събиране, транспорт и депониране на отпадъците. Цената за депониране на отпадъци трябва да възстановява разходите за изграждане на депото и да покрива разходите за експлоатация, мониторинг, закриване и следексплоатационни грижи за площадката на депото за период не по-кратък от 30 години, съгласно изискванията на Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за

условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща", който се въвежда с такса „Битови отпадъци" за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „Битови отпадъци" за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци".

През последните години Приходите от такса „Битови отпадъци" (ТБО) не покриват изцяло разходите за управление на битовите отпадъци, като разликата се покрива и дофинансира от други собствени приходи на Община Ситово.

Съгласно Закона за местните данъци и такси в такса „Битови отпадъци" следва да се предвидят разходи за: закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Практиката показва, че начинът по който се изчислява такса „Битови отпадъци" далеч не стимулира населението да участва в системите за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, както и не води до пълно финансово покритие на нуждите и разходите за управление на битовите отпадъци. Това обуславя значителния финансов ресурс, който е непосилен за общинския бюджет, не се осигурява от такса „Битови отпадъци" и за изпълнението на част от дейностите по управление на отпадъците Общината търси алтернативни решения за финансиране от други финансови организации – ПУДООС, Оперативните програми, програмата за развитие на селските райони и др. външни донорски програми.

По силата на националното законодателство, Общинската администрация е изцяло отговорна за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средствата, предвидени в общинския бюджет, осигурени чрез такса „битови отпадъци", заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на таксата се приема от Общинския съвет ежегодно.

Редът за определяне и плащане на такса „Битови отпадъци" в Община Ситово е регламентиран с Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цените на услугите на територията на Община Ситово, приета от Общински съвет. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери и кофи;
2. събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Съгласно чл. 66, ал.1 от Закона за местните данъци и такси таксата за „Битови отпадъци" се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общински съвет въз основа на одобрена план – сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за: осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други; събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови

отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците и почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Размерът на такса битови отпадъци се определя за всяка услуга поотделно.

В изпълнение на изискванията на националното законодателство в областта на управление на отпадъците Община Ситово следва да извозва и предава за депониране твърдите битови отпадъци от дейността сметосъбиране на Регионално депо за неопасни отпадъци – гр. Силистра.

Програмата за управление на отпадъците се реализира чрез средства от общинския бюджет и европейски оперативни програми за финансиране. Средствата от общинския бюджет се събират ежегодно от такса битови отпадъци и се разходва, съгласно приета План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Ситово.

РАЗХОДИТЕ ПО ПЛАН-СМЕТКАТА ЗА ТБО ЗА 2020 г. са в размер на 247 912 лева, както следва:

Разпределението на РАЗХОДИТЕ е както следва:

I. Събиране и транспортиране на битови отпадъци до инсталации и съоръжения за тяхното третирането до регионално депо – гр. Силистра – 70 041 лева.

II. Третиране на битови отпадъци в инсталации и съоръжения – 150 071 лева.

III. Поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината – 27 800 лева.

3.1. ПРИХОДИТЕ ЗА 2020 г. по план-сметката са в размер на 247 912 лева

Реално събраните приходи от Такса „Битови отпадъци“ през 2020 г. са в размер на193 000 лева, а реално отчетените разходи възлизат на 240 000 лева. Община Ситово е дофинансирала разходите от други приходи в бюджета в размера на – 47 000 лева

Таблица 40: Справка за приходите от ТБО и разходите за управление на отпадъци 2018 – 2020 г. в лева

Година	Разходи за управление на отпадъците по План-сметка	Реализиран приход от такса „Битови отпадъци“	Дофинансиране
2018 г.	238000	219000	19000
2019 г.	159000	168000	0
2020 г.	240000	193000	47000

Източник: Община Ситово

Анализът на данните в Таблица №40 показва, че разходите за управление на отпадъците в община Ситово в две от изследваните три години превишават приходите от такса „Битови отпадъци“ и се налага дофинансиране от други приходи на Общината.

За периода 2019-2020 г. разходите за управление на битови отпадъци по план-сметката са се увеличили с 50% или със 81 000 лева. За 2020 г. разходите превишават приходите от такса „Битови отпадъци с 24%.

Общо за периода 2018-2020 г., Общината е дофинансирала дейностите по управление на отпадъците с около 66 000 лева. Разглеждан обобщено за три годишния период балансът е отрицателен. Изграждането на нови съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците ще постави въпроса за тяхното финансиране и предвид чувствителността на населението към

увеличаването на размера на такса „битови отпадъци“ трябва да се търсят алтернативни източници на финансиране.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ. Разпределението на промила е 5,5 за физически лица и 10 за юридически лица.

Други източници на приходи за управление на отпадъците

Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на управление на отпадъците. Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Външно финансиране- Оперативни програми

Външното финансиране се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда”, ПУДООС , ПРСР, НДЕФ и други финансиращи организации.

Организирането на системи за разделно събиране на отпадъците, оползотворяване и обезвреждане, които са в съответствие с по-високите изисквания, установени от законодателството, води до повишаване на разходите за управление на отпадъците и едновременно до намаляване на количеството, което се депонира. За да бъде постигнато съответствие с тези изисквания се предвижда проучване и приемане на механизми за определяне на такса „битови отпадъци” в зависимост от количеството отпадъци въз основа на: оптимизиране на размера и разходването на такса „битови отпадъци” и заделяне на адекватни средства за покриване на разходите за събиране и транспортиране на отпадъците; проектиране, изграждане, експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за депата за отпадъци; прилагане на разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата и масово разпространени отпадъци. Приемане на икономически стимули и данъчни облекчения за домакинствата и фирмите, прилагащи компостиране и разделно събиране на отпадъците.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

- В община Ситово са изградени добри организационни схеми за управление на различните потоци отпадъци.
- Необходими са действия за изграждане на система за разделно събиране и оползотворяване на растителни, хранителни и други биоотпадъци и въвеждане на фамилно компостиране;
- Необходимо е разработване и внедряване на информационна система за докладване на информацията за управление на битовите отпадъци в общината;
- Анализът на данните показва, че приходите от такса „Битови отпадъци” в Община Ситово за 2020 г. е с около 24% по-малко от разходите за управлението им. За периода 2018-2020 г., Общината е дофинансирала дейностите по управление на отпадъците средно с около 66 000 лева.
- Необходимо е разработване на алтернативни методи за определяне на такса „Битови отпадъци” на база изхвърляно количество отпадъци и стимули за гражданите, които участват активно в системите за разделно събиране;
- Публикуване на интернет страницата на общината на детайлните план-сметки за разходите, на основата, на които се определя такса „Битови отпадъци”, по елементи на разходите и видове дейности и услуги.

3.10. Анализ за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има много голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Информирането на населението цели повишаване на културата на населението и по-конкретно намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред общината, така и за търсене на решението им и привличане на общественост в изпълнение на предприетите мерки.

Достъпът до информация, повишаването на съзнанието и еко-културата на обществото, участието му при вземане на решения и привличането му като партньор в процеса на управление на отпадъците е ключов момент, предопределящ до голяма степен успешната реализация на настоящата програма. Действията на Общинската администрация в областта на опазването на околната среда и управлението на отпадъците достигат до гражданите на Община Ситово чрез сесиите на Общинския съвет, регионални печатни и електронни медии, общински вестник, помества се на електронната страница на Община Ситово, провеждат се информационни кампании и публични събития.

Община Ситово поддържа редовна връзка със заинтересованите лица към дейностите за управление на отпадъците на нейна територия, като:

- Населението и производствените предприятия, генератори на отпадъци;
- Доставчиците на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване, подготовка за рециклиране и обезвреждане на отпадъците;

Общината участва неизменно и активно с позиция в заседанията на Регионалното сдружение за управление на отпадъците на регион Силистра. Провежда се периодична комуникация с компетентните органи по дейността – МОСВ, РИОСВ и др.

Общината полага усилия за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците. Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване на количеството генерирани отпадъци и оползотворяване на отпадъците има ключово значение за успеха и добрите резултати на системите за управление на отпадъците съобразно йерархията за тяхното управление.

Осигурена е постоянна телефонна връзка с общината за подаване на сигнали, засягащи състоянието на околната среда и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци („зелен телефон“).

Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

Като най-широко рекламирана и с най-голям брой участници (деца и възрастни), през последните години е националната инициатива „Да изчистим България”. В дните на кампанията редица институции, организации, училища, детски градини и хора от селата на общината се включват в почистване на районите, около които живеят или работят. Други се грижат за чистотата на селищните паркове. Организира се и ежегодно пролетно почистване на замърсени терени, включително общински пътища.

Община Ситово участва активно и във финансираната от ПУДООС Национална кампания „За чиста околна среда”.

През 2020 година Кметство Любен реализира проект - изграждане на кът за отдих и детска площадка, финансиран със средства от ПУДООС по Националната кампания „За чиста околна среда-2020”.

Проведените кампании дават своя резултат сред целевите групи, които се включват в тях, като включените в тях информационни и разяснителни дейности спомагат за възприемането на йерархията за управление на отпадъците:

- Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъци;
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.

Необходимо е обаче, информационно - разяснителната политика на Общината в областта на управление на отпадъците да обхваща всички основни потоци отпадъци и да се реализира системно, чрез подходящи методи и средства, съобразно целевите групи.

Начини за предоставяне на информация, относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

В изпълнение на своите задължения Общината осигурява на населението достатъчно информация за услугите за отпадъци, които предоставя и за съответните задължения на гражданите и фирмите. На сайта на Общината се публикуват:

- стратегии, програми, общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците и други местни документи, свързани с управлението на отпадъците;
- услугите по събиране и извозване на отпадъците, вкл. граници на обслужвани райони;
- график и места за разделно събиране на МРО;
- списък на местата, в които гражданите могат да предават излезли от употреба гуми;
- реда и начина за изхвърляне на строителни отпадъци, образувани в резултат от ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти, административни сгради и др.;
- списък на организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, с които общината е сключила договори;
- постъпили уведомления за инвестиционни предложения, решения на директора на РИОСВ за преценки необходимостта от извършване на ОВОС и други.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА

- От направените проучвания се установи, че Общината ежегодно прилага различни мерки във връзка с провеждането на разяснителни кампании сред населението относно дейностите по управление на отпадъците.
- В Общината са налични стратегически документи, в които да са указани и/или включени мерки за водене на информационно-разяснителна политика.
- Община Ситово провежда ежегодни доброволчески акции за почистване на околната среда от отпадъци. Общината участва всяка година в кампаниите „За чиста околна среда” за малки екологични проекти, финансирани от ПУДООС и „Да изчистим България“.
- За подобряване на резултатите при управление на отпадъците са необходими мерки за повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи граждани и на бизнеса.
- Препоръчва се отделяне на бюджет за провеждане на общинската информационна-разяснителна политика за опазване на околната среда, в частност управлението на отпадъците. Възможните действия включват:
  - Системно информиране на обществеността чрез местните медии за всички предстоящи действия, програми и проекти, касаещи управлението на отпадъците.
  - Издаване и разпространение на информационни материали за популяризиране на предприетите действия.
  - Обучение на ученици, служители и членове на НПО.

- Организиране на посещения на обекти, съоръжения и инсталации, свързани с третирането на отпадъците от ученици и членове на младежки клубове.
- Подготовка и разпространение на материали, насърчаващи минимизирането, рециклирането и оползотворяването на отпадъците и повторната употреба на опаковките.
- Организиране на акции за пролетно и есенно почистване и озеленяване на районите в и около училищата и детските градини.
- Провеждане на обществено обсъждане на програмата за управление на отпадъците.
- Създаване на обстановка на партньорство между бизнеса, обществеността и общинската администрация за по-ефективно решаване на проблемите.
- Подобряване на работата между общинската администрация и неправителствените организации в областта на управление на отпадъците.

3.11. Анализ на информационното обезпечаване на дейностите с отпадъците

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците са ЗУО и Наредба №1 от 4 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.

Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация чрез документите, определени в нея, както и в наредбите по чл.43, ал.3, 4, 5 и 6 от ЗУО. Общините също така имат задължения за събиране на информация от организациите, извършващи дейности с отпадъци.

За всички извършвани дейности по отпадъците в община Ситово се води редовна регистрация и контрол.Общинската администрация получава достоверна информация относно постъпващите за депониране на регионалното депо битови отпадъци чрез претеглянето им с електронна везна. Наблюдава се компетентност и оперативност при осигуряване на информацията за дейността.

По отношение на създадената в общината организация за събиране, обработване и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци, информационното обезпечаване покрива основните направления на дейностите по управление на отпадъците, които могат да се групират по следния начин:

- Предварително планиране;
- Последващо планиране;
- Договори и управление на договорите;
- Събиране и транспортиране на отпадъци;
- Поддържане на чистотата на територията на общината;
- Третиране и обезвреждане на отпадъци;
- Разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Контрол по изпълнение на дейности;
- Проучване, проектиране и изграждане на нови съоръжения;
- Рекултивация на депа.

В Общинска администрация – Ситово информационното обезпечаване на управлението на отпадъците се извършва чрез изготвяне и представяне на годишни доклади по Програмата за опазване на околната среда и Програмата за управление на отпадъците, както и изготвяне на задължителните отчети по Закона за статистиката.

Основни функции за Общината са:

- Събиране, систематизиране и анализ на информация, свързана с дейности по отпадъци;

- Обработка и обобщаване на данните, свързани с изпълнението на договорите с фирми, извършващи дейности с отпадъци;
- Събиране и отчитане на данни от контролната и санкционната дейност;
- Изготвяне на информационни справки, доклади, становища и др., свързани с финансовото изпълнение на проектите в областта на управлението на отпадъците.

В общината няма единна информационна система за управление на отпадъците, но ежегодно се събира и анализира информацията по управлението на отпадъците, с която се обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация се осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, служи за изготвяне на качествени анализи въз основа на достоверна информация, за планиране и вземане на управленски решения.

Отговорните служители, които изпълняват функции, свързани с управление на отпадъците поддържат самостоятелно различни информационни бази данни. Наличната информация позволява да се прави сравнителен анализ на данните в различни разбивки. Обменът на информацията се осъществява на базата на документооборот, на хартиен носител или по електронен път. В общината няма разработена система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез мониторинг на процесите - например с ежегодни проучвания на мненията.

В общината има създадена добра организация за съхраняване, обмен и достъп до основни групи документи, като например:

- Програмни и планови документи - Програма за опазване на околната среда, Програма за управление на отпадъците, оперативни планове, план-сметки и др.;
- Документи във връзка с определяне цена на услугата и заплащане на ТБО;
- Заповеди на кмета на общината;
- Решения на общинския съвет;
- Отчети, съгласно разпоредбите на ЗУО и ЗООС, годишен отчет на общината за управление на отпадъците във връзка с докладване на целите, съгласно Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. Протоколи - констативни протоколи за контрол на дейностите по управление на отпадъците, протоколи от проверки, за почистване на дерета и др.;
- Регистри - на обекти, договори, фирми оператори, лица с разрешителни и т.н.;
- Регистри за изпълнение на контролната дейност и др.;
- Заявки- за възлагане и извършване на дейности;
- Кантарни бележки за количествата, постъпили отпадъци по съоръжения за третиране;
- Справки - за постъпили, преработени и предадени количества отпадъци,за изплатени средства.

ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

- На национално ниво много на брой институции събират информация, касаеща управлението на отпадъците, като все още няма изградена единна интегрирана информационна система;
- Наредбата по чл. 48, ал 1 от ЗУО относно реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичните регистри определя Общините като задължени лица, които следва да предоставят информация, свързана с управление на отпадъците. Общината изготвя годишен отчет по изпълнението на Общинската програма по управление на дейностите по отпадъците през първото тримесечие на следващата година, като екземпляр от отчета се изпраща в РИОСВ - Русе;
- Информацията, събрана от една институция, не винаги е достъпна за ползване от звена от друга институция, което възпрепятства ефективното управление на отпадъците и осъществяването на контрол на протичащите процеси;

- Част от събираната информация, която е публична по своя характер, не е налична онлайн или в друг подходящ за аналитични цели вид;
- Необходимо е да се увеличи обемът на информацията, която се събира, например в общината да бъде събирана информация за обектите, които генерират големи количества хранителни биоотпадъци, както и за зелените площи в населените места и терените, от които се генерират зелени отпадъци и т.н.;
- Получаваната информация в различните звена на отговорните институциите не е достъпна за лицата, които впоследствие ще я използват за изпълняване на възложените им функции.

IV. ПРОГНОЗИ

Нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението е сред най-важните показатели за управление на отпадъците.

По данни на НСИ образуваните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително до 407 кг/човек/година за 2018 г., което е под средните нива за ЕС от 492 кг/човек за същата година. Със своите 766 кг на глава от населението Дания се нарежда на първо място сред страните членки. Други страни, генерирали над 600 кг боклук, са Малта (640 кг), Кипър (637 кг за 2017 г.), Германия (615 кг) и Люксембург (610 кг).

На обратния полюс с най-малко генерирани отпадъци е Румъния - 272 кг на глава от населението. Близо до нея се нареждат Полша (329 кг), Чехия (351 кг) и Унгария (381 кг).

Ако не бъдат предприети целенасочени мерки за предотвратяване на образуването и оползотворяване на битовите отпадъци, може да се очаква, че количеството им ще нараства в резултат на икономически растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. В резултат на разработването Национален план и общински Програми за управление на отпадъците и прилагане на мерките, предвидени в тях, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци, като България продължи да е с един от най-благоприятните показатели „образувани битови отпадъци на жител/година”.

Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Много по-неблагоприятен е показателят депонирани битови отпадъци на жител за България спрямо средното ниво на показателя за ЕС. В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС.

Населението на община Ситово намалява с около 5,5% или с 287 души през 2020 г. спрямо 2015 г. Естественият и механичен прираст през последните 5 години са отрицателни. Бъдещите тенденции за броя на населението в общината ще зависят силно от механичното движение на населението и задълбочаващата се демографска криза в резултат на влошената възрастова структура.

Таблица 41: Норма на натрупване на отпадъците (кг./жител/год.)

Групи населени места	над 150 хил.	50-150 хил.	25-50 хил.	3-25 хил.	под 3 хил.
Норма на натрупване	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

Източник: МОСВ, НПУО 2014-2020г.

Община Ситово има изготвен морфологичен анализ на битовите си отпадъци, който е извършен в периода март-октомври 2019 г.

В методиката за определяне на морфологичния състав на БО за норма на натрупване се извеждат 5 групи населени места като за община Ситово референтните стойности са 295,5 кг/чов./година, **а реалната норма на натрупване на отпадъци в общината за 2019 г. е 298,06 кг/човек/година.**

На базата на проведените анализи и с помощта на наличните методики на МОСВ и примерни норми за натрупване на битови отпадъци е направена прогноза за количеството на отпадъците до 2028 г.

Таблица 42: Прогноза за количеството на отпадъците в община Ситово 2019-2028 г.

Прогноза за количеството на отпадъците		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Общо количество отпадъци											
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване на отпадъците	%		**-0,99**	**-1,99**	**-2,5**	**-3,3**	**-4,1**	**-4,9**	**-5,7**	**-6,5**	**-7,3**
Прогнозна норма на натрупване на отпадъци	кг/чов/год	298,06	296,50	293,49	289,02	282,31	273,50	262,79	250,40	236,59	221,66
Прогнозен брой на населението	брой	4909	4886	4838	4790	4742	4694	4646	4598	4550	4502
Прогнозно количество на отпадъците - общо	тон/год	1463,20	1448,71	1419,88	1384,39	1338,70	1283,82	1220,91	1151,32	1076,48	997,90
в т.ч.:											
Хранителни	тон/год	94,55	93,61	91,75	89,46	86,51	82,96	78,89	74,40	69,56	64,48
Хартия и картон	тон/год	89,03	88,15	86,39	84,23	81,45	78,12	74,29	70,05	65,50	60,72
Пластмаса	тон/год	98,39	97,42	95,48	93,09	90,02	86,33	82,10	77,42	72,39	67,10
Текстил	тон/год	83,22	82,40	80,76	78,74	76,14	73,02	69,44	65,48	61,23	56,76
Гума	тон/год	24,93	24,68	24,19	23,59	22,81	21,87	20,80	19,62	18,34	17,00
Кожа	тон/год	35,27	34,92	34,23	33,37	32,27	30,95	29,43	27,75	25,95	24,05
Градински	тон/год	590,92	585,07	573,43	559,09	540,64	518,48	493,07	464,96	434,74	403,01
Дървесни	тон/год	11,44	11,33	11,10	10,82	10,47	10,04	9,55	9,00	8,42	7,80
Стъкло	тон/год	53,55	53,02	51,96	50,67	48,99	46,98	44,68	42,14	39,40	36,52
Метали	тон/год	17,98	17,80	17,45	17,01	16,45	15,78	15,00	14,15	13,23	12,26
Инертни (над 4 см.)	тон/год	127,58	126,32	123,80	120,71	116,72	111,94	106,45	100,39	93,86	87,01
Ситна фракция (до 4 см.)	тон/год	130,15	128,86	126,30	123,14	119,08	114,19	108,60	102,41	95,75	88,76
Опасни	тон/год	26,44	26,18	25,66	25,02	24,19	23,20	22,06	20,80	19,45	18,03
Други	тон/год	79,75	78,96	77,39	75,45	72,96	69,97	66,54	62,75	58,67	54,39
Количества разделно събрани отпадъци от системи за разделно събиране (полезна фракция)											
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Хартия	%	0	0	0	0	**2**	**3**	**3**	**5**	**5**	**5**
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Пластмаса	%	0	0	0	0	**2**	**3**	**3**	**5**	**5**	**5**
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване – Метал	%	0	0	0	0	**2**	**3**	**3**	**5**	**5**	**5**
Прогнозен темп на изменение на нормата на натрупване - Градински	%	0	0	0	0	**50**	**25**	**10**	**10**	**10**	**10**
Норма на натрупване - Хартия	кг/1 жит./год	0	0	0	1,76	1,27	1,32	1,38	1,46	1,55	1,64
Норма на натрупване - Пластмаса	кг/1 жит./год	0	0	0	0,97	3,16	3,29	3,42	3,63	3,85	4,09
Норма на натрупване - Метал	кг/1 жит./год	0	0	0	0,36	0,64	0,66	0,69	0,73	0,77	0,82
Норма на натрупване - Градински	кг/1 жит./год	0	0	0	11,67	7,60	9,60	10,67	11,86	13,18	14,65
Хартия	тонове/год	0	0	0	8,42	6,02	6,20	6,39	6,71	7,05	7,40
Пластмаса	тонове/год	0	0	0	4,65	14,99	15,44	15,91	16,70	17,54	18,41
Метал	тонове/год	0	0	0	1,70	3,01	3,10	3,20	3,36	3,52	3,70
Градински	тонове/год	0	0	0	55,91	36,04	45,05	49,56	54,51	59,97	65,96

V. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е метод за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика, зад чиято абревиатура стоят следните думи:

- **S** (Strenghts) – Силни страни

- **W** (Weaknesses) – Слаби страни
- **O** (Opportunities) – Възможности
- **T** (Threats) – Заплахи

Методът цели да установи:

- Кои са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура;
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда;
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна;
- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира.

Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни" и „слаби страни". Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности" и „заплахи".

Силни страни.

Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни.

Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности.

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи.

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Матрица на SWOT анализа, представлява таблица, която се състои от четири квадранта, в които се подреждат и визуално представят основните характеристики на управлението на отпадъците. Попълването на четирите квадранта обобщава резултатите от аналитичната част на стратегическия документ и изводите и препоръките, направени в края на всеки анализ. При извършване на SWOT анализа могат да се разкрият множество силни и слаби страни, възможности и заплахи. За предпочитане е обаче да се подберат само най-важните от тях, които да попаднат в съответните квадранти на матрицата.

Силни страни		Слаби страни	
1	Изградено Регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на съвременните екологични изисквания.	1	Увеличаване на количествата депонирани отпадъци и ниско ниво на рециклиране и оползотворяване.
2	Добре изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места на общината.	2	Липса на цялостни системи за разделно събиране и оползотворяване на рециклируеми отпадъци от опаковки, строителни и биоразградими отпадъци.
3	Осигуреност с транспортни средства и съдове за събиране на битови отпадъци.	3	Недостатъчна ангажираност на жителите за спазване на изискванията за регламентирано изхвърляне на отпадъци.
4	Приета нормативна уредба за управление на отпадъците на местно ниво.		
5	Разработен четирисезонен	4	Отрицателен баланс между приходите

морфологичен анализ на отпадъци. 6 Разработени програми и планове за управление на различните потоци отпадъци. 7 Ежегодни информационни кампании за управлението на отпадъците. 8 Нормата на натрупване на отпадъците е под средното равнище за генерирани отпадъци на 1 жител.	и разходите за управление на отпадъците. 5 Ниска социална поносимост към увеличаване размера на таксите за битови отпадъци. 6 Периодично образуване на нерегламентирани замърсявания. 7 Неефективна система за контрол и санкциониране на нарушители. 8 Наличие на склад с излезли от употреба ПРЗ.
Възможности	**Заплахи**
1 Въвеждане, усъвършенстване и разширяване на системите за разделно събиране на различни потоци отпадъци. 2 Въвеждане на нови ефективни технологии за рециклиране и оползотворяване на отпадъците. 3 Създаване на система за мониторинг и контрол на отпадъците. 4 Промяна на обществените нагласи за намаляване образуването и ефективно управление на отпадъците. 5 Засилен институционален и граждански контрол за предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. 6 Пълноценно използване на различни финансови инструменти, фондове и програми в областта на управлението на отпадъците. 7 Механизми за включване на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците – публични обсъждания, информация чрез медии и интернет.	1 Увеличаващи се раходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците. 2 Нарастващи законови задължения на местната власт и честа промяна на нормативната уредба, в сферата на управление на отпадъците. 3 Налагане на санкции на местната власт при неспазване изискванията на нормативната уредба в сферата на управление на отпадъците. 4 Ниска събираемост и/или повишаване на такса битови отпадъци за населението. 5 Невъзможност на нискодоходните групи от населението да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управлението на отпадъците. 6 Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища. 7 Неизпълнение на целите по ЗУО и налагане на санкции от страна на контролните органи.

VI. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Генералната цел на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Ситово е:

Ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и превръщането им в ресурси, чрез изграждане на ефективна система за управление, предотвратяване на образуването им и оползотворяване, в съответствие с екологичното законодателство.

Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г. (НПУО),

съобразена е с Европейската стратегия за устойчиво развитие и подхода „нулеви „отпадъци“ и включва следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване.
Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.
Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

За всяка от стратегическите цели са разработени оперативни цели, които са пряко съотносими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, оперативните могат да бъдат краткосрочни и средносрочни.

Общинската програма поставя следните оперативни/специфични цели за управлението на отпадъците в община Ситово за периода 2021-2028 г.:

ОЦ 1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;

ОЦ 2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците;

ОЦ 3: Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци;

ОЦ 4: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците;

ОЦ 5: Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За да се изпълнят оперативните цели и да се достигнат стратегическите цели на програмата, е заложено да се изпълни определен набор от дейности, които са обособени в подпрограми. Достигането на всяка стратегическа цел може да се осъществи, чрез изпълнението на една или няколко подпрограми.

ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Като се имат предвид стратегическите цели и програмите с мерки за тяхното достигане от Националния план за управление на отпадъците, общинската програма за управление на отпадъците на Община Ситово, включва следните стратегически цели и подпрограми за достигане на всяка от тези цели:

Таблица 43: Стратегически, оперативни цели и подпрограми в Програмата за управление на отпадъците на община Ситово 2021 - 2028 г.

Стратегически цели	*Оперативни цели*	*Подпрограма*
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване	**ОЦ1:** Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци **ОЦ 5:** Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.	• Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци • Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци
Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	**ОЦ2:** Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците **ОЦ 5:** Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на	• Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци в т.ч. отпадъци от опаковки и биоотпадъци • Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване

Стратегически цели	*Оперативни цели*	*Подпрограма*
	отпадъците.	на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради • Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци /МРО/
Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	**ОЦ3:** Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци; **ОЦ4:** Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците	• Подпрограмаза намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци • Подпрограма за подобряване на административния капацитет за управление на отпадъците

В началото на всяка подпрограма, преди представянето в табличен формат на мерките/ дейностите, резултатите от тях и т.н., е направено кратко представяне на подпрограмата, в което са изложени: какви са националните цели и посока на развитие в разглежданата област; най-важните резултати, които общината е постигнала до момента и които ще надгражда; най-важните изводи и препоръки от анализите, съотносими към подпрограмата; ключовите резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата и ще спомогнат за достигането на съответната стратегическа цел на програмата за управление на отпадъците; наличието на други дейности и мерки, включени в други подпрограми на общинската програма за управление на отпадъците, които допълват и подпомагат изпълнението на оперативната цел на подпрограмата.

Подпрограмите съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни мерки.

Инвестиционните мерки включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове; инсталации за компостиране/анаеробно разграждане; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др. Инвестиционните проекти и възможностите на финансиране на определените стратегически цели в програмата и мерките в плана за действие са представени в тази глава. За изготвяне на *Инвестиционната програма* се вземат в предвид възможностите на общината за финансиране на дейностите по управление на отпадъците.

Финансирането на дейностите по събиране, транспортиране и депониране на битовите отпадъци, почистване на обществени места, почистване на незаконни сметища се поема от общинския бюджет чрез приходите от такса „битови отпадъци". Осигуряването на финансови средства за големи инвестиционни проекти в областта на управлението на отпадъците ще се търсят чрез външно финансиране от структурните и кохезионни фондове на ЕС, чрез Оперативните програми или други финансиращи организации. Инвестиции, свързани с проекти, като например за въвеждане на фамилно компостиране и други малки проекти с образователна цел биха могли да се финансират от ПУДООС. През плановия период ще се търсят възможности за привличане на инвестиции от частния сектор под формата на Публично-частно партьорство по отношение изграждане на инфраструктура за събиране и оползотворяване на строителни и биоразградими отпадъци, както и за изграждане на инсталации за сепариране. Инвестициите, които попадат в меката част на програмата, за разпространение на информационни материали, провеждане на кампании, обучения или инструктиране на притежателите на отпадъци се финансират от общинския бюджет или могат да бъдат финансирани от организациите по оползотворяване на отпадъците и други външни донори от частният сектор. Някои от дейностите в плана за действие не изискват наличен финансов ресурс, като въвеждане на нормативни изисквания чрез изменения и допълнения на местната нормативна уредба, което ще се осъществи чрез наличния административен

капацитет.Неинвестиционните мерки включват дейности в т.ч.: нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др.административни актове; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ, МЕРКИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ

Планът за действие съдържа мерките, които трябва да се предприемат за постигане на поставените цели в сферата на управление на отпадъците. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците. Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с реализацията на предвидените мерки и дейности, очакваните разходи и вероятните източници за тяхното финансиране.

В НПУО 2021-2028 г. са разработени три сценария на инвестиционните мерки всферата на управление на отпадъците, а именно:

- Вариант 1. „Инвестиране в изграждането на съоръжения за третиране“
- Вариант 2. „Развитие на мерки свързани с предотвратяване образуването на отпадъци и стимулиране повторната употреба”
- Вариант 3. „Рязко ускоряване на процесите по разделно събиране на рециклируемите отпадъци“.

За постигане на набелязаните цели с фокус върху краткосрочните такива е избран сценарият „Рязко ускоряване на процесите по разделно събиране на рециклируемите отпадъци“. Този сценарий е оценен чрез инструментариума на анализа разходи-ползи (АРП) съгласно Указанията за подготовка на Анализ на разходите и ползите за инвестиционни проекти – инструмент за икономическа оценка на Кохезионната политика на ЕС.

Политиката на община Ситово също следва да бъде насочена към ускоряване на разделното събиране на рециклируемите отпадъци, но успоредно с това следва да се инвестира в изграждането на съоръжения за третиране (претоварна станция със сепариране, компостираща инсталация и площадка за временно съхранение и/или оползотворяване на строителните отпадъци.

Следва да се отбележи, че финансовите ресурси, с които разполага Община Ситово са ограничени, подкрепата от националните институции е недостатъчна и в случай на недостиг на средства може да се ревизира изпълнението на някои от представените по-долу мерки, включени в подпрограмите за изпълнение на настоящата Програма за управление на отпадъците.

7.1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци /ПОО/

Целта на тази подпрограма е насърчаване на населението, фирмите и институциите от страна на Общината към различни мерки и методи, които да доведат до предотвратяване образуването на отпадъците (ПОО), т.е. предприемане на конкретни действия, от които би могло да се намали образуването на отпадъците, там където е възможно.

Мярката е необходима поради все по-голямото нарастване на образуването на отпадъците, както на национално, така и на световно ниво. Образуването на отпадъци е все по-голям нарастващ проблем, който оказва значително негативно влияние към околната среда и към здравословното състояние на хората, за който следва да се предприемат конкретни мерки за ограничаването му.

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява

качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на страните-членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците.

Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда. Поради това е важно държавите-членки на ЕС да предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, да наблюдават и оценяват напредъка в прилагането на такива мерки. Като част от тези мерки държавите-членки следва да подпомагат иновативни модели на производство, търговия и потребление, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба, включително чрез създаване и подкрепа на мрежи за повторна употреба и за ремонт и схемите за обратно изкупуване и връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство, обновяването и, по целесъобразност, повторната употреба на продуктите и платформите за споделяне.

Предотвратяването на образуването на отпадъците цели да допринесе за намаляване на негативното влияние върху компонентите на околната среда, върху които влияе депонираният отпадък, чрез отделянето на газове и инфилтрат при протичащите процеси на гниене, както и върху намаляване използването на природни ресурси, неминуемо свързани с третирането и обезвреждането на отпадъци.

Ресурсите на Земята са ограничени, а това ограничава и възможностите за развитие на постоянно нарастващото световно население. Отпадъците от една страна се образуват от използването на ресурси или продукти, а от друга - те имат негативни ефекти върху околната среда в резултат от тяхното преработване или обезвреждане. Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата е основна цел в областта на политиката по околна среда. Този ръководен принцип за устойчиво развитие представлява не само ориентир за държавни действия, но е и мерило за решенията на икономиката и обществото.

Европейското и националното законодателство по управление на отпадъците (Директива 75/442/ЕЕС и ЗУО) поставят като първи приоритет предприемането на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които да водят до намаляване на количеството на образуваните отпадъци и намаляване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Според РДО (чл. 3, т.1), както и според българския ЗУО (§1, т. 17 от ДР), *„Отпадък“* е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи”. Особено важно е да се подчертае, че предотвратяването на отпадъци (ПО) има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват, чрез мерки за ПО.

Съгласно чл. 29 т.1 на РДО всяка страна членка на ЕС трябва да разработи Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Предвидените в нея цели и мерки трябва да доведат до прекъсване на споменатата връзка между икономическия растеж и въздействието върху околната среда.

„Предотвратяване на образуването на отпадъци” означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез рециклирането, само се променя като вещество. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат на 100% да се изключат вредни

въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това, най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Необходимо е също да има доброволни и самоограничителни мерки от страна на всички участници в обществения живот, като тези мерки трябва да се разясняват, да се помага за тяхното създаване и провеждане, да се дават съвети на бизнеса и домакинствата.

Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

Основни участници в разработването и реализацията на политиките по ПОО са:

Държава. Тя създава ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си, съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци. Държавата може също така да регламентира, чрез нормативен акт дори забрани за дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, като например задължително обратно изкупуване, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането и третирането на отпадъците и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата е длъжна да прилага мерки за планиране като изготвя и план за управление на отпадъците, както и програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, регламентирано в ЗУО.

Общини. Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл.52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ПОО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПОО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.

Икономически и научни субекти, неправителствени организации. За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

Домакинства. Въпреки, че основните количества отпадъци не се генерират от домакинствата, респективно от крайните купувачи, мерките за предотвратяване на отпадъци са насочени в най-голямата си част към тях. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства", респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка.

Предотвратяването на образуването на отпадъци е задача на генераторите на отпадъци. Генераторите на отпадъци, решават чрез своите дейности дали ще произвеждат отпадъци или не. Предотвратяването на образуването на отпадъци се състои от следните елементи:

- Стриктно избягване на отпадъците;
- Намаляване на генерирането на отпадъци при източника;
- Насърчаване на повторната употреба;
- Рециклиране при източника.

Стриктнотопредотвратяване включва пълното избягване на генерирането на отпадъци, чрез реално премахване на вредните вещества или чрез намаляване на материалния и енергийния интензитет в производството, потреблението и разпространението. Примерите за точно прилагане на *предотвратяването* включват такива, които се отнасят до:

- Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като се налага тяхното избягване и/или заместване с материали, които не са опасни за човека или за околната среда (например, чрез забрани на използването/ влагането на полихлорираните бифенили или озоноразрушаващите вещества, или премахване на тежките метали от батериите на мобилните телефони).
- Количество, като избягване употребата на материали или на етапи в производството/потреблението (например, чрез купуване на плодове и зеленчуци от открити пазари или от секцията за плодове и зеленчуци в супермаркета, вместо купуването на пакетирани плодове или чрез премахване на междинното опаковане на козметични продукти и паста за зъби).

Намаляването при източника включва минимизиране употребата на токсични или вредни вещества и/или минимизиране консумацията на материали или енергия. Примерите за намаляване при източника включват такива, които се отнасят до:

- Опасните свойства на определени съставки/ компоненти в продуктите, като намаляване употребата на вредни вещества в продуктите, в системите за производство и продажба, както и в системите за консумация и депониране и намаляване употребата на вещества, които пречат на повторната употреба или рециклирането (например, пластмасови етикети върху хартия, използване на хлорирани разтвори като почистващи средства).
- Количество, като използване на по-малки количества ресурси за осигуряване на същия продукт или услуга (например намаляване дебелината на покритието, въвеждане на системи за повторна употреба или пълнене, миниатюризация, ресурсно ориентирани покупки и потребление) и използване на по-ресурсно независими строителни подходи и материали.

Повторната употреба на продуктите включва многократната употреба на продукта в оригиналната му форма, по оригиналното мупредназначение или като алтернатива, с или без допълнителна обработка. Примерите за повторна употреба на продуктите включват такива, които се отнасят до:

- Повторна употреба след допълнителна обработка, като измиване и повторно пълнене на стъклени или пластмасови бутилки, и обработка и използване на празни варели от лепила за варели за петрол.
- Повторна употреба без допълнителна обработка, като използване на торбички за пазар повече от един път.

Рециклирането при източника включва дейности, които позволяват използването на даден материал след обработка на територията на производителя на отпадъка. Примери са:

- Използване след биологично третиране, като домашно компостиране.
- Използване след пречистване, като повторна употреба на вода след пречистване, на разтвори след дестилация и т.н.

Предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъците се осъществява през целия жизнен цикъл на продуктите от проектирането им до превръщането им в отпадъци и включва следните основни елементи:

- влагане на по-малко количество материали за производството на даден продукт

- удължаване полезния живот на продуктите – произвеждане на по-трайни продукти и осигуряване възможности за ремонтиране и поправка на продуктите
- намаляване на опасните свойства на отпадъците, образувани след употреба на продуктите
- произвеждане на продукти, които могат да се използват повторно и влагане на материали, които могат да се рециклират
- ограничаване на ненужната употреба на продукти (напр. продукти за еднократна употреба, замяна на стари с нови модели продукти и т.н.) и по-ефективното използване на продуктите.

Мерките за постигане на националната цел за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, които могат да се предприемат на местно ниво са:

- Икономически стимули за намаляване образуването на отпадъци;
- Популяризиране на схемите за „еко-маркировка" и повишаване на екологичното съзнание на купувачите;
- Контрол върху спазването на изискванията, въведени в наредбите за масово разпространени отпадъци по отношение на заплащането на продуктови такси и относно повторното използване на съответния вид масово разпространен отпадък;
- Контрол върху спазването на забраните за изхвърляне в общия отпадъчен поток на опасни домакински отпадъци.

Общинските власти могат да насърчат предотвратяването и намаляването на образуването на отпадъци чрез провеждане на мероприятия за повишаване на екологичното съзнание на населението.

Мероприятията следва да бъдат насочени към разясняване на ролята на купувачите в намаляване на образуването на отпадъци и предизвикване на промяна в поведението им по време на покупката на продукти. Цели се вземането на решението за покупка да се влияе не само от качествата и цената на продукта, но и от възможните вредни въздействия върху околната среда като се вземат под внимание следните фактори:

- трайност на продукта, възможност за повторно използване и поправка;
- материалите от които е направен – възобновими или невъзобновими;
- съдържа ли излишни опаковки.

Специфичен инструмент за насърчаване на предотвратяването на образуването на отпадъци са еко-маркировките на продуктите.

Националната програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма. Предвид високия приоритет на предотвратяването на хранителните отпадъци на глобално ниво и изискванията на Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, към настоящата програма се разработи отделна подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителните отпадъци.

Мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

В Приложение №4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за ПО, обособени в три групи:

- мерки, които могат да засегнат рамковите условия, свързани с образуването на отпадъци;
- мерки, които могат да засегнат фазата на проектиране, производство и разпространение;
- мерки, които могат да засегнат фазата на потребление и употреба.

Анализът на приложимостта на примерните мерки показва, че относими към компетенциите на местните власти и подходящи за прилагане в община Ситово са посочените по-долу мерки. За всяка мярка са представени нейната същност, досегашно прилагане и планирани действия в настоящата подпрограма по всяка мярка.

Мярка: Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на общински програми за предотвратяване образуването на отпадъци - съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва *Програма зауправление на отпадъците* и *Подпрограма за предотвратяване образуването наотпадъци*, която е част от нея. Кметовете на няколко общини, ако те са включени в регионално сдружение, могат да разработят и Програма за съответния регион.
- Прилагане на икономически мерки

Компостирането е най-практичният и удобен начин да се третират органичните отпадъци в райони с еднофамилни къщи. Компостирането, което е собствения начин на природата за рециклиране, представлява контролирано разграждане на органични материали като листа, клонки, окосена трева и растителни хранителни отпадъци. Компостът е продукт за подобряване на почвата, който е резултат от правилното компостиране. Компостирането може да бъде по-лесно и по-евтино, отколкото поставянето на тези отпадъци в чували, или транспортирането им до претоварни станции или до контейнерите на централизираната система за събиране на отпадъци. Компостът също така подобрява почвата и отглежданите на нея растения. В селата обикновено има градини, ливади, дървета, храсти, или дори саксии за засаждане на растения и домашно приготвеният компост е много полезен. Всички органични отпадъци могат да се компостират. От всички „зелени“ отпадъци - отпадъци от дворове, като паднали листа, окосена трева, плевели и останки от градински растения, също и хранителни отпадъци, може да се получи отличен компост. Дървесните отпадъци от дворове могат да бъдат насечени и нарязани до размера на дърва за горене в печка или камина или да бъдат раздробени чрез шредер до дървесни стърготини или малки парченца. Когато се поставят около засадени растения или за настилка на пътеки, те накрая ще бъдат биоразградени и ще се превърнат в компост. Компостирането може да се практикува в повечето дворове в изработени в домашни условия или фабрично произведени съдове за компостиране или просто на открити купове (в някои населени места има изискване за затворени съдове). Фирми, училища и други предприятия може също лесно да компостират отпадъците си. Изработените в домашни условия съдове могат да бъдат направени от дървесни отпадъци, тел, снегозадържащи съоръжения или дори стари кофи за боклук (с дупки, пробити в страни и отдолу). Фабрично произведените съдове включват такива със система за обръщане, рамки, конусообразни и съдове с голям обем.

В изготвените сценарии е включено населението, което прилага домашно компостиране. Броят на необходимите компостери е определен при допускане, че един компостер обслужва едно домакинство в съответния регион. Средното количество компостирани биотпадъци от един компостер е от 150 кг/г.

С въвеждането на допълнителни плащания (екотакси, данъци, концесионни възнаграждения и пр.) за ползване на природни ресурси се цели намаляване на количеството на използваните ресурси в производството и по този начин и намаляване на количеството на отпадъците, които биха възникнали.

Въпреки, че вече са разработвани и приети различни програми, както в областта на околната среда като цяло, така и специално в областта на управление на отпадъците, не са предвиждани конкретни взаимообвързани мерки за предотвратяване на отпадъците. Настоящата подпрограма е първата такава програма и в нея за първи път се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци в общината. Сама по себе си изготвената програма е мярка за планиране на ефективното използване на ресурсите. Въвеждането на „електронна община”, освен преките положителни ефекти за гражданите и бизнеса, има съществен принос към политиката за ПОО и ефективно използване на ресурсите. Реализирането на мерки в това направление ще доведе до намаляване на употребата на офис хартия и консумативи, което е равнозначно на предотвратени тонове отпадъци в общината. Подобряването на обслужването на граждани в периода на програмата ще се фокусира и

върху разширяване на предлаганите електронни услуги и тяхното популяризиране сред гражданите и фирмите.

Наред с това, общината може да насърчава екологосъобразно поведение на гражданите и юридическите лица, чрез подходящи икономически стимули. Например въвеждане на по-ниски ставки на годишния патентен данък по ЗМДТ за еднолични търговци и предприемачи, чиято дейност води до повторна употреба на дадени продукти (услуги за ремонт на дрехи, обувки, мебели, велосипеди,електрическо и електронно оборудване).

Тъй като трудно може да се измери точният ефект на количественото и качественото предотвратяване на отпадъци, постигнато в резултат на прилагането на тази мярка, ***подходящ индикатор за нейния успех може да бъдат стойностни показатели като например***: *брой разработени програми за ПОО, брой изпълнени мерки от общинската програма за ПОО, брой и/или стойност на въведените допълнителни екоплащания или икономически стимули, брой семейства въвели компостиране на място и др.*

Мярка: Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители

Тази мярка може условно да бъде разделена на информационни кампании и на мероприятия за обучение. Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъци, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури и пр. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение, относно предотвратяване на отпадъци при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед ПОО и намаляване на тяхното количество.

Съществуват много добри примери за проведени информационни кампании относно ПО от местните власти. Например, за намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали в това число и на безплатни вестници, в редица европейски страни съществува практика за поставяне на стикери „против нежелана поща” на разположение на всеки, който желае да участва. От друга страна растящото място на информационните и комуникационни технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи „всички хартии” да бъдат избегнати, като се дава приоритет на електронния носител, независимо дали става въпрос за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител. Организирането на обучение на преподаватели може да бъде засилено, като съвместно с Министерството на образованието и науката се намери и подходящ начин (например в часовете на класния ръководител) за включване на преподаването на придобитите знания в учебната програма.

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е Общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, с които борави или които се образуват на територията ѝ, но се управляват от други лица. Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на общината влияе и върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионалното депо.

Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците. Информирането и участието на обществеността е основен компонент на всяка Програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най - добре разработената програма не може да постигне своите цели. От изключителна важност е населението и бизнесът да бъде запознато с йерархията при управление на отпадъците, да са запознати с приоритетността в реда на справянето с отпадъците, както и за отговорностите на

всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Вземането на правилни решения и осъществяването на мерките, заложени в Програмата за управление на отпадъците и Плана за действие към нея, ще се постигнат при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. Необходимо е да се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране.

Основният резултат на тази мярка е повишаване на общественото съзнание. Специална целева група ще са децата и учениците в детските и учебни заведения, които много бързо се приобщават към „зелените" идеи. Информационните кампании ще се фокусират приоритетно към намаляването на образуването на отпадъци от опаковки от хартия, картон, стъкло и пластмаса и биоразградими отпадъци.

Индикатори:*Брой проведени информационни кампании и обучения.*

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 1	**Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване**
Оперативна/и цел/и:	***Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци***
Текущиндикатори	Количество образувани битови отпадъци в тон за година - 1449 тона за 2020година; Норма на натрупване на битови отпадъци в община Ситовопрез 2020 г. – 298 кг/ж/год.
Целеви индикатори	Количество образувани битови отпадъци в тон за година –998 тона за година; Норма на натрупване на битови отпадъци в община Ситово през 2028 г. – 222 кг/ж/год.

Мярка	Дейности /мерки/	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
1.Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	1.1. Разработване на Програма за управление на отпадъците с включени цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци /ПОО/	3600	Общински бюджет	2022	Одобрена от Общински съвет Програма за управление на отпадъците на община	Подготовка и съгласуване на 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПОО	Разработена и приета 1 брой Програма за управление на отпадъците с включени мерки за ПОО	Община	Обществеността и всички заинтересовани страни, които участват в консултациите при разработването на програмата
	1.2. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2022 г.	8500	Отчисления по чл.64 от ЗУО, Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС 2021-2028 г.	2022	Изготвен актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2022 г.	-	Изготвен 1 брой Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2022 г.	Община	РСУО
	1.3. Извършване на мониторинг за изпълнение на мерките за ПОО заложени в програмата, включително недопускане	-	-	2021-2028	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците	Ежегодно - брой изпълнени/ в процес на изпълнение мерки	Брой изпълнени мерки, включени в ППОО до края на 2028 г.	Община	-

	образуването на локални замърсявания								
	1.4. Изпълнение на мерките и контрол във връзка със забраната от юли 2021 г. за пускането на пазара и употребата на определени пластмасови продукти за еднократна употреба (Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 година)	3000	Общински бюджет	2022-2028	Създадени предпоставки за предотвратяване образуването на отпадъци от някои продукти за еднократна употреба	Ежегодно - брой изпълнени/ в процес на изпълнение мерки	Брой изпълнени мерки, включени в ППОО до края на 2028 г.	Община	РИОСВ
	1.5. Намаляване на отпадъците от хартия и офис консумативи, чрез въвеждане на „електронно управление"	2000	Общински бюджет	2022-2028	Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	Ежегодно - брой въведени електронни услуги	Общ брой елекронни услуги до края на 2028 г.	Община	-
	1.6. Изготвяне на план за предотвратяване образуването на отпадъците в ежедневието на общинската администрация	1000	Общински бюджет	2022	Създадени предпоставки администрацията на всички нива да прилага мерки за ПОО	Подготовка и съгласуване на 1 брой План за предотвратяване образуването на отпадъците в ежедневието на общинската администрация	Разработен и прие 1 брой План за предотвратяване образуването на отпадъците в ежедневието на общинската администрация	Община	-
	1.7. Изготвяне и прилагане на планове за ПОО в	5000	Общински бюджет	2023	Предотвратени битови отпадъци от общински	Подготовка и съгласуване на Планове за	Разработени и приетиПланове за ПОО в	Община	Общински структури, звена и предприятия

	общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия				звена като пример за останалите организации в общините	ПООв общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия		
2. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	2.1. Изготвяне на годишен план за действие, относно разяснителни кампании за предотвратяване на отпадъците	-	-	2022-2028	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПОО	Изготвени годишни планове	До 2028 г. изготвени 7 годишни планове за действие	Община/ Еколог	-
	2.2. Провеждане на кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПОО	3500	Общински бюджет ПУДООС и др.	2022-2028	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПОО	Брой реализирани дейности от годишния план за действие	До 2028 г. проведени минимум 7 информационни кампании	Община/ Еколог	-

7.2. Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от страните членки на ЕС показва, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50 % до 2030 г.

Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

През 2017 г., Комисията подготви Насоки на ЕС за улесняване даряването на храни. В тези насоки са определени ролите и задълженията на участниците при преразпределянето на храни; дейности на организациите за преразпределяне и благотворителност; сортиране на хранителни излишъци за преразпределяне; възможност за проследяване; определяне на основната и юридическата отговорност при възникване на проблеми с безопасността на храните; последици за преразпределянето на хранителни излишъци, изисквания за информация за предварително опаковани храни и пр.

Създадената Платформа на ЕС относно загубите и разхищението на храни разработи и в края на 2019 г. издаде „Препоръки за действие за предотвратяване на разхищението на храни“. Препоръките са ориентирани към бъдещето и включват набор от хоризонтални или „междусекторни“ препоръки, които са общи за различните етапи на веригата на стойността на храните, често включват множество участници и са необходими за постигане на глобалните цели по отношение на загубите и разхищението на храни. Някои от тях са насочени към специфични горещи точки, като разхищение на храни на равнище потребители, което изисква допълнително разглеждане, проучване и целенасочени действия от страна на всички заинтересовани страни. Препоръките са отправени както към публични, така и към частни организации, като предлагат подходящи действия за конкретни участници и, което е важно, призовават за сътрудничество между различните заинтересовани участници. Въпреки че препоръките не са изчерпателен списък на всичко, което може и трябва да се направи, за да се

предотвратят загубите и разхищението на храни, те предоставят важна насока за всички участници, включително самите граждани на ЕС.

На национално ниво в България темата за хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.
- Закон за храните. Глава шеста "в" от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“

Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготовление или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в член 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО.

Понятието „храни“ не включва:

а) фуражи

б) живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека

в) растения преди прибиране на реколтата

г) медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета

д) козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23)

е) тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24)

ж) наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.

з) остатъчни вещества и замърсители.

Законът за изменение и допълнение на ЗУО привежда в съответствие определението за хранителни отпадъци в съответствие с Директива 2018/851.

В България (както и в останалите страни-членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба

№ 2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци в страната.

В изпълнение на глобалните цели и европейските политики по отношение разхищението на храни МЗХГ е започнало разработването на всеобхватна Национална програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни, която ще включи мерки за загубата и разхищението на храни от „фермата“ до „трапезата“.

Домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци и в страната и в ЕС, следвани от сектора на преработка и производство на храни.

Съгласно Доклада от извършения четирисезонен морфологичен анализ на отпадъците, на територията на община Ситово се образуват около 94,55 тона хранителни отпадъци на година, което представлява 6,46% от общото количество генерирани смесени битови отпадъци. Нормата на образуване на хранителни отпадъци на човек от населението в общината е около 19кг/чов./год., което е под изчислените средни норми за България и ЕС. Причината е в спецификата на населените места, битовите и хранителни навици на населението в община Ситово и факта, че голяма част от хранителните отпадъци в селата се използват за храна на домашните животни.

Независимо от това са необходими целенасочени политики и мерки за предотвратяване и намаляване на хранителните отпадъци.

Основната цел на тази подпрограма е намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно меки мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен и административно-регулаторен характер. Мерките са насочени към различни целеви групи, в т.ч. публични институции, домакинства и бизнес.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;
- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни.

Мярка: **Прилагане на Националната програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни**

Община Ситово може да предприеме допълнителни действия в следните направления:

- събиране на информация за количествата образувани хранителни отпадъци от бита, заведенията за обществено хранене и туристическия сектор;
- идентифициране на заинтересованите страни на територията на общината от всички етапи на хранителната верига;
- повишаване информираността на населението за предприетите мерки за намаляване количеството на хранителните отпадъци и др.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 1	**Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване**
Оперативна/и цел/и:	***Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци***
Текущи индикатори	Количество образувани хранителни отпадъци в тон за година - 95 тона за 2019 година; Норма на натрупване на хранителни отпадъци в община Ситово през 2019 г. – 19кг/ж/год.
Целеви индикатори	Количество образувани хранителни отпадъци в тон за година – 65 тона за година; Норма на натрупване на хранителни отпадъци в община Ситово през 2028 г. – 14 кг/ж/год.

Мярка	**Дейности /мерки/**	**Бюджет (лева)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
						Текущи	***Целеви***	***Водеща***	***Партньор***
1. Прилагане на Националната програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни	1.1. Изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	-	-	2022-2028	Създадени предпоставки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	Ежегодно - брой изпълнени/ в процес на изпълнение мерки	Брой изпълнени мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци до края на 2028 г.	Община	-
	1.2. Изготвяне и прилагане на планове за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци в общински структури, звена и предприятия, вкл. общински пазари и др.	5000	Общински бюджет	2023	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Подготовка и съгласуване на Планове за ПОО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	Разработени и приетиПланове за ПОО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	Община	Общински структури, звена и предприятия
	1.3. Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	1000	ПООС	2022-2028	Намаляване образуването на хранителни отпадъците от бита, ресторантьорство и туризъм, и	Брой подадени проекти за ПО на хранителни отпадъци	Брой изпълнени до края на 2028 г. проекти за ПО на хранителни отпадъци	Община	-

					реализирани и разпространени добри практики				
	1.4. Разяснителни кампании и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци, в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	1000	Общински бюджет	2022-2028	Създадени предпоставки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	Ежегодно - брой разяснителни кампании и брой участници	Брой разяснителни кампаниии брой участници до края на 2028 г.	Община	РИОСВ
	1.5. Прилагане в пълен обхват на възможностите за даряването на храни, с оглед преодоляване на бариерите и популяризиране даряването на храни	-	-	2022-2028	Увеличаване даряването на храни преди изтичането на срока на годност и намаляване на хранителните отпадъци	Ежегодно – Брой организирни кампании/акции за даряване на храни Количество дарени храни	Общ Брой организирни кампании/акции за даряване на храни Количество дарени храни към края на 2028 г.	Община	Домакинства, Търговски обекти, Производители на храни и др.

7.3. Подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци в т.ч. отпадъци от опаковки и биоотпадъци

В йерархията за управление на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване на образуването им. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците в колкото се може повече направления. На следващо място е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но разликата с подготовката за повторна употреба е, че тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини. Следва оползотворяването, което цели използването на отпадъците за превръщане в енергия, биогорива и др.

Съгласно нормативната уредба, отделянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци се осъществява посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки и чрез извършване на дейности по предварително третиране на отпадъците, преди тяхното депониране.

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци **в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.**

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

За разлика от останалите масаво разпространени отпадъци /МРО/, в управлението на отпадъците от опаковки Общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са, както следва:

- 2025 г.: 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч.:Пластмаси: 50%; Дърво: 25%; Черни метали: 70%; Алуминий: 50%; Стъкло: 70%; Хартия и картон: 75%;
- 2030 г.: 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: Пластмаси: 55%; Дърво: 30%; Черни метали: 80%; Алуминий: 60%; Стъкло: 75%; Хартия и картон: 85%.

В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство[8] от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. , а до 2029 г. - 90%.

На европейско ниво се приеха и нови разпоредби за докладване на данни за отпадъците от опаковки[9] , които страната ни трябва да прилага.

Голяма част от битовите отпадъци от домакинствата и други организации са **биоразградими отпадъци**. Ето защо българското законодателство въведе конкретни количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата.

Съгласно §1, т.2 от ДР на ЗУО „Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Съгласно §1, т.3 от ДР на ЗУО „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г., задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните **регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:**

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

Разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци

При изготвяне на предвижданията за разделно събиране на битови био-отпадъци са възприети допусканията, определени в *Модел и поетапен план за действие за управление на биоотпадъците в България*, разработен в рамките на проект „Разработване на нормативна уредба за управление на биоотпадъците и създаване на система за осигуряване качеството на компоста и Национална организация за осигуряване на качеството на компоста”. Направените допускания по отношение на фракциите „хранителни отпадъци” и „растителни отпадъци”.

Прието бе, че системата за разделно събиране на битови био-отпадъци ще бъде въведена до 2019 г. и участието на населението в разделното събиране ще е съобразено с изграждането на

[8] ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/904 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда

[9]РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2019/665 НА КОМИСИЯТА за докладване на данни за отпадъците от опаковки

съответните инсталации. Тази цел не беше постигната и предстои изграждане на регионални и общински компостиращи инсталации през периода до 2028 г. От системата за разделно събиране са изключени домакинствата, които прилагат домашно компостиране.

Целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци в т.ч. забиоотпадъците се изпълняват от общините самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на РСУО и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона. Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване, чрез схемите за „разширена отговорност на производителя" се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци.

Приемането и прилагането на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., изигра съществена роля за прилагане на нов подход към биоразградимите отпадъци, увеличаване на количествата на рециклираните биоразградими отпадъци чрез създаване и постепенно разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инфраструктура за рециклиране на зелени, а в последните години - и за рециклиране на хранителни отпадъци, които до приемането на Плана почти изцяло се депонираха. Планът анализира и адресира и мерки за намаляване на депонирането на други потоци биоразградими отпадъци – основно хартия и картон, като количествата депонирани отпадъци от този вид също се намалиха чрез развитие на системите за разделно събиране и инфраструктурата за рециклиране и особено на отпадъците от опаковки от хартия и картон.

В Подпрограмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки.

Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, инсталации за рециклиране, инсталации за компостиране, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др.

„Меките" мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения, различни нормативни промени и др.

В резултат от изпълнението на мерките от тази подпрограма е необходимо до 2030 г. минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци, образувани на територията на община Ситово да бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „**отговорност на производителите**", като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на различините потоци отпадъци.

Приоритет ще има въвеждането на схеми за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци:

- отпадъци от опаковки и други битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);
- отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения;
- биоразградими отпадъци от домакинствата, заведенията за обществено хранене и от поддръжка на обществени зелени площи;
- едрогабаритни отпадъци;
- отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;
- негодни за употреба автомобилни гуми;
- излезли от употреба моторни превозни средства;
- масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.

Изпълнението на целите за рециклиране ще бъде осъществено чрез:

- Количества, събрани от системите за разделно събиране с контейнери, поставени от организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки и общините;
- Количества разделно събрани отпадъци от пунктове за вторични суровини и търговски обекти;
- Отпадъци, отделени в инсталации за сепариране на смесени битови отпадъци;
- Количества разделно събрани и компостирани зелени и биоразградими отпадъци в домашни, общински и регионални инсталации и др.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата от всички системи за разделно събиране на отпадъците, създадена след приемането на Закона за управление на отпадъците през 2003 г. На територията на страната работят няколко организации за оползотворяване на отпадъците от опаковки, които имат ангажимента да изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от името на лицата, които пускат на пазара опаковани стоки. Системата е с широко покритие на територията на цялата страна. Специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е процентът на рециклираните отпадъци от опаковки спрямо

генерираните. Средно за страните от ЕС стойността на този показател е 60,4% за 2008г. и 67,5% 2017 г. За страната ни този процент нараства от 50.3% през 2008г. на 65,6% през 2017 г., като от 2010 до 2017 г. стойността на показателя се движи около средната стойност за ЕС. През десетгодишния период 2008-2018г. Република България изпълнява, дори преизпълнява, целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки.

В община Ситово не е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Рециклируемите отпадъци са около 18%, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса – 6,72%, следвано от стъкло – 3,66%, хартия – 3,46%, картон – 2,63%, и метали – 1,23%.

Относителният дял на „биоразградимите отпадъци“10 в община Ситово е значителен – 52,87% от образуваните битови отпадъци, в това число - хранителни – 6,46%, градински – 40,39%, дървесни – 0,78%, хартия – 3,46% и картон – 2,63%.

Съгласно целите на национално ниво за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци до 2020 г. допустимите минимални стандарти на този вид отпадък за жител на година са 109 кг/ж./г. Според данните от извършения през 2019 г. морфологичен анализ на отпадъците в община Ситово са депонирани 160 кг/ж./г. биоразградими отпадъци. Следователно стойностите са по-високи от допустимите минимални стандарти.

В общината се събират разделно само растителни отпадъци от косене и поддръжка на обществени зелени площи. Процентът на разделно събрани отпадъци е минимален. По този показател общината е далече от целевата стойност от 50-55 на сто и следва да се предприемат мерки за резделно събиране и оползотворяване на много по-големи количества биоотпадъци.

В тази връзка Община Ситово следва да предприеме допълнителни действия в следните направления:

- Оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и редовно спазване графика за извозването им при строг контрол на разделно събрания отпадък;
- Въвеждане на системи за разделно събиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци, чрез изграждане и въвеждане в експлоатация на общинска компостираща инсталация и въвеждане на домашно компостиране;
- Предоставяне на информация за количествата разделно събрани и предадени за рециклиране битови отпадъци от всички юридически лица на територията на общината;
- Мерки, свързани с осъществяване на контрол за изпълнение на изискванията за разделно събиране и предаване на рециклируемите битови и биоразградими отпадъци;
- Въвеждане на стимули за гражданите и юридическите лица за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на битовите и биоразградими отпадъци.

Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от другите подпрограми, свързани със:

- осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за битовите отпадъци;
- продължаване прилагането на икономически инструменти, които чрез стимули и санкции да доведат до постигане на набелязаните цели /отчисленията за депониране, редукция на такса „битови отпадъци“ за участващите в системите за разделно събиране/;
- включването в общинската наредба на специални разпоредби и изисквания за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битовите, в т.ч. на биоотпадъците;

[10]Съгласно ДР на ЗУО § 1. т.3. „Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

- периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци;
- определяне на такса „битови отпадъци“, възможно най-пряко, свързано с количествата изхвърлени отпадъци;
- обучение и подобряване административния капацитет за управление на отпадъците на общинско ниво;
- внедряване на електронна информационна система за управление на отпадъците в общината, чрез която ще се събират данни за битовите отпадъци, вкл. модул за разделно събраните и предадени за рециклиране и оползотворяване, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;
- обучителни програми за поддържане и подобряване капацитета на администрацията и контролиращите служители на общината;
- участие в Общите събрания на РСУО, обвързани с вземане на решения за подхода за изпълнение на целите на общините в РСУО и решения по други въпроси.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма гарантира поетапното намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Осъществяването на програмата има значителен принос за изпълнение и на целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъци.

Като се вземат предвид тенденциите в страната по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област е целесъобразно достиженията на създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, не само да се запазят, но и да се надграждат и развиват в следващите години. Общините следва да фокусират вниманието си върху прилагащите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общините за третиране на битовите отпадъци, поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общините трябва да финансират.

Бизнесът за производство на пластмасови бутилки за еднократна употреба трябва да пренастрои производството си с оглед достигане на целите за влагане на рециклирана пластмаса при производството на пластмасови бутилки за еднократна употреба. Следва да се определи компетентният държавен орган за контрол спазването на това изискване, като на този орган се осигури обучение, методически ръководства за контрол и други необходими ресурси – човешки, финансови, технически и др.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ И БИООТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 2	**Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци**
Оперативна/и цел/и:	***Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците***
Текущи индикатори	2019 г. - 0% от общото тегло на битовите отпадъци са подготвени за повторна употреба и рециклиране 2019 г. –0,1% от количеството на битовите биоотпадъциса разделно събрани и оползотворени
Целеви индикатори	2028 г. - минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци са подготвени за повторна употреба и рециклиране 2028 г. - минимум 50% от битовите биоотпадъци образувани в общината са разделно събрани и оползотворени

Мярка	**Дейности /мерки/**	**Бюджет (лева)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
						Текущи	***Целеви***	***Водеща***	***Партньор***
1. Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	1.1. Въвеждане на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	200 000	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ОООООп)	2022-2023	Въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Брой населени места, брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове	Брой населени места, брой жители обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци и брой съдове	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки	Община
	1.2. Широко информиране на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	2000	Общински бюджет	2024-2025	Осигурен данъчен стимул за домакинствата	Промени в размера на такса „Битови отпадъци” към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси	Брой домакинства получили данъчен стимул за такса „Битови отпадъци” за разделно събиране на отпадъци	Община	Кметове на кметства и кметски наместници

	1.3. Въвеждане на разделно събиране от административни, стопанските, търговските и др. обекти най-малко на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци	-	Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ОООПп) Общински бюджет, Държавен бюджет, Частни инвестиции	2022-2028	Разширена система за разделно събиране на битовите отпадъци	-	Брой обекти, обхванати в системата за разделно събиране на отпадъци	Община Организации по оползотворяване на отпадъци	Администрации Собственици на стопански, търговски и др. обекти
	1.4. Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и изхвърляне на отпадъците в организираната от общината система за разделно събиране на отпадъците	-	-	ежегодно	Изготвен доклад до кмета за резултатите от осъществения контрол	Брой извършенитематични проверки	Брой извършени тематични проверки	Еколог	Община
	1.5.Ежегодно събиране и обработка на информация от ООп / фирми и др. юридически лица/ за количествата и видовете разделно събрани и предадени за рециклиране отпадъци	-	-	ежегодно	Общината да разполага с информация за количествата разделно събрани отпадъци на нейната територията	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Количества разделно събрани отпадъци в кг/тон	Еколог	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки
	1.6.Провеждане на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци, включително отпадъци от опаковки като ценен ресурс	1000	Общински бюджет	постоянен до 2028 г.	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от разделното събиране и оползотворяване на	Ежегодно - брой разяснителни кампании и брой участници	Проведени минимум 7 информационни кампании	Община	Медии

					битовите отпадъци				
	1.7.Ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (напр. в края и в началото на учебната година)	1000	Общински бюджет	постоянен до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Ежегодно - брой акции, Брой участници/учебни заведения Количество събрани отпадъци	Общ брой проведени акциии до края на 2028 г. Общо количество събрани отпадъци до края на 2028 г.	Община	Училища
	1.8. Въвеждане в Наредбата по чл.22 от ЗУО на изисквания за търговските и други подобни обекти за разделно събиране на отпадъците от опаковки и увеличаване размера на санкциите, при смесването на отпадъци и изхвърляне на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци	-	-	постоянен до 2028 г.	Намаляване количеството на рециклируемите отпадъци в смесения битов отпадък	Брой наложение санкции за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Брой наложение санкции за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Общински съвет	Община
2. Достигане на националните цели и изискванията за биоразградимите отпадъци	2.1. Подготовка и реализация на проект на Община Ситово/РСУО Силистра за изграждане на общинска/регионална площадка/инсталация за компостиране на зелените и биоразградимите отпадъци	-	ОПОС, ПУДООС	2022-2025	Осигурена общинска/регионална инфраструктура за компостиране на биоразградими отпадъци	Брой изградени инсталации за компостиране	Изградена 1 брой компостираща инсталация Увеличаване дела на компостираните/оползотворени биоотпадъци Намаляване на депонираните	Община Ситово/РСУО	Общини, членове на РСУО

							отпадъци		
	2.2. Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	10 000	ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2021-2028	Закупени компостери и предотвратен и зелени и други биоотпадъци	Ежегодно - Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините	Общ брой закупени компостери за фамилно компостиране Общ брой домакинства, прилагащи компостиране	Община	МОСВ ПУДООС РСУО Домакинства
	2.3. Включване в общинската наредба за управление на отпадъците на изисквания за разделно събиране на зелените, биоразградимите отпадъци, след осигуряване на системата за събирането им.	-	-	2025	Достигнати нормативно определените изисквания за разделно събиране на биоразградимите отпадъци	Подготвени изменения в Наредбата за управление на отпадъците	Приети изменения в Наредбата за управление на отпадъците	Общински съвет	Община
	2.4. Създаване на общинска система за разделно събиране и извозване на биоразградимите отпадъци до Общинска/Регионална площадка/инсталация за компостиране, включително закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци	500000	ОПОС 2021-2028 ПУДООС Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2023-2028	Закупени контейнери	Ежегодно - Брой закупени контейнери	Общ брой закупени контейнери за зелени и биоразградими отпадъци.	Община	РСУО

7.4. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда, те могат да се превърнат в ценен ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;

2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

- за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;
- одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Условията и редът за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на СО на територията на съответната община се определят с наредбата по чл. 22 ЗУО.

Община Ситово, както и другите общини в страната имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

- Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи е длъжна:
  - Да разработи План за управление на строителните отпадъци, като задължителна част от строителната документация за издаване на разрешение за строеж;
  - Да изпълни реално Плана за управление на строителните отпадъци;
  - Да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
  - Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Анализите на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци ни показват, че община Ситово, както преобладаващата част от общините в Българиядепонира строителните си отпадъци, а част от фирмите често ги изхвърлят нерегламентирано. На територията на общината, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци. За това е необходимо Общината да направи проучване за възможностите за рециклиране на строителните отпадъци в териториално близки райони или изграждане на собствена инсталация, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни и информиране на гражданите и организациите, чрез публикации на интернет страницата си.

В Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Ситовои Наредбата за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях, подробно са описани дейностите по управление на строителните отпадъци в общината.

В законодателството е регламентирано, че разходите за управление на отпадъците от строителство и разрушаване, следва да се поемат от притежателите на отпадъците. В тази връзка доставянето на отпадъците до съоръженията за третиране и заплащането на цената за приемането им е задължение на съответния притежател. В условията на общината е възможно приемането на отпадъци да става срещу заплащане на услуги по разполагане на контейнери на мястото на образуването и извозването им до площадки за временно съхранение или директно до съоръжения. Размерът на заплащането ще зависи от транспортните разстояния и ще бъде по-висок за малките населени места. Следователно необходимо е да бъдат предприети мерки за предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища. Препоръчва се тези мерки да са насочени към предотвратяване на тези практики във възможно най-ранен етап, например чрез изискване на договор за предаване на отпадъци преди издаване на разрешението за строеж или с плана за управление на отпадъците при разрушаване на сгради.

В подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради са предвидени мерки, които условно могат да бъдат разграничени като инвестиционни мерки и „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки са свързани главно с изпълнението на съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Необходимостта от изграждането на такива съоръжения, местоположението и капацитета им са дефинирани в Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България.

Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програма са мерките от другите програми на плана, свързани с:

• Програми за обучение на служители за целите на изпълнение на изискванията за селективно разрушаване на сгради и за разделяне на строителните отпадъци в процеса на строителството;

• Осъществяване на информационните кампании за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците;

• Разработване и внедряване на интегрирана общинска информационна система за отчитане на отпадъците, включително изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци с подсистема за строителните отпадъци.

България има много малко практически опит в разглежданата област, поради което са необходими постоянни и координирани усилия на централните, регионалните и местни власти както и на бизнеса от строителния бранш и на неговите браншови организации. При планиране на осъществяване на мерките, отнасящи се до строителните отпадъци е взето под внимание, че за депонирането на тези отпадъци се заплащат отчисления за депониране за всеки тон депониран отпадък, аналогично на отчисленията за депониране на битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Стратегическа цел: 2	**Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци**
Оперативна/и цел/и:	***Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците***
Текущи индикатори	Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложителОбщина Ситово, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Брой одобрени от Община Ситово инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци
Целеви индикатори	Достигане на 70% рециклиране на образуваните строителни отпадъци в общината до 2028 г. Брой одобрени от Община Ситово инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци

Мярка	**Дейности (мерки)**	**Бюджет (лева)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
						Текущи	***Целеви***	***Водеща***	***Партньор***
1.Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от строителни дейности и от разрушаване на сгради	1.1. Изграждане на система, съоръжения и инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали	1000000	ОПОС, МОСВ, Отчисления по ЗУО, и др.	2022-2027	Селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материал	-	Въведена в експлоатация 1 брой общинска инсталация за третиране на строителни отпадъци	Община	-

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
	1.2. Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали	-	-	2022-2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали	брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Количества рециклирани строителни материали	Община	Възложители на инвестиционни проекти
	1.3. Включване в тръжните документи за строителство на сгради, пътища и други елементи на техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	-	-	2022-2028	Оползотворяване на строителните отпадъци	2021-2023 - 8%	2024-2028 -10%	Община	

7.5. Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци /МРО/

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС /излези от употреба МПС/, ИУЕЕО /излязло от употреба електрическо и електронно оборудване/ и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените в НПУО 2021-2028 г. цели за МРО по години са следните:

Таблица 44: Цели за масово разпространени отпадъци по години

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	**До 2025 г.:** 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% **До 2030 г.:** 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	**Ежегодно:** ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС **Ежегодно:** ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	**Ежегодно:** разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	**Ежегодно:** мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	**Ежегодно:** не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на

Група МРО	Цели
	пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	**Ежегодно** са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори
Отпадъци от текстил	**До 2025 г.:** 20% от теглото на образуваните отпадъци от текстил се събират разделно

С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци до 2025 г., е необходимо в схемата да бъдат включени и този отпадъчни потоци.

Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки” мерки, които имат организационен, административно-регулаторен и информационно-образователен характер.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ /МРО/

Стратегическа цел: 4	**Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци**
Оперативна цел:	***Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците***
Текущи индикатори	Брой домакинства, търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, които участват в системите за разделно събиране и подготовка за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци
Целеви индикатори	През 2028 г. : Над 70% от населението участва в системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци Минимум 65% от теглото на образуваните масово разпространени отпадъци се рециклира и оползотворява

Мярка	**Дейности (мерки)**	**Бюджет (лева)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
						Текущи	***Целеви***	***Водеща***	***Партньор***
1. Подобряване информираността и участието на населението и бизнеса, относно дейностите по управление на отпадъците	1.1. Развитие на системите за събиране на масово разпространени и опасни отпадъци, т.ч. /текстил, луминисцентни лампи, батерии, акумулатори и отработени масла, електрически и електронни уреди, излезли от употреба МПС и др./	200 000	Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковкии МРО Общински бюджет	2022-2028	Разделно събиране и оползотворяване на МРО	Брой сключени договор с организации по оползотворяване	Количества събрани разделно масово разпространени и опасни отпадъци	Община	Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки и МРО
	1.2. Публикуване на обяви за консултации, срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни	-	-	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на	Брой проведени обществени консултации/	Брой проведени обществени консултации/	Кмет	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
	актове и документи в областта на управлението на отпадъците				решения относно общинските политики в областта на отпадъците	обсъждания	обсъждания		
	1.3. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на МРО	1000	Общински бюджет	Ежегодно	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Брой проведени информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	Минимум 7 броя проведени информационни кампании за разделно събиране на МРО	Община	
	1.4. Провеждане на анкетно проучване за мнението, нагласите, подобряване на познанията и разширяване на участието на гражданите в системите за разделно събиране на МРО	-	-	Ежегодно	Събрана информация за мнението на обществеността с цел подпомагане вземането на управленски решения	-	Проведени минимум 3 анкетни проучвания до 2028 г.	Община Еколог	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
	1.5. Публикуване на годишните отчети по изпълнение на ПУО до 2028 г.	-	-	Ежегодно до 31 март	Осигурена прозрачност при изпълнение на общинските политики за отпадъците	Брой публикувани годишни отчети	Публикувани 7 годишни отчети за ПУО	Еколог	
	1.6. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3000	Общински бюджет	Ежегодно 2021-2028	Повишено участие на населението и бизнеса, почистени нереглсментирани замърсявания и обществени площи	Брой проведени кампании; Брой участници; Количества събрани и извозени отпадъци	Проведени минимум 7 кампании; Минимум 50 участници на година; Количества събрани и извозени отпадъци	Община	
	1.7. Организиране на творчески конкурси за деца и ученици на тема „Намаляване и оползотворяване на отпадъците“	1000	Общински бюджет	Ежегодно	Развиване на екологично мислене и отношение към опазването на природата сред подрастващите	Брой конкурси; Брой участници	Проведени минимум 7 конкурси с минимум 100 участници на година	Община	Училища, детски градини
	1.8. Участие в национални кампании на ПУДООС	40 000	ПУДООС	Ежегодно	Реализирани 4 екологични проекта	Брой реализирани проекти	Реализирани минимум 4 екологични проекта	Община	Училища, детски градини и кметства

7.6. Подпрограма занамаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство.

Основна част от усилията на национално и местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, коитоминимизират рисковете за околната среда;
- чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличаване делана рециклираните и оползотворени отпадъци;
- закриване и рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;
- предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъцичрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните подпрограми, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

В резултат на изпълнението на Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци в НПУО 2021-2028 г. се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци в България да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци.

В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на Община Ситово, свързани с:

- осигуряване на екологосъобразно депониране на остатъчните битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания;
- подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното
- разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече на опасните отпадъци от бита;
- следексплоатационни грижи и мониторинг за рекултивираните участъци от старото депо за ТБО.

Следексплоатационните грижи включват дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период.

Със Заповед № 266/16.07.2009 г. на Директора на РИОСВ - Русе е преустановена експлоатацията на старите общински депа за неопасни отпадъци, намиращи се в землището на община Ситово, област Силистра, в местностите: „До селото”, „Айвалъка” и „Тюркмаалез”.Със средства на ПУДООС през 2010 година Община Ситово е закрила и рекултивирала трите общински депа в изпълнение на изготвен План за привеждане на съществуващите депа в съответствие с изискванията и разработен „Проект за закриване и рекултивация на съществуващите общински депа за отпадъци на територията на Община Ситово”. Извършва се постоянен мониторинг на рекултивираните площи.

Към категорията „замърсени" територии в община Ситово се отнасят 14 депа за отпадъци, от които три са закрити и рекултивирани в с. Ситово. За останалите е предвидена рекултивация. Рискови от гледна точка на замърсяването на почвите са частите от общинските територии в близост до сметища и стари стопански складове с пестициди. Сериозен проблем на общината е замърсяването на земеделски земи от нерегламентирани сметища, каквито има около почти всички села. Някои от тях са разположени върху зелени площи или на открити равни места със свободен достъп на хора и животни.

На територията на Община Ситово има 14 на брой нерегламентирани сметища от смесен тип, които не отговарят на нормативните изисквания, работи се по тяхното привеждане в съответствие с изискванията – за рекултивиране, като три от тях са вече рекултивирани през 2010 година.

На територията на общината нерегламентирани са бившите сметища на населените места: Босна, Гарван, Добротица, Ирник, Искра, Любен, Нова Попина, Слатина, които продължават да се ползват от населението. Осъществява се периодичен контрол за недопускане на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци. Възникналите други замърсявания се почистват своевременно.

Необходимо е да се предвидят и заложат мерки по рекултивационни мероприятия на бившите сметища по населени места и при необходимост да се извърши промяна предназначението на земята.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА
ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел: 3	**Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци**
Оперативна цел:	***Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци***
Текущи индикатори	Количества битови отпадъци, генерирани на територията на община Ситово, депонирани в депа, отговарящи на нормативните изисквания
Целеви индикатори	100% от битовите отпадъци, генерирани на територията на община Ситово, предназначени за депониране се обезвреждат в депа, отговарящи на нормативните изисквания

Мярка	**Дейности (мерки)**	**Бюджет (лева)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
						Текущи	***Целеви***	***Водеща***	***Партньор***
1. Остатъчните количества битови отпадъци се обезвреждат, съгласно нормативните изисквания през целия период на програмата	1.1. Подновяване на амортизираните съдове за смет /закупуване на нови/, обновяване и техническа поддръжка на транспортните средства за извозване на отпадъци	20000	Държавен бюджет Общински бюджет Отчисления по ЗУО	2022 - 2028	Ефективна и обезпечена с необходимия брой съдове система за събиране и извозване на смесените битови отпадъци	Ежегодно - Брой съдове за смет; Брой транспортни средства за извозване на отпъдъци	Брой подновени контейнери и кофи за смет; Брой закупени нови транспортни средства за извозване на отпадъци	Община	
	1.2. Устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове	50000	ПУДООС Държавен бюджет	2022 - 2028	Отпадъците от препарати за растителна защита, които се съхраняват временно в общински складове са изнесени за обезвреждане в оторизирани	-	Количество на обезвредените отпадъци от препарати за растителна защита	Община	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
					съоръжения извън страната				
	1.3. Поставяне на видеонаблюдение и контрол на критичните точки за образуване на нерегламентирани сметища	5000	Общински бюджет, Държавен бюджет	2021 - 2028	Предотвратено образуване на нерегламентирани замърсявания на територията на общината	Брой изградени системи за видеонаблюдение	В края на периода на Програмата няма допуснати замърсявания	Община	
	1.4. Изграждане на система за управление и контрол на животински отпадъци	5000	Общински бюджет, Държавен бюджет, МОСВ	2021 - 2028	Изградена система за управление и контрол на животинските отпадъци в общината	Брой изградени системи	В края на периода на Програмата има изградена система за управление и контрол на животински отпадъци	Община	

7.7. Подпрограма за подобряване на административния капацитет за управление на отпадъците

Административно, Община Ситово е добре организирана. Формирани са служба и комисии, които пряко или косвено са свързани с опазване на околната среда и управлението на отпадъците.

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на административен капацитет в общината за изпълнение на функциите, произтичащи от нормативната уредба и поставените общински цели във връзка с общинската политика за управление на отпадъците. Новите и все по-растящи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на общините, което да гарантира, че те разполагат с ключови служители за компетентно управление на отпадъците на територията си. Дейностите по управление на отпадъците представляват комплекс от решения, действия и дейности, свързани с образуването на отпадъците, екологосъобразното им третиране на база определена информация, както и различните форми на контрол.

Ключовите характеристики на административния капацитет, определят и оперативните цели на настоящата подпрограма, около които са обединени включените в подпрограмата мерки, както следва:

- *Мерки за нормативна и програмна осигуреност на дейностите по управление на отпадъците*

За изпълнение на тази мярка е предвидено непрекъснато следене и развитието на националната правна рамка в сектор отпадъци, с цел навременно отразяване на нормативните промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните документи на общината, съобразно местните условия и възникващи потребности. Разработването на ясни вътрешни правила за наблюдение, отчет и оценка на изпълнението на Програмата също е от основно значение за проследяване на напредъка в изпълнението и предприемане на коригиращи действия в случай на възникнали проблеми.

- *Постоянно повишаване на квалификацията на служителите*

За запазване и повишаване на квалификацията на служителите, които имат отговорности по управление на отпадъците, са предвидени редица обучителни дейности.

- *Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците*

Основните мерки са насочени към подобряване на информационната база за управление на отпадъците. Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдатинформационно обезпечени, чрез изграждане на единна информационна система, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните в интегриран вид. Единната информационна система ще гарантира изготвянето на качествени анализи и отчети и проследяване на напредъка по заложените в Програмата за управление на отпадъците на Община Ситово цели до 2028г.

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и за учене през целия живот, в подпрограмата са предвидени дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията с функции свързани с отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще подпомогне постигането на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Ситово 2021-2028 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ПОДПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел: 3	**Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда**
Оперативна цел:	***Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците***
Текущи индикатори	Брой изпълнени мерки от плана
Целеви индикатори	Подобрена нормативна и програмна осигуреност и повишен капацитет на служителите в Община Ситово

Мярка	**Дейности (мерки)**	**Бюджет (лева)**	**Източници на финансиране**	**Срок за реализация**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
						Текущи	***Целеви***	***Водеща***	***Партньор***
1. Нормативнаи програмна осигуреност на дейностите по управление на отпадъците	1.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	постоянен	Нормативна осигуреност	Брой приети/ допълнени документи в областта на управление на отпадъците	Брой приети промени в общински нормативни документи при установена необходимост	Кмет	Общински съвет
	1.2.Изготвяне на годишен отчет пред ОбС Ситово и РИОСВ – Русеза изпълнение на Програмата за управление на отпадъците	-	-	ежегодно	Наблюдение, отчетност и контрол на изпълнението на Програмата	Ежегодно – Изготвен 1 брой отчет	Общ брой изготвени отчети за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците 2021-2028г.	Еколог	

Мярка	Дейности (мерки)	Бюджет (лева)	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	*Целеви*	*Водеща*	*Партньор*
2.Постоянно повишаване на квалификацията на служителите	2.1. Обучения на служители в общинската администрация и други общински звена по теми за управление на отпадъците	5000	Общински бюджет НСОРБ МОСВ	постоянен	Повишена квалификация и умения на служителите	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Община	АСЕКОБМОСВ РИОСВ НСОРБ
3.Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците	3.1.Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците, която да осигурява възможност за събиране, съхранение и обработка на данните	5000	Общински бюджет	2022-2028	Общината разполага с достоверна информация в реално време за генерираните отпадъци	-	Внедрена и функционираща 1 брой информационна система за управление на отпадъците	Община	АСЕКОБ РИОСВ ИАОС

VIII. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Програмата за управление на отпадъците на община Ситово за периода2021-2028 г. е елемент от една цялостна система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между настоящата програма и други национални, регионални и общински програмни и стратегически документи. От своя страна изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще допринесе в по-малка или по-голяма степен за постигането на целите на редица европейски, национални, регионални и местни планови документи:

1 „Нова стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г.“

На заседанието си в Брюксел на 20 юни 2019 г. Европейският съвет постигна съгласие по програма на ЕС за следващите пет години. В документа „Нова стратегическа програма за периода 2019—2024 г.“ се определят приоритетните области, които ще направляват работата на Европейския съвет и ще дават насоки за работните програми на други институции на ЕС.

Четири са основните приоритети на стратегическата програма:

- защита на гражданите и свободите
- развиване на силна и жизнеспособна икономическа база
- изграждане на неутрална по отношение на климата, екологична, справедлива и социална Европа
- защита на европейските интереси и ценности в световен план.

Стратегическата програма очертава и пътищата за постигане на тези цели.

2 България 2030: Национална програма за развитие (НПР 2030)

Една от петте оси на развитие, заложени в НПР 2030 е *„Зелена и устойчива България“,* в рамките на която са определени три национални приоритета, първият от които е: *„Кръгова и нисковъглеродна икономика“.*

3 Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризъм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

4 Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България 2020-2030 г.

Спазване на законодателството на ЕС и участие и допринасяне за реализирането на законодателните ангажименти и инициативи на ЕС като пакета от мерки за създаване на Кръгова икономика до 2030 г.:

- Минимум 55% от общинските отпадъци да се рециклират до 2025 г., над 60% до 2030 г. и над 65 % до 2035 г.

- Над 50% от отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклират до 2025 г.

- Опасните отпадъци от домакинствата да се събират отделно до 2022 г., биологичните отпадъци до 2023 г. и текстилът до 2025 г.

- До 2035 г. количеството депозирани общински отпадъци трябва да се намали до 10% или по-малко от общото количество генерирани общински отпадъци.

5 Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.)

6 Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В рамките на стратегическия приоритет на документа: „*Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда*" е определена специфична цел за „*ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.*".

7 Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Р България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.

Планът подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Програмата за управление на отпадъците на община Ситово е изцяло съгласувана и подчинена на принципите, целите, програмите, мерките и дейностите, заложени в НПУО 2021-2028 г.

8 Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 –2027 г.

9 Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

10 Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци

11 Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа

12 Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда

13 Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.

14 Интегрирана териториална стратегия за развитие наСЦР 2021-2027 г.

15 План за интегрирано развитие на община Ситово 2021-2027 г.

16 Програма за опазване на околната среда на община Ситово за периода 2021-2028 г.

IX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението и оценката на изпълнението на програмата са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините, като поставя и следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола на програмата:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Наблюдението на изпълнението на Програма за управление на отпадъците на община Ситово 2021-2028 г. е процес на системно събиране и анализ на информация, относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. За всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми към програмата са посочени очаквани резултати от изпълнението й, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. Именно за посочените резултати и конкретно определени индикатори ще се събира необходимата информация в рамките на системата за наблюдение, отчет и контрол. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдението на изпълнението на програмата за управление на отпадъците включва няколко важни аспекта.

Кметът на общината *организира наблюдението на изпълнението* на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата.

Вторият аспект се отнася до *събиране на информация* за проследяване на напредъка на изпълнението на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка към постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. Изключително важно е общината да разработи и прилага единна информационна система за отпадъците. С оглед на това, че за някои мерки ще се налага измерване на информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса при изпълнение на мерките за отпадъците, целесъобразно е общината да проведежда проучвания или анкетни допитвания. Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март, а регионалните сдружения за управление на отпадъците да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО до 10 март на следващата година.

На трето място, системата за наблюдение, отчет и контрол на изпълнението на програмата включва действия, които осигуряват необходимата информация за *междинни оценки и окончателна оценка* на степента на изпълнение на целите, както и механизъм за

анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им и за актуализация при необходимост. Като административен подход следва кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на Отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Орган за контрол по изпълнение на програмата е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя *Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците* през съответната година, който се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ. Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците - както общински съветници, така и широката общественост.

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на *актуализацията* на разработените от общините програми за управление на отпадъците - програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.
Необходимост от актуализация на общинската програма за управление на отпадъците може да възникне по различни причини:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

С оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на националните цели, които страната докладва на ЕК, общината следва да предвиди междинна оценка на програмата след тригодишен срок на изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели. В съответствие с изводите от оценката следва да се извърши актуализация на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

Процедурата за актуализация на общинската програма за управление на отпадъците следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

X. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АСЕКОБ	Асоциация на еколозите на общините в Република България
ББО	Биоразградими битови отпадъци
БО	Битови отпадъци (ТБО - твърди битови отпадъци)
ДБ/РБ/ОБ	Държавен бюджет/Ребупликански бюджет/Общински бюджет
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местната администрация и местното самоуправление
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НПО	Неправителствени организации
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПО	Производствени отпадъци
ПОО	Предотвратяване на образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РД	Регионално депо
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителни отпадъци

ТБО	Такса битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ И ФИГУРИ

Таблица 1: Баланс на територията на община Ситово (дка)
Таблица 2: Разстояния в км. от с.Ситово до всички населени места в общината
Таблица 3: Категоризация на община Ситово и съставните ѝ населените места
Таблица 4: Население в община Ситово 2015 – 2020 г.
Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2017 - 2020 г.
Таблица 6: Население по възрастови групи в община Ситово 2016-2019 г.
Таблица 7: Естествен прираст на населението на община Ситово 2015-2020 г.
Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст в община Ситово 2015-2020 г.
Таблица 9: Население по постоянен и настоящ адрес в община Ситово 2015-2020 г.
Таблица 10: Население по населени места в община Ситово 2016-2019 г.
Таблица 11: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2016-2020
Таблица 12: Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия 2016-2020
Таблица 13: Сравнителна характеристика на средната брутна годишна работна заплата
Таблица 14: Баланс на териториите в община Ситово по видове собственост към 2021 г.
Таблица 15: Баланс по видове територии по предназначение в община Ситово към 2021 г.
Таблица 16: Брой регистрирани земеделски стопани и кооперации в община Ситово 2017-2019 г.
Таблица 17: Основни видове отглеждани култури и среден добив 2019-2021 г.
Таблица 18: Основни видове отглеждани животни в община Ситово 2019-2021 г. (брой)
Таблица 19: Разпределение на общата горска площ в община Ситово по видове собственост 2020 г.
Таблица 20: Ползване на дървесина от територията на общината 2017-2019 г. (куб. м.)
Таблица 21: Повърхностни водни тела в община Ситово
Таблица 22: Мониторингови пунктове за наблюдени на повърхностните водни тела, разположени в териториалния обхват на община Ситово, Дунавския район за басейново управление
Таблица 23: Микроязовири на територията на община Ситово
Таблица 24: Подземни водни тела в териториалния обхват на община Ситово
Таблица 25: Мониторингови пунктове за наблюдени на подземни водни тела, разположени в териториалния обхват на община Ситово, Дунавския район за басейново управление
Таблица 26: Водоизточници в община Ситово към 31.12.2020 г.
Таблица 27: Мониторинг за качествата на водата за питейно-битови цели в община Ситово
Таблица 28: Оператори с издадени разрешителни за дейности с отпадъци в община Ситово
Таблица 29: Количества генерирани битови отпадъци за периода 2017-2020 г.
Таблица 30: Количества смесен, разделно събран и общ битов отпадък за 2019 г.
Таблица 31: Референтни стойности на морфологичния състав на отпадъците
Таблица 32: Изводи от проведеното проучване на морфологичния състав на смесено събраните битови отпадъци от община Ситово
Таблица 33: Материали, попадащи в обхвата на определението за био-отпадъци
Таблица 34: Основни методи за третиране на зелени и биоразградими отпадъци
Таблица 35: Оползотворени продукти, избягвани продукти и остатъчни отпадъчни потоци
Таблица 36: Честота на извозване на битовите отпадъци от населените места
Таблица 37: Съдове за сметосъбиране в община Ситово по населени места
Таблица 38: Капацитет на клетките на Регионално депо за неопасни отпадъци – Силистра

Таблица 39: Размер на отчисленията за всеки тон депониран отпадък до 2022 г. и всяка следваща година
Таблица 40: Справка за приходите от ТБО и разходите за управление на отпадъци 2018 – 2020 г. в лева
Таблица 41: Норма на натрупване на отпадъците (кг./жител/год.)
Таблица 42: Прогноза за количеството на отпадъците в община Ситово 2019-2028 г.
Таблица 43: Стратегически, оперативни цели и подпрограми в Програмата за управление на отпадъците на община Ситово 2021 - 2028 г.
Таблица 44: Цели за масово разпространени отпадъци по години

Фиг.1: Йерархия на отпадъците
Фиг. 2: Географско положение на община Ситово
Фиг. 3: Карта на община Ситово
Фиг. 4: Средни месечни температури и валежи в община Ситово
Фиг. 5: Средногодишно количество на валежите в община Ситово
Фиг. 6: Роза на ветровете на територията на община Ситово
Фиг. 7: Селищна мрежа на община Ситово
Фиг. 8: Карта на РДГ – Русе
Фиг. 9: Динамиката в концентацията на нитратни йони по години
Фиг. 10: Средногодишни концентрации на показателя „желязо”

Графика 1: Разпределение на площта на община Ситово по видове територии
Графика 2: Динамика на населението в община Ситово 2015-2020 г.
Графика 3: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес
Графика 4: Морфологичен състав на отпадъците на община Ситово в %